

2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ

1. ÎNCADRAREA ÎN CONTEXTUL TERITORIAL EXTINS

Viabilitatea și dezvoltarea Orașului Horezu sunt direct condiționate de integrarea sa funcțională în sistemul teritorial extins. Analiza multi-scalară, de la nivel european la cel local, este imperativă pentru a calibra strategia de dezvoltare spațială, având în vedere că dinamica regională, influența polilor de creștere și accesibilitatea la coridoarele majore de transport sunt factori determinanți. Acest capitol fundamentează deciziile de reglementare urbanistică pe baza corelării politicilor și datelor din documente de planificare de rang superior (Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea), a datelor statistice oficiale și a studiilor de specialitate. Metodologia utilizează instrumente analitice precum modelarea fluxurilor de navetism și evaluarea indicilor de conectivitate pentru a transforma diagnosticul static într-o înțelegere dinamică a relațiilor teritoriale, în pofida limitelor impuse de granularitatea datelor disponibile.

1.1. Poziționare geografică și rol în rețeaua de localități

CONSTATARE FACTUALĂ: Unitatea Administrativ-Teritorială Horezu, cu o suprafață de 11.770 ha, este localizată în județul Vâlcea, la intersecția coordonatelor 45° 59' 00" latitudine nordică și 23° 59' 39" longitudine estică. Teritoriul său administrativ se învecinează la Nord cu comuna Malaia, la Est cu comuna Costești, la Sud-Est cu comuna Tomșani, la Sud cu comuna Măldărești și la Vest cu comuna Vaideeni. Acest cadru geografic, parte a regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia, prezintă o diversitate geomorfologică semnificativă, cu altitudini ce variază de la aproximativ 468 m în zona de luncă a râului Luncavăț până la peste 2.100 m în versanții nordici ai Munților Căpățâanii, generând un sistem activ de oportunități (resurse naturale, potențial turistic) și constrângeri (riscuri climatice, accesibilitate redusă).

PROBLEMĂ CLARĂ: Caracterul predominant rural al vecinătăților, cu excepția rolului polarizator exercitat de Râmnicu Vâlcea (situat la 45 km distanță), accentuează funcția de centru de servicii a orașului Horezu pentru o micro-regiune extinsă, dar, în același timp, evidențiază o relativă izolare față de polii majori de creștere economică. Această situație generează o presiune constantă pe dotările publice locale (spital, liceu) și necesită o strategie de consolidare a cooperării inter-comunitare pentru a gestiona eficient resursele și a atrage investiții la scară teritorială.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să transpună spațial și normativ acest dublu rol: de centru polarizator micro-regional și de teritoriu conectat la rețelele de dezvoltare mai largi. Consecința este necesitatea de a consolida echiparea urbană și de a proteja

rezervele de teren pentru extinderea dotărilor de interes public. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) va include prevederi pentru consolidarea zonei centrale ca pol de servicii și va susține proiectele de cooperare în cadrul Zonei Urbane Funcționale (ZUF), definită ca incluzând comunele Măldărești, Vaideeni și Costești, pentru a maximiza sinergiile și a accesa programe de finanțare dedicate dezvoltării integrate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Conform Legii nr. 351/2001, localitatea Horezu este ierarhizată ca oraș de rangul III, un statut definit de criterii precum numărul de locuitori, gradul de echipare edilitară și diversitatea serviciilor publice. {"10. Rang - expresie a importanței actuale și în perspectivă imediată a unei localități în cadrul rețelei din punct de vedere administrativ, politic, social, economic, cultural etc., în raport cu dimensiunile ariei de influență polarizate și cu nivelul de decizie pe care îl implică în alocarea de resurse."} [direct quotation: Parlamentul României, "Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități", Anexa I, Pct. 10, Monitorul Oficial, 2001, n.a.]. Acest rang îi conferă responsabilități specifice în cadrul rețelei de așezări, funcționând ca centru de servicii pentru "Oltenia de sub Munte". Orașul polarizează o arie de influență estimată la 651 km², cuprinzând 10 comune, cu o populație totală de aproximativ 40.000 de locuitori.

PROBLEMĂ CLARĂ: Rolul funcțional este complex și adesea contradictoriu. Orașul este simultan: 1) un centru polarizator de servicii (educaționale, medicale); 2) un nod de transport regional; 3) o destinație turistică specializată (patrimoniu UNESCO, meșteșuguri). Această multifuncționalitate generează conflicte de utilizare a teritoriului și presiune pe infrastructura existentă. Fluxurile turistice interferează cu viața cotidiană a locuitorilor, iar dezvoltarea dotărilor de interes supra-local necesită un efort investițional ce depășește capacitatea bugetară a unei singure UAT.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planul Urbanistic General trebuie să gestioneze aceste complexități printr-o zonificare funcțională flexibilă și prin reglementări care să medieze conflictele, creând un cadru pentru coexistența armonioasă a diferitelor roluri. RLU va detalia condițiile de compatibilitate între funcțiuni și va stabili regimuri urbanistice diferențiate pentru zonele cu dominantă turistică, de servicii sau rezidențială. De asemenea, PUG-ul va fundamenta necesitatea unor investiții în dotări de interes supra-local, argumentând rolul orașului în contextul PATJ Vâlcea.

CONSTATARE FACTUALĂ: Integrarea în structurile asociative, precum Asociațiile de Dezvoltare Inter-comunitară (ADI) sau Grupurile de Acțiune Locală (GAL), potențează capacitatea administrativă și deschide accesul la oportunități de finanțare și proiecte comune. Documentele

strategice relevă existența unor parteneriate și a unei viziuni comune la nivelul Zonei Urbane Funcționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Disonanța între aspirațiile locale de dezvoltare și cadrul de planificare regional sau județean poate constitui o barieră în atragerea de finanțări. Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) stabilește axe de dezvoltare și specializări funcționale, iar orice propunere din PUG trebuie să fie consonantă cu aceste direcții strategice. O analiză comparativă (benchmarking) cu alte UAT-uri de rang similar poate releva decalaje de dezvoltare sau, dimpotrivă, avantaje competitive nevalorificate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să demonstreze în mod explicit coerența sa cu documentațiile de rang superior, printr-o corelare riguroasă a propunerilor cu prevederile PATJ și cu strategiile de dezvoltare regională. RLU va transpune aceste alinieri strategice în reglementări concrete. De exemplu, dacă PATJ definește un coridor ecologic care traversează UAT Horezu, RLU va institui un regim de protecție specific pentru acea zonă. Analiza comparativă va fundamenta politicile de creștere a competitivității, iar PUG-ul va identifica spațial oportunitățile de dezvoltare a unor nișe de specializare inteligentă.

1.2. Relații funcționale în teritoriu

CONSTATARE FACTUALĂ: Dinamica teritorială a UAT Horezu este definită de o rețea complexă de fluxuri economice, sociale și de mediu. Analiza lanțurilor valorice indică legături de producție și de piață cu polii economici regionali, în special cu Râmnicu Vâlcea. Fluxurile de persoane, materializate prin navetismul pentru muncă și educație, structurează o arie funcțională care depășește limitele administrative, bilanțul fiind unul negativ, ceea ce indică o dependență de piața muncii din centrele urbane mai mari.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența economică de un număr restrâns de sectoare (turism, meșteșuguri) și de piețe externe generează vulnerabilități structurale. Lanțurile scurte de aprovizionare între producătorii agricoli locali și sectorul HORECA sunt slab dezvoltate, reducând valoarea adăugată la nivel local. Bilanțul negativ al navetismului are implicații asupra presiunii pe infrastructura de transport, a pieței imobiliare și a veniturilor la bugetul local.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze un cadru spațial care să sprijine diversificarea economică și consolidarea legăturilor funcționale interne. Implicația este necesitatea de a delimita și reglementa zone cu potențial economic (ex: Parcul Industrial "Treapt") și de a încuraja dezvoltarea unor funcțiuni mixte. RLU poate include prevederi pentru sprijinirea agroturismului și a micilor unități de procesare, precum și pentru dezvoltarea de servicii dedicate navetiștilor, precum parări de tip Park & Ride la punctele de acces în transportul public.

CONSTATARE FACTUALĂ: Aria de acoperire a serviciilor medicale de specialitate, a instituțiilor culturale și a centrelor de agrement confirmă rolul de centru de servicii al orașului Horezu. Dimensiunea ecologică a relațiilor funcționale este definită de apartenența la bazinul hidrografic Olt și de proximitatea față de coridoare ecologice majore, precum cel asociat Parcului Național Buila-Vânturarița.

PROBLEMĂ CLARĂ: Calitatea și accesibilitatea acestor servicii sunt inegale, existând un decalaj între zona urbană și satele aparținătoare. Problemele de mediu, precum poluarea apelor râului Luncavăț, nu respectă granițele administrative și necesită o abordare coordonată la nivel de bazin hidrografic. Dezvoltarea urbanistică necontrolată poate fragmenta habitatele naturale și poate bloca coridoarele de migrație pentru faună.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o abordare integrată, de design ecologic al teritoriului, conform principiilor lui Ian McHarg ("Design with Nature"). Consecința este necesitatea creării unei infrastructuri verzi-albastre la nivelul întregului UAT. RLU va stabili zone de protecție stricte de-a lungul cursurilor de apă (lățime minimă 15-30 metri), va proteja trupurile de pădure și pajiștile valoroase și va condiționa noile dezvoltări de menținerea conectivității ecologice. De asemenea, PUG-ul va asigura rezerve de teren pentru extinderea și modernizarea dotărilor de interes public, pentru a deservi în mod adecvat întreaga arie funcțională.

1.3. Conectivitate la rețelele majore de transport

CONSTATARE FACTUALĂ: Conectivitatea rutieră a orașului Horezu este asigurată de două drumuri naționale: DN 67, care face legătura între Râmnicu Vâlcea (45 km) și Târgu Jiu (70 km), și DN 65C, care asigură conexiunea cu Craiova (113 km). Acestea conectează localitatea la coridoare de transport europene: E 81 (la Râmnicu Vâlcea), E 79 (la Târgu Jiu) și E 70 (la Drobeta-Turnu Severin). Lungimea rețelei de drumuri naționale pe teritoriul administrativ este de 6 km.

PROBLEMĂ CLARĂ: Traficul de tranzit național se desfășoară exclusiv pe strada Tudor Vladimirescu (DN 67), care traversează zona centrală a orașului. Această situație generează trei probleme critice: 1) Congestie cronică; 2) Poluare fonică și a aerului; 3) Riscuri pentru siguranța pietonală, afectând calitatea vieții și atractivitatea turistică. Infrastructura feroviară este inexistentă, ceea ce limitează opțiunile pentru transportul de mărfuri în vrac și pentru mobilitatea durabilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să integreze obligatoriu proiectele strategice de descongestionare și de reechilibrare modală. Implicația majoră este rezervarea și protejarea coridorului pentru varianta ocolitoare, un proiect prioritar cu un buget estimat la 100.000.000 LEI. RLU va institui un regim non aedificandi strict pentru acest coridor. De

asemenea, PUG-ul trebuie să promoveze soluții de îmbunătățire a legăturilor cu alte moduri de transport (autogări, noduri intermodale) pentru a compensa lipsa infrastructurii feroviare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Conectivitatea aeriană este asigurată prin aeroporturile din Craiova și Sibiu, ambele situate la distanțe considerabile. Conectivitatea digitală este bine dezvoltată, cu acoperire pentru servicii mobile și internet de mare viteză (fibră optică), în special în zona urbană.

PROBLEMĂ CLARĂ: Accesibilitatea la transportul aerian este redusă, ceea ce poate constitui un dezavantaj pentru atragerea anumitor tipuri de investiții sau pentru dezvoltarea turismului internațional. Există, de asemenea, un decalaj de conectivitate digitală între zona urbană și satele aparținătoare, ceea ce poate accentua inechitățile teritoriale și poate limita oportunitățile pentru munca la distanță sau pentru digitalizarea agriculturii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să susțină dezvoltarea echilibrată a tuturor formelor de conectivitate. Deși nu poate influența direct infrastructura aeriană majoră, poate sprijini proiecte locale precum dezvoltarea unui aerodrom (proiect identificat în SIDU cu un buget de 20.000.000 LEI). În ceea ce privește conectivitatea digitală, PUG-ul și RLU vor include reglementări care să condiționeze noile dezvoltări urbanistice de asigurarea infrastructurii de comunicații electronice și vor facilita extinderea rețelelor în zonele rurale, contribuind astfel la reducerea decalajului digital.

2. Analiza Situației Existente – Cadrul Natural, Construit și Peisagistic

Acest capitol realizează un diagnostic factual și critic al componentelor fizice care structurează teritoriul administrativ al Orașului Horezu (11.770 ha), constituind fundamentul analitic pentru reglementările urbanistice propuse. Sunt analizate succesiv cadrul natural (relief, climă, riscuri), patrimoniul (natural și construit), structura intravilanului, calitatea mediului și peisajul, identificând pentru fiecare componentă constatările principale, problemele derivate și consecințele directe pentru procesul de planificare urbanistică. Metodologia de analiză este una integrată, corelând datele din surse multiple: studiile de fundamentare (geotehnic, hidrologic, peisagistic), date statistice oficiale, evidențe cadastrale și documentații de patrimoniu. Fiecare subcapitol este structurat pe o logică tripartită: 1. Constatare factuală (date brute, indicatori); 2. Problemă clară (disfuncționalități, conflicte); 3. Consecință și implicație pentru PUG (necesitate de reglementare). Această abordare asigură o legătură directă și trasabilă între diagnoză și soluțiile de planificare detaliate ulterior.

2.1. Cadrul natural și riscuri

CONSTATARE FACTUALĂ: Teritoriul administrativ al Orașului Horezu se caracterizează printr-o diversitate geomorfologică semnificativă, fiind situat în Depresiunea Horezu, la contactul dintre Subcarpații Getici și Munții Căpățânii. Altitudinea variază de la circa 468 m în zona de luncă a râului Luncavăț, până la peste 2.100 m în versanții nordici. Această configurație generează o succesiune de unități de relief: lunci, terase, dealuri piemontane și versanți montani cu pante accentuate. Din punct de vedere geologic, predomină formațiunile sedimentare (argile, marne, nisipuri, pietrișuri), acoperite de depozite cuaternare. Conform normativelor în vigoare (P100-1/2013), localitatea se încadrează într-o zonă de hazard seismic cu o accelerație de vârf a terenului pentru proiectare de $a_g = 0,20g$ și o perioadă de colț T_c de 0,7 secunde, corespunzând unei intensități seismice macrozonale de gradul VII pe scara MSK. Rețeaua hidrografică aparține bazinului Olt, principalul curs de apă fiind râul Luncavăț, la care se adaugă o rețea densă de pâraie cu regim torențial.

PROBLEMĂ CLARĂ: Suprapunerea dintre substratul geologic friabil (predominant argilos), pantele accentuate și regimul de precipitații abundente (800-1.000 mm/an) generează un risc potențial ridicat la alunecări de teren. Studiul geotehnic confirmă acest risc, menționând că pe dealul Ulmului, cuvertura argiloasă "alunecă gravitațional spre vale în special în perioade foarte umede". O a doua problemă critică este riscul la inundații, generat atât de revărsarea cursurilor de apă, cât și de viiturile rapide pe versanți, accentuate de defrișări. Datele furnizate de Sistemul de Gospodărire a Apelor (SGA) Vâlcea confirmă existența unor zone inundabile de-a lungul cursurilor de apă principale, fără a oferi însă hărți de hazard detaliate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Existența acestor riscuri naturale majore impune o abordare restrictivă a dezvoltării urbanistice. {"Zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone."} [paraphrase: Parlamentul României, "Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul", Art. 46, alin. (2)]. Implicațiile sunt imperative: 1. PUG-ul va prelua și detalia la scara 1:5.000 hărțile de hazard existente, transformându-le în planșe de reglementare, conform Legii 575/2001. 2. În RLU se vor institui Unități Teritoriale de Referință specifice pentru zonele de risc (UTR-Ri, UTR-Ra), cu interdicție definitivă de construire pentru locuințe și funcțiuni publice în zonele cu risc foarte ridicat. 3. Orice autorizație în zonele cu risc mediu va fi strict condiționată de prezentarea unui studiu geotehnic detaliat și de implementarea măsurilor de consolidare, conform legislației în vigoare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Climatul temperat-continental moderat, cu influențe submediteraneene, asigură condiții favorabile pentru agricultură și turism, cu o temperatură medie anuală de 10,3 °C. Resursele regenerabile sunt semnificative: biomasă (păduri, deșeuri

agricole), energie solară (radiație medie de 900-1.000 W/m²) și energie eoliană (zona eoliană IV). În anul 2015, a fost pusă în funcțiune o centrală fotovoltaică de circa 1 MW, care produce anual aproximativ 1.400 MWh. Suprafața extinsă de păduri (7.008 ha) și pajiști (circa 3.400 ha) reprezintă un capital natural valoros.

PROBLEMĂ CLARĂ: Frecvența crescută a fenomenelor meteorologice extreme (ploi torențiale, secetă) reprezintă o amenințare directă. Potențialul resurselor regenerabile este sub-valorificat, majoritatea gospodăriilor bazându-se pe combustibili solizi pentru încălzire, în absența unei rețele de gaze naturale, ceea ce generează poluare locală a aerului și dependență economică.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategia de dezvoltare trebuie să integreze măsuri de adaptare climatică și de promovare a energiei verzi. PUG-ul devine un instrument de planificare a rezilienței. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Introducerea de reglementări care să încurajeze utilizarea sistemelor de energie regenerabilă (panouri solare/fotovoltaice). 2. Promovarea soluțiilor bazate pe natură pentru managementul apelor pluviale (pavaje permeabile, acoperișuri verzi). 3. Protejarea terenurilor agricole fertile și a pădurilor prin interzicerea extinderii nejustificate a intravilanului.

2.2. Patrimoniu natural și construit

CONSTATARE FACTUALĂ: Orașul Horezu deține un capital cultural excepțional, validat prin recunoaștere internațională. Două elemente sunt înscrise în patrimoniul UNESCO: 1. Ansamblul Mănăstirii Hurezi (cod LMI VL-II-a-A-09894), inclus în patrimoniul material mondial în 1993; și 2. Ceramica de Horezu, inclusă în patrimoniul cultural imaterial al umanității în 2012. Pe teritoriul administrativ se află numeroase alte monumente istorice, precum Culele de la Măldărești, schituri (Sf. Ștefan), biserici (Biserica din Târg, cod LMI VL-II-m-B-09786) și un sit arheologic de importanță națională (cod RAN 168050.01 și .02), care atestă o locuire continuă din Epoca Bronzului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Protecția acestui patrimoniu este precară, existând un decalaj informațional și juridic major. Analiza fișelor din Repertoriul Arheologic Național și a fișelor analitice de inventariere LMI, precum cele pentru Zidul de incintă (cod VL-II-m-A-09894.07) și Fântână (cod VL-II-m-A-09894.08), relevă absența sistematică a coordonatelor geografice precise și a unei delimitări legal opozabile pentru zona de protecție a monumentelor UNESCO și pentru situl arheologic. Fișele menționează explicit această lacună, câmpurile pentru coordonate fiind marcate NECUNOSCUT. Această ambiguitate permite intervenții neadecvate în proximitatea monumentelor și degradarea cadrului peisagistic. Lipsa unui regulament clar pentru zona centrală istorică ("Lipscănia Horezului") și Cartierul Olari a dus la apariția unor construcții neconforme.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Degradarea cadrului protejat erodează principalul avantaj competitiv. Noul PUG trebuie să instituie un regim de protecție riguros. Implicațiile sunt: 1. PUG-ul va delimita, pe baza studiilor de specialitate, Zone Construite Protejate (ZCP) pentru Mănăstirea Hurezi, Centrul Istoric și Cartierul Olari. 2. RLU va introduce reglementări stricte pentru aceste ZCP-uri privind funcțiunile, regimul de înălțime, materialele, cromatică, tâmplăria și publicitatea. 3. Se va institui obligativitatea elaborării de Planuri Urbanistice Zonale (PUZ) de protecție, conform Legii 5/2000. 4. Până la aprobarea PUZ-urilor, se va institui o interdicție temporară de construire pentru construcții noi în anumite perimetre critice.

CONSTATARE FACTUALĂ: Patrimoniul natural este reprezentat de peisajul subcarpatic, cu o diversitate de ecosisteme, incluzând păduri și pajiști extinse. În proximitate se află Parcul Național Buila-Vânturarița. Un element de valoare deosebită este Muzeul Trovanților din comuna învecinată Costești. Peisajul cultural, modelat de activități tradiționale (pomicultură, păstorit), este o componentă importantă a identității locale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Presiunea imobiliară și dezvoltarea unor infrastructuri (ex: microhidrocentrale) fără o evaluare adecvată a impactului peisagistic reprezintă o amenințare majoră. Construcțiile amplasate neadecvat pe versanți sau în zone cu vizibilitate ridicată pot degrada ireversibil calitatea peisajului, resursă economică fundamentală pentru turism.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Fără protecție activă, valoarea peisagistică se va diminua. PUG-ul trebuie să introducă "managementul peisajului" ca o componentă explicită. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Delimitarea unor Unități Teritoriale de Referință de Peisaj (UTR-P), cu reguli specifice. 2. Introducerea de reglementări privind integrarea noilor construcții în peisaj (respectarea materialelor și culorilor tradiționale, limitarea impactului vizual). 3. Protejarea conurilor de vizibilitate către patrimoniu și peisajul montan prin restricții de înălțime.

2.3. Structura intravilanului

CONSTATARE FACTUALĂ: Intravilanul Orașului Horezu (745 ha în 2023) este compus din nucleul urban principal și intravilanele satelor aparținătoare. Fondul locativ total era de 2.813 locuințe în 2023, dominat în proporție de 99,15% de proprietatea privată. Morfologic, se disting patru tipuri de țesut: istoric (central), de locuințe colective (socialist), de locuințe individuale (rural) și zone de extindere recentă, adesea cu o dotare edilitară precară.

PROBLEMĂ CLARĂ: Structura intravilanului prezintă trei disfuncționalități majore: 1. Subutilizarea și degradarea fondului construit central: "Lipscănia Horezului" și-a pierdut parțial vitalitatea. 2. Calitatea scăzută a spațiului public în cartierele de blocuri,

dominate de parcări improvizate. 3. Dezvoltarea necoerentă a zonelor de extindere, realizată fără o planificare prealabilă a rețelei stradale și a dotărilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Continuarea acestor tendințe va duce la un oraș mai puțin coerent și mai costisitor de gestionat. PUG-ul trebuie să adopte o strategie de dezvoltare urbană compactă și de regenerare prioritară. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Crearea unui UTR specific pentru zona centrală (UTR-CA), cu reglementări care să stimuleze reabilitarea. 2. Elaborarea de PUZ-uri de restructurare pentru cartierele de locuințe colective. 3. Limitarea extinderii intravilanului și condiționarea oricărei dezvoltări noi de existența unui PUZ care să asigure o rețea stradală coerentă și echipare edilitară completă. {"Urbanismul urmărește stabilirea direcțiilor dezvoltării spațiale a localităților... în acord cu potențialul economic, social, cultural și teritorial al acestora..."} [paraphrase: Parlamentul României, "Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul", Art. 12].

CONSTATARE FACTUALĂ: Repartiția funcțiunilor este dezechilibrată. Zona centrală concentrează comerțul și administrația. Zonele de locuire sunt predominant monofuncționale. Activitățile economice sunt dispersate, cu excepția zonei industriale "Treapt". Fondul de dotări publice confirmă rolul de centru micro-regional. Suprafața spațiilor verzi amenajate (10 ha în 2023) este sub normativul legal de 26 mp/locuitor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa mixității funcționale generează dependență de transportul auto și o lipsă de vitalitate a spațiului public. Dispersia funcțiunilor economice creează conflicte cu zonele de locuire. Deficitul de spații verzi afectează calitatea vieții și reziliența la caniculă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să promoveze reorganizarea funcțională. Implicațiile pentru RLU includ: 1. Încurajarea parterelor active de-a lungul arterelor principale. 2. Delimitarea unei zone economice nepoluante în zona "Treapt", cu o zonă-tampon vegetală. 3. Introducerea unui procent minim obligatoriu de spațiu verde pe parcelă pentru construcții noi și identificarea de terenuri pentru noi parcuri publice.

2.4. Calitatea mediului

CONSTATARE FACTUALĂ: Calitatea mediului este afectată de mai mulți factori: 1. Traficul de tranzit (DN 67) și încălzirea individuală pe combustibili solizi (99,15% din gospodării) poluează aerul. 2. Stația de epurare mecano-biologică este nefuncțională, ducând la deversarea apelor uzate neepurate în râul Luncavăț. 3. Managementul deșeurilor este integrat județean, dar colectarea selectivă este redusă (sub 30%). 4. Poluarea fonică este o problemă în zona centrală.

PROBLEMĂ CLARĂ: Problemele de mediu sunt structurale și au un impact direct asupra sănătății publice și a atractivității turistice. Deversarea apelor uzate reprezintă un risc ecologic și

sanitar major. Poluarea aerului și zgomotul din centru degradează calitatea vieții. Aceste probleme sunt consecința subdezvoltării infrastructurii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să integreze obligatoriu măsuri de protecție a mediului. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Transpunerea în reglementări a coridorului pentru varianta ocolitoare. 2. Condiționarea oricărei noi dezvoltări de racordarea la un sistem de canalizare funcțional. 3. Introducerea de reglementări pentru protecția fonică (zone-tampon vegetale).

CONSTATARE FACTUALĂ: Teritoriul administrativ include suprafețe extinse de păduri și pajiști. Rețeaua hidrografică, deși afectată de poluare, este un element structurant al peisajului. Nu există situri industriale majore cu poluare istorică a solului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dezvoltarea urbanistică necontrolată în zonele periurbane și de-a lungul cursurilor de apă duce la fragmentarea habitatelor naturale și la impermeabilizarea solului. Construcțiile prea apropiate de maluri blochează coridoarele de migrație și cresc riscul de inundații.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o abordare proactivă de protejare a capitalului natural, creând o infrastructură verde-albastră la nivelul întregului UAT. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Stabilirea unor zone de protecție stricte de-a lungul cursurilor de apă (lățime minimă 15-30 de metri), unde se interzic construcțiile. 2. Protejarea trupurilor de pădure și a pajiștilor valoroase. {"Planul de amenajare a teritoriului național... Secțiunea a II-a Apa... stabilește cadrul pentru protecția și utilizarea durabilă a resurselor de apă."} [paraphrase: Parlamentul României, "Legea nr. 171/1997", Art. 4].

2.5. Identitate locală

CONSTATARE FACTUALĂ: Identitatea localității Horezu este puternică, construită pe trei piloni: 1. Patrimoniul brâncovenesc (Mănăstirea Hurezi); 2. Meșteșugul ceramicii (brand UNESCO); 3. Peisajul subcarpatic. Aceste elemente creează o identitate complexă, îmbinând cultura, istoria și natura. Silueta urbană este încă relativ echilibrată.

PROBLEMĂ CLARĂ: Identitatea este vulnerabilă. Dezvoltările arhitecturale neconforme din ultimii ani degradează calitatea cadrului construit. Comercializarea excesivă și apariția produselor contrafăcute ("kitsch") riscă să devalorizeze brandul autentic. Blocarea perspectivelor vizuale valoroase către Mănăstirea Hurezi sau peisajul montan duce la pierderea identității peisagistice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Fără protecție activă, identitatea locală se va eroda. PUG-ul și RLU trebuie să devină instrumente de management al identității vizuale și culturale. Implicațiile sunt: 1. Introducerea unui capitol dedicat protecției identității locale în RLU. 2.

Elaborarea și aprobarea unui ghid de proiectare arhitecturală și estetică urbană pentru zonele protejate. 3. Reglementări stricte privind materialele de finisaj, cromatica, tâmplăria și tipurile de acoperiș. 4. Protejarea siluetei urbane prin reglementări clare de înălțime.

CONSTATARE FACTUALĂ: Spațiul public are o calitate inegală. Zona centrală, recent modernizată, este un spațiu de reprezentare, dar cartierele și satele duc lipsă de spații publice de calitate. Târgul anual "Cocoșul de Hurez" este un eveniment central. Toponimia păstrează denumiri tradiționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există o lipsă de coeziune și ierarhizare a spațiilor publice. În afara nucleului central, spațiile sunt reziduale și dominate de mașini. Evenimentele culturale sunt concentrate, cu un potențial nevalorificat pentru o viață culturală mai activă. Legătura funcțională între Mănăstirea Hurezi, centrul orașului și Cartierul Olari este slabă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O identitate puternică are nevoie de un spațiu public care să o susțină. PUG-ul trebuie să propună o strategie coerentă pentru spațiul public. Implicațiile sunt: 1. Crearea unei rețele de spații publice ierarhizate (piață centrală, parcuri de cartier, scuaruri). 2. Propunerea unui traseu cultural-turistic care să lege principalele obiective. 3. Includerea în RLU a unor prevederi care să condiționeze dezvoltările imobiliare mari de cedarea unui procent din teren pentru amenajarea de spații publice.

3. Analiza Socio-Demografică și Economică

Acest capitol realizează o diagnoză a capitalului uman și economic al Orașului Horezu, evaluând dinamica populației, structura economică, piața muncii și calitatea generală a vieții. Analiza fundamentează, prin date concrete, necesitatea intervențiilor de planificare urbanistică ce vor fi detaliate ulterior în documentație. Metodologia utilizată se bazează pe analiza cantitativă a datelor statistice oficiale, provenite de la Institutul Național de Statistică (INS), și pe corelarea acestora cu informațiile calitative extrase din documente strategice locale, precum Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) 2021-2030. Ipoteza de lucru este că o comunitate prosperă se sprijină pe un capital uman valoros și pe o economie dinamică și diversificată.

Limitele analizei sunt date de disponibilitatea și granularitatea datelor statistice, anumite aspecte, precum migrația externă sau economia informală, fiind dificil de cuantificat cu precizie. Cu toate acestea, sursele oficiale disponibile permit conturarea unor tendințe structurale clare și a unor disfuncționalități care necesită o abordare strategică în cadrul Planului Urbanistic General.

3.1. Tendințe și provocări demografice

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza datelor statistice oficiale pentru Orașul Horezu relevă un declin demografic constant și accentuat. Populația după domiciliu a scăzut cu 12% între anii 1992 și 2024, de la 7.616 locuitori la 6.702 locuitori. Vârful populației în perioada analizată a fost înregistrat în anul 1999, cu 7.717 persoane, de atunci tendința fiind una exclusiv descrescătoare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Cauza principală a acestui declin este un spor natural puternic negativ. Numărul de nașcuți-vii s-a redus drastic, cu 72,9% între 1990 și 2023 (de la 133 la 36), ajungând la un minim istoric, în timp ce numărul de decese a înregistrat o creștere relativă. În anul 2023, sporul natural a fost de -23 de persoane. La acest fenomen se adaugă un sold migratoriu intern, de asemenea, negativ: în anul 2023, s-au înregistrat 124 de sosiri și 150 de plecări, rezultând un sold negativ de -26 de persoane. Aceste date indică faptul că localitatea pierde populație atât prin declin natural, cât și prin plecări către alte zone din țară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Depopularea și îmbătrânirea au consecințe sistemice: reducerea bazei de forță de muncă, presiune crescută pe sistemele de asistență socială și sănătate, și subutilizarea infrastructurii publice. Implicația directă pentru PUG este că orice strategie de dezvoltare trebuie să pornească de la această realitate. PUG-ul trebuie să adopte o abordare de "dezvoltare inteligentă", prioritizând regenerarea urbană și creșterea calității vieții pentru populația existentă, în detrimentul extinderii nejustificate a intravilanului. RLU va trebui să includă reglementări care să favorizeze reconversia funcțională a zonelor subutilizate și să descurajeze dezvoltările speculative la periferie.

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura pe grupe de vârstă a populației reflectă un proces accelerat de îmbătrânire demografică. La 1 ianuarie 2024, ponderea populației tinere (0-14 ani) era de 12,3%, în timp ce ponderea populației vârstnice (peste 65 de ani) a ajuns la 24,4% din total, semnificativ peste media națională. Populația de vârstă preșcolară (3-5 ani) s-a redus cu peste 70% din 1992 până în 2024, de la 599 la 174 de copii.

PROBLEMĂ CLARĂ: Indicele de îmbătrânire demografică (raportul dintre populația vârstnică și cea tânără) este foarte ridicat, generând un dezechilibru major. Raportul de dependență demografică, care măsoară presiunea exercitată de populația inactivă asupra celei active, este, de asemenea, în creștere. Pe de o parte, există o presiune tot mai mare pe serviciile dedicate seniorilor, iar pe de altă parte, se reduce presiunea pe infrastructura educațională pentru copii, indicând o subutilizare a capacităților existente.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să răspundă acestei noi realități demografice prin politici de planificare adaptate. Implicația este o necesară reorientare a investițiilor publice. 1) Este necesară planificarea și rezervarea de terenuri pentru dotări dedicate grupurilor vulnerabile, cum ar fi centre de zi pentru seniori sau unități de îngrijire specializată (cod

proiect SIDU: P4.2, cu buget estimat de 1.500.000 LEI). 2) RLU poate introduce reglementări care să încurajeze dezvoltarea de locuințe adaptate nevoilor persoanelor vârstnice. 3) Se impune o analiză critică a rețelei școlare; în loc de extinderi, prioritatea devine modernizarea unităților existente și, eventual, reconversia funcțională a clădirilor școlare subutilizate.

3.2. Structura economică și competitivitate

CONSTATARE FACTUALĂ: Economia Orașului Horezu este caracterizată de o dominanță a sectorului terțiar (servicii), care reprezenta 77% din totalul firmelor în anul 2020, urmat de industrie și construcții (19%). Principalele motoare economice sunt meșteșugurile (în special olăritul), turismul, comerțul și exploatarea resurselor locale. În 2020, în localitate activau 798 de agenți economici, cu o dinamică relativ echilibrată între cele 27 de firme nou înființate și cele 25 radiate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Structura economică este polarizată și vulnerabilă, cu o dependență mare de turism, un sector sezonier și sensibil la crize externe. În afara turismului și a meșteșugurilor, baza economică este puțin diversificată. Sectoarele cu valoare adăugată mare, precum IT sau serviciile de business, sunt slab reprezentate. Parcul Industrial "Treapt" este subutilizat și nu a reușit, până în prezent, să atragă investiții majore, deși SIDU prevede un proiect de dezvoltare (cod P8) cu un buget de 3.000.000 LEI.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategia de dezvoltare trebuie să vizeze diversificarea economică, iar PUG-ul trebuie să creeze cadrul spațial pentru aceasta. 1) PUG-ul va reconfirma și consolida destinația economică a Parcului Industrial "Treapt", asigurând coridoarele necesare pentru extinderea utilităților. 2) RLU va defini un regim flexibil pentru această zonă, permițând o gamă largă de activități nepoluante (producție, logistică, servicii). 3) Se pot identifica și alte zone pentru dezvoltarea de hub-uri creative sau spații de co-working, prin reglementări care să permită reconversia unor clădiri existente.

CONSTATARE FACTUALĂ: Meșteșugul olăritului, recunoscut UNESCO, reprezintă un brand economic și cultural unic. Cartierul Olari este un ecosistem viu, cu numeroase ateliere funcționale, iar evenimente precum târgul "Cocoșul de Hurez" atrag un număr mare de vizitatori.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există un risc real de devalorizare a acestui brand. Pe de o parte, se constată o confuzie între ceramica autentică și produsele comerciale de serie. Pe de altă parte, cadrul urbanistic din Cartierul Olari este fragil, iar construcțiile noi, neconforme, pot altera caracterul tradițional al așezării. Există, de asemenea, o problemă de succesiune, numărul tinerilor care continuă meșteșugul fiind în scădere.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul și RLU trebuie să devină principalele instrumente de protecție și valorificare a acestui activ. Implicația este crearea unui regim de reglementare special. 1) Se va delimita o **Zonă Construită Protejată** pentru Cartierul Olari, cu un regulament specific în RLU. 2) Acest regulament va stabili reguli stricte privind funcțiunile admise (prioritizând atelierele), materialele, cromatica și regimul de publicitate. 3) PUG-ul poate sprijini proiecte de revitalizare, precum crearea unui centru cultural sau a unui muzeu al ceramicii (cod proiect SIDU: P23, buget 1.250.000 LEI), prin rezervarea terenurilor necesare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Sectorul agricol și silvic ocupă o pondere importantă în utilizarea terenului, pășunile și fânețele reprezentând circa 77% din suprafața agricolă a orașului în 2014. Principalele ocupații sunt pomicultura și creșterea animalelor, cu efective semnificative de bovine (1.680 capete în 2003) și ovine (2.600 capete în 2003).

PROBLEMĂ CLARĂ: Agricultură este practică preponderent la nivel de subzistență, cu o valoare adăugată redusă. Produsele locale nu sunt suficient valorificate, iar lanțurile scurte de aprovizionare între producători și sectorul turistic sunt slab dezvoltate. Mai mult, există o presiune constantă de a scoate terenuri agricole din circuit pentru dezvoltări imobiliare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure protecția terenurilor agricole fertile și să încurajeze o agricultură cu valoare adăugată. 1) PUG-ul va delimita și proteja, prin menținerea în extravilan, zonele cu potențial agricol ridicat. 2) RLU poate introduce reglementări care să sprijine agroturismul și dezvoltarea de mici unități de procesare a produselor locale, condiționat de respectarea normelor de mediu. 3) Se pot identifica în PUG zone pentru piețe de desfacere pentru producătorii locali.

3.3. Calitatea vieții și Turism

CONSTATARE FACTUALĂ: Calitatea vieții în Horezu este influențată de un mix de factori pozitivi (cadrul natural, siguranța) și negativi (deficit de servicii și infrastructură). Fondul locativ a crescut de la 2.369 locuințe în 1990 la 2.813 în 2023, dar este parțial învechit. Suprafața spațiilor verzi amenajate (10 ha în 2023) este sub normativul legal.

PROBLEMĂ CLARĂ: Problemele principale care afectează calitatea vieții sunt legate de infrastructura de bază. Lipsa unei rețele de gaze naturale, starea precară a sistemului de termoficare (cu pierderi de peste 30%) și nefuncționalitatea stației de epurare au un impact direct asupra confortului și sănătății. Există și un deficit de dotări pentru recreere.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să planifice spațial proiectele de modernizare a infrastructurii. RLU va impune standarde de calitate pentru noile dezvoltări, precum procentul minim de spațiu verde pe parcelă. PUG-ul va identifica și rezerva terenurile

necesare pentru dotări publice deficitare, precum parcuri, baze sportive sau un bazin de înot (cod proiect SIDU: P15, buget 2.500.000 LEI).

CONSTATARE FACTUALĂ: Turismul este un sector economic vital. În anul 2023, au fost înregistrate 29.621 de sosiri turistice și 79.695 de înnoptări. Capacitatea de cazare era de 728 de locuri în 31 de structuri de primire turistică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Turismul este puternic sezonier, cu un vârf în luna august (peste 18.000 de înnoptări), și este bazat pe un model pasiv. Oferta de activități este limitată, ducând la o durată medie a șederii redusă. Infrastructura de acces către anumite obiective, precum Satul de vacanță "Vârful lui Roman", este deficitară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să sprijine dezvoltarea unui turism durabil. 1) Va delimita și proteja zonele cu potențial turistic, stabilind reglementări pentru o dezvoltare controlată. 2) Se vor trasa și proteja coridoarele pentru infrastructura de acces către zonele turistice (ex: modernizarea căii de acces către Vârful lui Roman, cod proiect SIDU: P3, buget 40.000.000 LEI). 3) RLU poate încuraja diversificarea ofertei prin permiterea unor funcțiuni complementare în zonele turistice.

3.4. Piața muncii și capitalul uman

CONSTATARE FACTUALĂ: Piața muncii din Horezu este restrânsă, cu un număr mediu de salariați de 2.630 de persoane în 2023. Datele privind șomajul înregistrat în iulie 2024 (3.631 de persoane) indică o anomalie statistică, fiind o valoare neverosimil de mare în raport cu populația activă și numărul de salariați; această cifră necesită o verificare suplimentară la sursă, dar poate semnală o problemă structurală. Capitalul uman este afectat de emigrarea tinerilor absolvenți.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există o necorelare între oferta educațională și cererea de pe piața muncii. Numărul de absolvenți de liceu a scăzut de la 709 în 2010 la 450 în 2022. Lipsa unor angajatori mari și diversificați limitează oportunitățile de carieră, încurajând migrația.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate crea condițiile spațiale pentru atragerea de investiții. 1) Prin asigurarea unui cadru urbanistic predictibil și prin dezvoltarea Parcului Industrial, PUG-ul poate crește atractivitatea pentru noi companii. 2) RLU poate încuraja dezvoltarea de spații pentru afaceri mici (birouri, ateliere) în zonele mixte, sprijinind antreprenoriatul. 3) PUG-ul trebuie corelat cu politicile de dezvoltare a resurselor umane la nivel județean și regional.

4. Analiza Echipării Tehnico-Edilitare și a Mobilității

Acest capitol fundamentează deciziile de reglementare urbanistică printr-un diagnostic al stării și capacității infrastructurilor de utilități publice și a sistemului de transport din Orașul Horezu, identificând disfuncționalitățile critice și necesitățile de modernizare. Analiza se bazează pe corelarea datelor oficiale din documente strategice precum Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2030 și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2022-2027, cu date statistice naționale.

Ipoteza centrală a diagnosticului este că infrastructura existentă, parțial învechită și subdimensionată, acționează ca o constrângere majoră pentru dezvoltarea durabilă a localității. Limitele analizei sunt date de absența unor măsurători de trafic recente și detaliate sau a unui audit complet al stării tehnice a tuturor rețelelor, aspecte ce necesită investigații ulterioare.

4.1. Infrastructura tehnico-edilitară: Stare de fapt și disfuncționalități

CONSTATARE FACTUALĂ: Rețeaua de distribuție a apei potabile din Horezu a înregistrat o extindere semnificativă, ajungând la 64,9 km în 2023, față de 9,7 km în 1990. Totuși, capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile a scăzut de la 6.480 mc/zi în 2000 la 2.937 mc/zi în 2023, iar cantitatea totală distribuită s-a redus de la 578 mii mc la 264 mii mc în aceeași perioadă. {"Datele statistice indică o reducere a capacității de producție a apei potabile, ceea ce limitează potențialul de dezvoltare."} [paraphrase: INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA, "Distribuirea apei potabile, pe județe și localități (GOS107A)", 2024, n.a.]

PROBLEMĂ CLARĂ: Sistemul de canalizare este subdimensionat și neconform. Lungimea rețelei a scăzut de la 19,7 km în 1990 la 14,7 km în 2023, iar stația de epurare mecano-biologică este nefuncțională, fapt confirmat și în Strategia de Eficiență Energetică. {"Orașul Horezu se confruntă cu o problemă critică privind epurarea apelor uzate, stația de epurare fiind nefuncțională."} [paraphrase: INGEGNERIA ITALIA SRL, "STRATEGIA DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ A ORAȘULUI HOREZU 2018-2025", n.a., Primăria Orașului Horezu, 2018, p. 56] Această disfuncționalitate generează un risc major de poluare a râului Luncavăț și plasează localitatea sub pragul legal de dotare pentru un oraș de rang III (rețele pe minimum 50% din lungimea străzilor și stație de epurare funcțională), conform Legii 351/2001.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Capacitatea limitată a rețelelor de apă și canalizare constituie un blocaj pentru dezvoltare. PUG-ul trebuie să coreleze strict autorizarea noilor construcții cu capacitatea disponibilă a rețelelor. Proiectul de extindere și reabilitare, cu un buget estimat de 6.500.000 LEI, devine o prioritate absolută. RLU va institui obligativitatea racordării la un sistem de canalizare funcțional și va condiționa aprobarea PUZ-urilor pentru zone noi de existența unor soluții viabile de echipare edilitară.

CONSTATARE FACTUALĂ: Orașul Horezu nu dispune de o rețea de distribuție a gazelor naturale, iar sistemul de termoficare centralizat este învechit. Acesta se bazează pe două centrale termice pe biomasă, dar rețeaua de distribuție de 6,3 km are o vechime de peste 30-40 de ani și înregistrează pierderi de energie de peste 30%. Cantitatea de energie termică distribuită a scăzut de la 9.880 Gcal în 1993 la 1.160 Gcal în 2023.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența masivă de combustibili solizi sau soluții electrice pentru încălzire generează poluare locală a aerului și costuri ridicate. Ineficiența sistemului de termoficare accentuează aceste probleme. Proiectul strategic de racordare la rețeaua națională de gaze, cu un buget estimat la 140.000.000 LEI, indică amploarea investiției necesare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să rezerve și să protejeze coridorul tehnic necesar pentru rețeaua magistrală de gaze naturale, instituind un regim *non aedificandi*. RLU va trebui să includă reglementări pentru bransarea viitoare, dar și să promoveze soluții alternative durabile, precum pompele de căldură sau sistemele solare, încurajând construcțiile cu standarde de eficiență energetică ridicată (nZEB).

CONSTATARE FACTUALĂ: Rețeaua de distribuție a energiei electrice acoperă întregul UAT, dar are segmente vechi și subdimensionate. Sistemul de iluminat public, cu o lungime de aproximativ 70 km, utilizează încă în proporție de 69,45% lămpi fluorescente, ineficiente energetic. O centrală fotovoltaică locală de circa 1 MW, pusă în funcțiune în 2015, contribuie la producția locală de energie.

PROBLEMĂ CLARĂ: Infrastructura electrică învechită poate genera fluctuații de tensiune și întreruperi, afectând atât locuitorii, cât și agenții economici. Ineficiența iluminatului public reprezintă o cheltuială importantă în bugetul local. Proiectele de modernizare, precum reabilitarea iluminatului public (buget 1.250.000 LEI) și alimentarea zonei "Vârful lui Roman" (buget 23.000.000 LEI), sunt esențiale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va rezerva coridoarele necesare pentru modernizarea și extinderea rețelelor electrice. RLU va impune standarde de eficiență pentru iluminatul public în noile dezvoltări și va condiționa autorizarea construcțiilor de asigurarea capacității rețelei electrice. Infrastructura de telecomunicații este bine dezvoltată, neimpunând constrângeri majore.

CONSTATARE FACTUALĂ: Există un decalaj semnificativ de echipare edilitară între zona urbană și satele aparținătoare (Romanii de Jos, Romanii de Sus, Urșani), unde există încă zone extinse fără acces la apă și canalizare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această disparitate încalcă principiul dezvoltării echilibrate și generează inechități. Conform Legii 351/2001, un oraș de rang III trebuie să asigure rețele de apă pe 60% și de canalizare pe 50% din lungimea străzilor, praguri care, la nivelul întregului UAT, este posibil să nu fie atinse.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o strategie de reducere a acestor decalaje. Proiectele de extindere a rețelelor, cu un buget de 6.500.000 LEI, sunt vitale. RLU va trebui să stabilească o etapizare a dezvoltării, condiționând autorizarea în zonele rurale de extinderea progresivă a rețelelor de utilități, asigurând astfel o dezvoltare coerentă și echitabilă.

4.2. Mobilitate, transport și rețeaua stradală

CONSTATARE FACTUALĂ: Rețeaua stradală totală a crescut de la 29 km în 1990 la 50 km în 2023, având un grad de modernizare de 96% (48 km). Problema structurală majoră este traficul de tranzit național, care se desfășoară exclusiv pe strada Tudor Vladimirescu (DN 67), traversând zona centrală. La nivelul UAT, există încă 22 de străzi neasfaltate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Tranzitul prin centru generează congestie, poluare și riscuri pentru siguranța pietonală, afectând calitatea vieții și turismul. Proiectul variantei ocolitoare, cu un buget estimat la 100.000.000 LEI, este recunoscut ca soluție strategică. Nivelul neuniform de dezvoltare a infrastructurii rutiere accentuează decalajele teritoriale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să devină instrumentul de implementare a soluțiilor de descongestionare. Implicația majoră este rezervarea și protejarea strictă a coridorului pentru varianta ocolitoare. RLU va institui un regim *non aedificandi* pentru acest coridor și va include prevederi pentru modernizarea treptată a străzilor nemodernizate, condiționând dezvoltările imobiliare din aceste zone de participarea la modernizarea infrastructurii.

CONSTATARE FACTUALĂ: Transportul public local, ca serviciu public, este inexistent, fiind deservit de operatori privați. Datele statistice arată o dispariție aproape totală a parcului auto public, de la 50 de autobuze în 1997 la doar 3 în 2007. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) propune proiecte de înființare a unui serviciu public ecologic (buget 35.000.000 LEI) și de modernizare la nivelul Zonei Urbane Funcționale (buget 25.000.000 LEI).

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența masivă de transportul individual este principala cauză a congestiei și a presiunii pe locurile de parcare. Absența unui transport public eficient limitează accesibilitatea la servicii pentru locuitorii din satele aparținătoare, persoanele vârstnice și cele fără autoturism.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze cadrul spațial pentru un sistem de transport public integrat. RLU va trebui să definească traseele prioritare, să rezerve terenurile necesare pentru stații și terminale intermodale, și să includă reglementări care să favorizeze transportul public în detrimentul celui individual în zonele centrale.

CONSTATARE FACTUALĂ: Mobilitatea alternativă (pietonală și velo) este insuficient dezvoltată. Rețeaua de trotuare este incompletă și adesea într-o stare precară, iar infrastructura pentru biciclete este practic inexistentă, deși PMUD stabilește o țintă de 25,18 km de piste până în 2027.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa unei infrastructuri sigure și coerente pentru pietoni și bicicliști descurajează mobilitatea activă, cu impact negativ asupra sănătății publice, a calității mediului și a experienței turistice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să planifice o rețea ierarhizată și continuă pentru mobilitatea alternativă. RLU va include reguli clare pentru amenajarea trotuarelor și a pistelor de biciclete la orice lucrare de modernizare a străzilor. Propunerile de proiecte din SIDU, precum construirea de piste (buget 4.000.000 LEI) sau realizarea unui pasaj pietonal (buget 1.200.000 LEI), vor fi integrate spațial în documentația PUG.

CONSTATARE FACTUALĂ: Managementul parcarilor în zona centrală este deficitar. Cele 543 de locuri de parcare cu plată înregistrate în 2021 sunt insuficiente pentru a acoperi cererea generată de navetiști, turiști și locuitori, ceea ce duce la parcuri ilegale și îngreunarea traficului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa unei politici coerente de parcare agravează congestia și degradează calitatea spațiului public central.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să integreze o strategie de management al parcarilor. Proiectele de amenajare (buget total 25.000.000 LEI) trebuie corelate cu o politică de tarificare descurajantă pentru staționarea pe termen lung în centru, conform țintei PMUD de a stabili un raport de 1,5 între costul parcarii și cel al transportului public. RLU va include standarde de parcare pentru clădirile noi, impunând realizarea locurilor de parcare în interiorul parcelei.

4.3. Analiza sistemului de management al deșeurilor

CONSTATARE FACTUALĂ: Managementul deșeurilor este integrat în Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor (SMID) Vâlcea (zona 2), cu transport la stația de sortare și depozitul ecologic de la Roești. Această integrare asigură conformitatea la nivel de depozitare finală.

PROBLEMĂ CLARĂ: Performanța sistemului la nivel local este scăzută, în special în ceea ce privește colectarea selectivă. Gradul redus de reciclare este o problemă majoră, posibil cauzată de o infrastructură insuficientă de pubele pentru colectare separată, o frecvență de colectare neadecvată sau o conștientizare redusă a populației. SIDU propune un proiect de 2.250.000 LEI pentru îmbunătățirea colectării selective.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul și RLU trebuie să includă măsuri de suport. RLU va impune obligativitatea amenajării de platforme de colectare selectivă în toate ansamblurile de locuințe colective și în noile dezvoltări comerciale sau industriale. De asemenea, PUG poate identifica terenuri adecvate pentru înființarea unor centre de colectare a deșeurilor voluminoase sau din construcții.

CONSTATARE FACTUALĂ: Gestionarea fluxurilor speciale de deșeuri (voluminoase, din construcții, periculoase menajere, de la unități medicale) nu este clar reglementată la nivel local.

PROBLEMĂ CLARĂ: Abandonarea necontrolată a acestor tipuri de deșeuri constituie un risc de poluare a solului și apei și afectează calitatea peisajului.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: RLU trebuie să introducă un capitol specific privind managementul deșeurilor, care să reglementeze obligațiile agenților economici și ale cetățenilor privind aceste fluxuri. Se va impune obligativitatea încheierii de contracte de salubritate pentru toate gospodăriile și agenții economici, ca o condiție pentru autorizarea oricăror lucrări de construire sau modernizare, pentru a asigura sustenabilitatea financiară a sistemului și pentru a combate depozitățile ilegale.

5. Analiza SWOT Teritorială și Corelativă

Acest capitol sintetizează diagnosticul teritorial într-o analiză SWOT, identificând factorii interni (Puncte Tari, Puncte Slabe) și externi (Oportunități, Amenințări) care modelează traiectoria de dezvoltare a Orașului Horezu. Analiza este structurată factual, fiecare element fiind susținut de date concrete extrase din capitolele de analiză anterioare și din studiile de fundamentare, asigurând o legătură trasabilă între sursa de date, interpretare și impactul asupra Planului Urbanistic General.

Metodologia de sinteză se bazează pe corelarea datelor din capitolele de diagnostic (demografie, economie, infrastructură, mediu), utilizând matricea SWOT ca instrument de organizare strategică. Fiecare subcapitol se încheie cu o secțiune de corelații strategice (analiză TOWS), care schițează direcții de acțiune posibile, pregătind fundamentul decizional pentru capitolele următoare ale strategiei de dezvoltare, conform surselor oficiale și documentelor strategice locale.

5.1. Puncte Tari

CONSTATARE FACTUALĂ: Orașul Horezu deține un capital cultural de valoare universală, constituit din două elemente înscrise în patrimoniul UNESCO: 1) Ansamblul Mănăstirii Hurezi (cod LMI VL-II-a-A-09894), inclus în patrimoniul material în 1993, și 2) Ceramica de Horezu, inclusă în patrimoniul imaterial în 2012. Această dublă recunoaștere internațională reprezintă cel mai puternic avantaj competitiv al localității, generând un brand cultural unic. Acest brand susține direct principalul vector economic, turismul, atrăgând un flux anual de vizitatori; conform datelor oficiale, în anul 2023, s-au înregistrat 100.450 de vizitatori la muzee și colecții publice.

PROBLEMĂ CLARĂ: Valorificarea acestui brand este inegală și necontrolată, existând un risc de devalorizare prin asocierea cu produse non-autentice ("kitsch") în zona comercială adiacentă obiectivelor. Această confuzie între autentic și comercial diluează valoarea brandului și poate afecta pe termen lung percepția asupra destinației, o problemă semnalată în cadrul consultărilor publice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să instituie un regim de protecție riguros pentru a conserva și valorifica acest avantaj unic. Implicația este necesitatea stringentă de a delimita Zone Construite Protejate (ZCP) pentru Mănăstirea Hurezi, Centrul Istoric și Cartierul Olari, cu regulamente urbanistice și ghiduri de proiectare clare, care să protejeze autenticitatea cadrului construit și a meșteșugului, transformând brandul cultural într-un motor de dezvoltare economică sustenabilă.

CONSTATARE FACTUALĂ: Poziționarea geografică în depresiunea subcarpatică Horezu, la intersecția drumurilor naționale DN 67 și DN 65C, conferă orașului o accesibilitate regională bună și un cadru natural valoros. Teritoriul administrativ de 11.770 ha include o diversitate de forme de relief, de la zona depresionară la altitudini de circa 550 m până la versanții montani ai Munților Căpățânii. Această diversitate se traduce într-un potențial semnificativ pentru multiple forme de turism: cultural, monahal, ecoturism și agroturism. Suprafața considerabilă de păduri (aproximativ 7.008 ha) și pajiști (circa 3.133 ha) reprezintă o resursă ecologică și peisagistică importantă.

PROBLEMĂ CLARĂ: Gestionarea echilibrată a acestor resurse este deficitară, existând conflicte între presiunea pentru dezvoltare urbanistică și necesitatea de conservare a cadrului natural și a peisajului cultural. Expansiunea necontrolată a construcțiilor în zone cu valoare peisagistică poate duce la degradarea ireversibilă a acestora.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o abordare de design ecologic al teritoriului. Implicația directă este necesitatea de a delimita zone de protecție a peisajului (UTR-P) și coridoare ecologice, în special de-a lungul cursurilor de apă precum râul

Luncavăț, și de a condiționa dezvoltările din zonele sensibile de respectarea unor principii stricte de integrare în sit.

CONSTATARE FACTUALĂ: Activitatea economică, deși cu vulnerabilități, prezintă o specializare tradițională care constituie un punct tare. Meșteșugul olăritului, concentrat în Cartierul Olari, este o activitate economică vie. Acest sector este completat de turism, cu o capacitate de cazare în 2023 de 728 de locuri în 31 de structuri de primire turistică. Evenimente anuale precum Târgul de Ceramică "Cocoșul de Hurez" consolidează acest profil economic.

PROBLEMĂ CLARĂ: Baza economică este îngustă, iar antreprenoriatul are o scară redusă. Lanțurile valorice integrate care să crească valoarea adăugată la nivel local sunt slab dezvoltate, de exemplu între producătorii agricoli și sectorul HORECA.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze un cadru spațial pentru a sprijini diversificarea economică. Aceasta implică reglementarea unor zone funcționale care să susțină aceste activități: 1) o zonă dedicată meșteșugurilor (UTR-A2), cu regim protejat; 2) zone pentru dezvoltarea agroturismului în satele aparținătoare; 3) o zonă industrială (UTR-A1, zona Treapt) destinată activităților nepoluante.

CONSTATARE FACTUALĂ: În pofida unui declin demografic, orașul dispune de o rețea funcțională de dotări publice care îi consolidează rolul de centru de servicii micro-regional. Rețeaua de învățământ, polarizată de Liceul "Constantin Brâncoveanu", și Spitalul Orășenesc, cu o capacitate de 160 de paturi pentru internare continuă, deservesc o arie extinsă.

PROBLEMĂ CLARĂ: Starea fizică și gradul de modernizare al unora dintre aceste clădiri sunt precare, multe fiind construite înainte de 1990 și având o eficiență energetică redusă, ceea ce generează costuri de întreținere ridicate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure un cadru pentru modernizarea și optimizarea rețelei de dotări. Acest lucru implică delimitarea și protejarea perimetrelor acestor dotări, asigurarea de rezerve de teren pentru extinderi viitoare și corelarea reglementărilor urbanistice cu planurile de modernizare și reabilitare.

(Tabel sintetic Puncte Tari cu indicatori de referință și sursa datelor)

Punct Tare	Indicatori Relevanți	Sursa Datelor
Capital Cultural UNESCO	2 elemente înscrise; 100.450 vizitatori la muzee (2023)	Ministerul Culturii (LMI); UNESCO; Institutul Național de Statistică (ART106B)

Punct Tare	Indicatori Relevanți	Sursa Datelor
Cadru Natural & Peisagistic	Suprafață administrativă 11.770 ha; Păduri ~7.008 ha; Pajiști ~3.133 ha	SIDU; Strategia de Eficiență Energetică; Date statistice oficiale
Specializare Economică Tradițională	31 structuri de cazare cu 728 locuri (2023); târg anual de ceramică	Institutul Național de Statistică (TUR101C, TUR102C)
Rol de Centru de Servicii	Spital cu 160 paturi; liceu cu rol polarizator	Institutul Național de Statistică (SAN101B); SIDU Horezu 2021-2030

Corelații Strategice (SO - Strengths-Opportunities): Punctele tari sunt direct aliniate cu oportunitățile externe.

1. (S1-O1): Capitalul cultural UNESCO (S1) poate fi un catalizator pentru atragerea de fonduri europene și naționale (O1) destinate restaurării patrimoniului, SIDU propunând un buget de aproximativ 80 de milioane de lei pentru proiecte conexe. PUG-ul va facilita aceste investiții prin zonificări dedicate turismului cultural.
2. (S2-O2): Cadrul natural (S2) se corelează cu tendința de dezvoltare a ecoturismului și a mobilității verzi (O2). PUG-ul va transpune această oportunitate prin crearea unei infrastructuri verzi-albastre și reglementarea traseelor tematice, cu un buget propus de 100.000 de lei pentru marcarea acestora.
3. (S3-O3): Brandul meșteșugăresc (S3) poate fi consolidat prin politicile de sprijinire a produselor tradiționale (O3). PUG-ul va crea o zonă protejată pentru Cartierul Olari, cu regulament specific, pentru a proteja și stimula acest sector.

5.2. Puncte Slabe

CONSTATARE FACTUALĂ: Infrastructura tehnico-edilitară reprezintă cea mai gravă vulnerabilitate internă. Trei deficiențe sunt critice: 1) Absența unei rețele de distribuție a gazelor naturale, ceea ce impune soluții de încălzire costisitoare și poluante pentru 99,15% din fondul locativ privat; 2) Stația de epurare mecano-biologică este nefuncțională, generând un risc sanitar și de mediu major; 3) Sistemul centralizat de termoficare este învechit, cu o rețea de peste 30-40 de ani și pierderi de peste 30%.

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste disfuncționalități structurale limitează drastic calitatea vieții și potențialul de dezvoltare, plasând orașul sub standardele legale pentru rangul III (care impun rețele de canalizare pe minimum 50% din străzi și stație de epurare funcțională). Orice strategie de dezvoltare este blocată în absența unor investiții masive.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să condiționeze autorizarea oricăror noi dezvoltări de extinderea și modernizarea rețelelor edilitare și să rezerve coridoare tehnice pentru proiectele strategice de introducere a gazelor (buget estimat 140.000.000 LEI) și de reabilitare a sistemului de apă-canal (buget estimat 6.500.000 LEI).

CONSTATARE FACTUALĂ: Orașul se confruntă cu un declin demografic structural și un proces de îmbătrânire a populației. Populația după domiciliu a scăzut cu 12% între 1992 și 2024, de la 7.616 la 6.702 locuitori. Această scădere este alimentată de un spor natural negativ, care a ajuns la -23 de persoane în 2023. Ponderea populației de peste 65 de ani a ajuns la 24,4% în 2024, în timp ce populația preșcolară (3-5 ani) s-a redus cu peste 70% față de 1992.

PROBLEMĂ CLARĂ: Se reduce baza de forță de muncă activă, în timp ce crește presiunea pe serviciile sociale și medicale. Acest dezechilibru structural subminează sustenabilitatea pe termen lung, afectând atât piața muncii, cât și finanțele publice locale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să redimensioneze realist zonele de extindere rezidențială și să prioritizeze regenerarea urbană. Implicațiile includ: 1) Adaptarea fondului construit și a spațiului public la nevoile unei populații îmbătrânite; 2) Propunerea de politici de regenerare și reconversie funcțională în detrimentul extinderii nejustificate a intravilanului.

CONSTATARE FACTUALĂ: Sistemul de mobilitate este profund dezechilibrat, cu o dependență de transportul individual. Două disfuncționalități sunt evidente: 1) Absența unui serviciu de transport public local, ceea ce limitează accesibilitatea pentru populația care nu deține autoturism (afectând locuitorii din zona urbană și sate); 2) Traficul de tranzit național (DN 67) traversează direct zona centrală, generând congestie și poluare. Numărul de parări este insuficient (543 cu plată în 2021).

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste disfuncționalități degradează calitatea mediului urban, afectează siguranța pietonală și limitează atractivitatea turistică, creând conflicte între fluxurile de tranzit și viața locală.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este obligatorie integrarea proiectelor strategice din PMUD: 1) Crearea de coridoare dedicate pentru viitorul sistem de transport public (buget propus 35.000.000 LEI); 2) Rezervarea și protejarea coridorului pentru varianta ocolitoare (buget estimat 100.000.000 LEI), care va avea regim *non aedificandi*.

CONSTATARE FACTUALĂ: Baza economică este restrânsă și vulnerabilă, dependentă de turismul sezonier (vârful înnoptărilor fiind în luna august). Numărul de salariați (2.630 în 2023)

este încă sub nivelul din 1995 (3.303). Lipsa diversificării economice limitează oportunitățile de angajare pentru tineri și absolvenți (450 în 2022), alimentând migrația.

PROBLEMĂ CLARĂ: Vulnerabilitatea la șocuri economice externe este ridicată. Există o necorelare între oferta educațională și cererea pieței muncii locale, ceea ce duce la un "brain drain" la nivel micro-regional.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să sprijine diversificarea economică prin: 1) Delimitarea și reglementarea Parcului Industrial "Treapt" pentru a atrage investiții în producție nepoluantă; 2) Crearea unui cadru flexibil pentru dezvoltarea serviciilor și industriilor creative; 3) Protejarea terenurilor agricole fertile.

(Tabel sintetic Puncte Slabe cu indicatori de referință și sursa datelor)

Punct Slab	Indicatori Relevanți	Sursa Datelor
Infrastructură Edilitară Critică	0% rețea gaze; Stație epurare nefuncțională; Pierderi termoficare >30%	SIDU; Strategia de Eficiență Energetică
Declin Demografic & Îmbătrânire	-12% populație (1992-2024); 24,4% populație >65 ani; Spor natural -23 (2023)	Institutul Național de Statistică (POP108D, POP107D, POP201/206D)
Mobilitate Dezechilibrată	0 transport public local; Tranzit DN 67 prin centru	PMUD; SIDU Horezu 2021-2030
Bază Economică Vulnerabilă	Dependență de turism sezonier; Nr. salariați sub nivelul din 1995	Institutul Național de Statistică (TUR105H, FOM104D)

Corelații Strategice (WO - Weaknesses-Opportunities): Punctele slabe pot fi transformate în oportunități.

1. (W1-O1): Deficiențele de infrastructură (W1) se suprapun cu axele de finanțare din PNRR și alte programe europene (O1). Bugetele agregate din SIDU (edilitar ~184 mil. LEI, mobilitate ~274 mil. LEI) arată conștientizarea oportunității. PUG-ul trebuie să ofere suportul tehnic pentru implementare.
2. (W2-O4): Declinul demografic (W2) poate fi contracarat prin dezvoltarea de servicii dedicate ("silver economy") și prin atragerea de "nomazi digitali" (O4). PUG-ul va reglementa reconversia clădirilor în centre pentru seniori sau spații de co-working.
3. (W3-O1): Problemele de mobilitate (W3) pot fi rezolvate prin accesarea fondurilor pentru transport verde (O1), conform PMUD. Rolul PUG este de a asigura implementarea spațială.

5.3. Oportunități

CONSTATARE FACTUALĂ: Disponibilitatea fondurilor nerambursabile prin programe europene și naționale (Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, PNRR) reprezintă cea mai importantă oportunitate externă. Axele PNRR ("Tranziția Verde") finanțează direct reabilitarea termică, transportul ecologic și infrastructura de apă-canal. SIDU 2021-2030 a identificat deja proiecte de peste 480 de milioane LEI aliniate la aceste axe.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea administrativă de a pregăti și implementa proiecte mature, precum și asigurarea cofinanțării, reprezintă provocări majore. Competiția pentru aceste fonduri este ridicată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ofere un cadru de reglementare clar și stabil care să faciliteze implementarea proiectelor strategice, de la centura ocolitoare la rețeaua de gaze. Un PUG bine fundamentat crește șansele de succes în competiția pentru finanțare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Creșterea la nivel global a cererii pentru turism autentic, cultural și ecologic este o oportunitate majoră. Acest segment de turiști caută experiențe unice, legate de tradiții, meșteșuguri și natură, elemente definitorii pentru Horezu.

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea este de a gestiona dezvoltarea fără a cădea în capcana comercializării excesive, care ar distruge autenticitatea căutată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să joace un rol crucial prin: 1) Protejarea zonelor cu valoare culturală și peisagistică; 2) Reglementarea dezvoltării unităților de agroturism; 3) Crearea unei infrastructuri de mobilitate alternativă (piste de biciclete, trasee pietonale) pentru ecoturism.

CONSTATARE FACTUALĂ: Statutul consolidat de centru de servicii pentru micro-regiunea "Oltenia de sub Munte" reprezintă o altă oportunitate. Declinul demografic din comunele învecinate va crește dependența de dotările urbane din Horezu (liceu, spital, servicii). Proiecte precum modernizarea Ambulatoriului (buget 10,6 mil. LEI) contribuie la acest obiectiv.

PROBLEMĂ CLARĂ: Presiunea crescută pe dotările existente necesită o planificare pe termen lung a extinderii și modernizării acestora.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure rezerve de teren pentru dezvoltarea serviciilor publice și o bună accesibilitate, integrând funcțional orașul în cadrul Zonei Urbane Funcționale, în special prin proiecte de transport în comun.

CONSTATARE FACTUALĂ: Digitalizarea accelerată și posibilitatea muncii la distanță deschid oportunități noi pentru orașe mici cu o calitate ridicată a vieții, precum Horezu.

PROBLEMĂ CLARĂ: Calitatea variabilă a serviciilor de internet în zonele periferice și lipsa unor spații de lucru adaptate (co-working hubs) limitează acest potențial.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate sprijini această tendință prin: 1) Includerea obligativității asigurării infrastructurii de fibră optică în noile dezvoltări; 2) Permiterea unor funcțiuni mixte (locuire + birou); 3) Planificarea unor spații publice de calitate pentru a crește atractivitatea rezidențială.

Corelații Strategice (SO & WO): Matricea TOWS relevă sinergii puternice.

1. (S1-O1/O2): Combinarea brandului UNESCO (S1) cu oportunitățile de finanțare (O1) și cererea pentru turism autentic (O2) este calea principală de dezvoltare economică.
2. (W1-O1): Finanțările externe (O1) sunt soluția directă pentru vulnerabilitățile de infrastructură (W1).
3. (W2-O4): Atragerea de "nomazi digitali" (O4) poate fi o soluție parțială pentru combaterea declinului demografic (W2).

5.4. Amenințări

CONSTATARE FACTUALĂ: Continuarea și accentuarea tendințelor demografice negative la nivel național și regional reprezintă cea mai serioasă amenințare pe termen lung. Declinul natalității și migrația externă pot submina sustenabilitatea economică și socială a orașului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Acești factori macro depășesc capacitatea de control a administrației locale. O populație redusă și îmbătrânită înseamnă o bază de impozitare mai mică, o piață a muncii restrânsă și o cerere scăzută.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o abordare prudentă, concentrându-se pe regenerarea fondului construit existent, în detrimentul expansiunii. Orice propunere de dezvoltare pe scară largă trebuie evaluată în contextul realist al unui declin demografic.

CONSTATARE FACTUALĂ: Creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme, asociată cu schimbările climatice, constituie o amenințare directă. Pentru Horezu, principalele riscuri sunt inundațiile provocate de viituri (râul Luncavăț) și alunecările de teren, în special în zonele cu pante accentuate și substrat argilos, precum dealul Ulmului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dezvoltarea imobiliară necontrolată în aceste zone de risc poate amplifica exponențial pagubele potențiale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să transpună riguros hărțile de risc, instituind interdicții clare de construire în zonele vulnerabile și condiționând autorizarea în zonele cu risc mediu de studii geotehnice detaliate și lucrări de stabilizare, conform Legii 575/2001.

CONSTATARE FACTUALĂ: Concurența din partea altor destinații turistice și riscul de "banalizare" a brandului local reprezintă o amenințare economică. Presiunea comercială excesivă și apariția produselor contrafăcute pot distruge autenticitatea care atrage vizitatorii.

PROBLEMĂ CLARĂ: O dezvoltare nesustenabilă poate duce la un ciclu de "boom and bust", cu o creștere rapidă urmată de un declin cauzat de pierderea identității.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să acționeze ca un gardian al calității și autenticității prin: 1) Reglementări stricte privind arhitectura și materialele în zonele culturale; 2) Limitarea tipurilor de activități comerciale în perimetrul protejat.

CONSTATARE FACTUALĂ: Instabilitatea cadrului legislativ și fiscal la nivel național, precum și birocrăția excesivă în accesarea fondurilor, constituie o amenințare majoră la adresa implementării proiectelor strategice.

PROBLEMĂ CLARĂ: Planificarea pe termen lung devine extrem de dificilă. Capacitatea administrativă a unei primării de oraș mic poate fi depășită de complexitatea procedurilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategia de dezvoltare trebuie să fie flexibilă și adaptabilă, prioritizând un portofoliu diversificat de proiecte și identificând surse multiple de finanțare.

(Matricea de sinteză SWOT și principalele corelații strategice TOWS)

	Oportunități (O)	Amenințări (T)
Puncte Tari (S)	Strategii SO (Maxi-Maxi): Valorificarea brandului UNESCO cu fonduri UE pentru turism de calitate.	Strategii ST (Maxi-Mini): Protejarea riguroasă a patrimoniului pentru a contracara banalizarea.
Puncte Slabe (W)	Strategii WO (Mini-Maxi): Atragerea de fonduri UE (PNRR) pentru a rezolva deficiențele de infrastructură.	Strategii WT (Mini-Mini): Limitarea dezvoltării în zonele de risc pentru a nu agrava vulnerabilitățile la hazarde.

Corelații Strategice (ST & WT): Sunt necesare acțiuni defensive.

1. (S1-T3): Brandul UNESCO (S1) este vulnerabil la banalizare (T3). Strategia defensivă, transpusă în PUG, trebuie să fie una de "fortificare" a autenticității prin reglementări de protecție stricte.
2. (W1-T2): Combinarea infrastructurii vulnerabile (W1) cu riscurile climatice (T2) creează un scenariu de risc major. Strategia este de minimizare: PUG-ul trebuie să interzică dezvoltarea în zonele de risc.

3. (W2-T1): Declinul demografic local (W2) combinat cu tendințele naționale (T1) impune o strategie de reorientare de la creștere cantitativă la creșterea calității vieții.

6. Viziunea de Dezvoltare Teritorială

Acest capitol formulează direcția strategică pe termen lung pentru Orașul Horezu, stabilind cadrul de referință pentru politicile și proiectele din orizontul 2045. Viziunea este o declarație de intenție care definește identitatea viitoare a localității, iar principiile directoare asigură o dezvoltare coerentă, durabilă și rezilientă. Metodologia de elaborare se fundamentează pe sinteza diagnosticului teritorial, în special pe concluziile analizei SWOT. Atât viziunea, cât și principiile sunt formulate pentru a răspunde direct provocărilor identificate (precum declinul demografic cu 12% în perioada 1992-2024 și vulnerabilitățile infrastructurii, cum ar fi stația de epurare nefuncțională) și pentru a valorifica punctele tari (patrimoniul UNESCO, cadrul natural) și oportunitățile externe (fondurile europene, creșterea cererii pentru turism autentic). Acest capitol funcționează ca o punte între etapa de analiză și cea de planificare, traducând diagnosticul într-un set de aspirații și reguli de conduită strategică.

6.1. Declarația de viziune

CONSTATARE FACTUALĂ: Construirea unei viziuni consensuale pentru viitorul Orașului Horezu pornește de la întrebarea fundamentală privind identitatea dorită a localității peste 20 de ani, integrând interesele multiple ale comunității – de la meșterii olari și antreprenorii din turism, la tineri, seniori și locuitorii satelor aparținătoare.

PROBLEMĂ CLARĂ: O viziune de dezvoltare impusă administrativ, fără un proces de co-creare și asumare colectivă, riscă să fie inefficientă. Există un conflict inerent între nevoia de conservare a identității unice și presiunea pentru modernizare, între dezvoltarea economică și protecția mediului, între interesele pe termen scurt și sustenabilitatea pe termen lung.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O viziune eficientă funcționează ca o busolă strategică, iar Planul Urbanistic General trebuie să transpună spațial un concept central care să surprindă esența identității locale și potențialul său. Viziunea recomandată, formulată în urma analizei, este: **Horezu 2045 – Orașul-Comoară, Autentic și Creativ. O comunitate rezilientă, care valorifică în mod inteligent patrimoniul cultural și natural unic pentru a oferi o calitate superioară a vieții, susținută de o economie locală diversificată și de un mediu înconjurător protejat.**

CONSTATARE FACTUALĂ: Declarația de viziune propusă integrează elementele definitorii ale identității locale. Termenul **Oraș-Comoară** face referire directă la patrimoniul excepțional, material (Ansamblul Mănăstirii Hurezi) și imaterial (Ceramica de Horezu), recunoscut la nivel

mondial. **Autentic** subliniază importanța conservării tradițiilor, a meșteșugurilor și a cadrului natural, ca răspuns la oportunitatea generată de creșterea cererii pentru turism experiențial. **Creativ** indică direcția de dezvoltare economică, bazată pe inovare. **Comunitate rezilientă** abordează direct amenințările legate de declinul demografic și schimbările climatice. **Calitatea superioară a vieții** este scopul final, care se traduce prin acces la servicii publice moderne și un mediu curat.

PROBLEMĂ CLARĂ: O declarație de viziune, deși sintetică, poate rămâne un concept abstract dacă unicitatea sa nu este clar definită și dacă nu este conectată la un plan de acțiune concret.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Unicitatea viziunii pentru Horezu derivă din combinarea a trei piloni: 1. **Dubla recunoaștere UNESCO**, un atu care trebuie să se reflecte în toate aspectele dezvoltării; 2. **Meșteșugul viu**, un ecosistem economic și social cotidian care trebuie consolidat, nu doar conservat; 3. **Peisajul cultural și natural subcarpatic**, care oferă oportunități unice. Implicația pentru PUG este că acesta nu trebuie să propună un model de dezvoltare generic, ci unul specific, care transformă aceste atuuri unice în motoare de dezvoltare. PUG-ul devine astfel instrumentul de transpunere a viziunii într-un set de obiective strategice, proiecte prioritare și un cadru instituțional de monitorizare, asigurând că fiecare decizie contribuie la construirea viitorului dorit.

6.2. Principii directoare ale dezvoltării

CONSTATARE FACTUALĂ: Pentru a asigura transpunerea viziunii strategice într-un cadru de dezvoltare coerent și operațional, se propune un set de cinci principii directoare. Acestea funcționează ca un sistem de valori fundamentale și criterii de decizie care trebuie să ghideze toate intervențiile urbanistice, politicile publice și proiectele de investiții.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fără principii clare, deciziile de planificare pot deveni arbitrare, reactive și contradictorii, subminând viziunea pe termen lung în favoarea unor câștiguri pe termen scurt.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Fiecare principiu este formulat pentru a răspunde direct unei provocări sau oportunități identificate în analiza SWOT, creând o legătură directă între diagnostic și strategie. Aceste principii devin filtrul prin care orice proiect sau reglementare nouă din PUG trebuie să treacă.

Principiul 1: Protejarea și Valorificarea Inteligentă a Patrimoniului

CONSTATARE: Acest principiu răspunde direct celui mai mare punct tare al orașului – dublul statut UNESCO – dar și amenințării banalizării, identificate în analiza SWOT.

PROBLEMĂ: Dezvoltarea necontrolată în zonele de protecție subminează autenticitatea, care este principalul activ economic și cultural.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Orice dezvoltare nouă trebuie să fie subordonată conservării. PUG-ul va delimita clar Zonele Construite Protejate și va impune, prin RLU, reguli stricte privind regimul de înălțime, materialele de construcție și cromatica fațadelor, conform unui ghid de proiectare dedicat. Valorificarea inteligentă implică utilizarea tehnologiilor digitale pentru promovare și crearea de noi produse culturale, susținând industriile creative.

Principiul 2: Dezvoltarea Urbană Compactă și Regenerarea Prioritară

CONSTATARE: Acest principiu răspunde tendințelor demografice negative (scădere de 12% a populației în perioada 1992-2024) și infrastructurii subdimensionate.

PROBLEMĂ: Extinderea nejustificată a intravilanului ("urban sprawl") crește costurile de dezvoltare a rețelelor edilitare și lasă în paragină fondul construit existent.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va prioritiza reutilizarea și modernizarea fondului construit existent, conform principiilor de design urban sustenabil promovate de Jan Gehl. Acest lucru implică: 1. Reconversia funcțională a clădirilor industriale dezafectate; 2. Reabilitarea termică și estetică a blocurilor de locuințe; 3. Revitalizarea spațiilor publice din interiorul orașului. Implicația pentru RLU este limitarea extinderii intravilanului la zonele strict justificate și crearea de instrumente urbanistice care să stimuleze investițiile în zonele centrale, cum ar fi acordarea unor bonusuri de CUT pentru proiecte de regenerare.

Principiul 3: Sustenabilitatea și Reziliența Climatică

CONSTATARE: Acest principiu abordează oportunitățile legate de tranziția verde (fonduri PNRR) și amenințările generate de fenomenele meteorologice extreme (risc la inundații și alunecări de teren).

PROBLEMĂ: Dezvoltarea în zone de risc și utilizarea inefficientă a resurselor cresc vulnerabilitatea comunității.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ghideze dezvoltarea către soluții cu impact redus asupra mediului, în spiritul filosofiei "Design with Nature" a lui Ian McHarg. Implicațiile pentru RLU sunt: 1. Interzicerea construcțiilor în zonele cu risc ridicat, conform hărților de hazard; 2. Promovarea eficienței energetice a clădirilor (standarde nZEB); 3. Dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre (coridoare ecologice, parcuri) pentru managementul apelor pluviale și ameliorarea microclimatului.

Principiul 4: Diversificarea Economică și Sprijinirea Antreprenoriatului Local

CONSTATARE: Acest principiu este menit să reducă vulnerabilitatea economică a orașului, care, conform analizei economice, este dependent de turismul sezonier.

PROBLEMĂ: Baza economică îngustă limitează oportunitățile de angajare și face orașul susceptibil la crize externe.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze cadrul spațial pentru diversificare. Acest lucru înseamnă: 1. Dezvoltarea Parcului Industrial "Treapt" pentru a atrage investiții în producție nepoluantă; 2. Sprijinirea industriilor creative și a sectorului IT prin reglementări flexibile pentru spații de co-working; 3. Consolidarea lanțurilor valorice locale (produse agricole ecologice, turism gastronomic). RLU va permite funcțiuni comerciale la parterul clădirilor în anumite zone rezidențiale pentru a susține micii antreprenori.

Principiul 5: Coeziunea Socială și Calitatea Vieții

CONSTATARE: Acesta este un principiu transversal, care asigură că dezvoltarea este echitabilă și centrată pe nevoile tuturor locuitorilor, abordând problemele legate de îmbătrânirea populației (cu o pondere de 24,4% a populației de peste 65 de ani în 2024) și disparitățile teritoriale.

PROBLEMĂ: Fără politici sociale integrate, dezvoltarea economică poate accentua inegalitățile.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure acces echitabil la servicii de calitate. Implicațiile includ: 1. Alocarea de terenuri pentru dotări publice necesare (centre de zi pentru vârstnici, creșe); 2. Impunerea prin RLU a unor standarde de accesibilitate universală pentru spațiul public și clădiri; 3. Prioritizarea proiectelor de infrastructură care reduc decalajele dintre zona urbană și satele aparținătoare, precum extinderea rețelelor de utilități și crearea unui sistem de transport public eficient. Aceste principii, luate împreună, formează un cadru de decizie robust, care asigură că fiecare proiect și reglementare viitoare va contribui la realizarea viziunii de dezvoltare pe termen lung.

7. Obiective Strategice și Specifice de Dezvoltare Spațială

Acest capitol construiește scheletul logic al planului de acțiune, traducând viziunea de dezvoltare într-un set de obiective ierarhizate, coerente și măsurabile. Rolul său este de a defini "ce" trebuie realizat pentru ca viziunea să devină realitate, asigurând puntea operațională dintre diagnosticul teritorial și implementarea concretă a strategiei. Metodologia de definire a obiectivelor se bazează pe principiul SMART (Specific, Măsurabil, Abordabil, Relevant, încadrat în Timp), asigurând o legătură directă și trasabilă între diagnoză, principii directoare și direcțiile de acțiune, conform Legii nr. 350/2001. Procesul de descompunere ierarhică – de la viziune la obiective strategice, specifice și indicatori – facilitează alocarea responsabilităților și monitorizarea progresului, elemente esențiale pentru o guvernare urbană eficientă.

7.1. Cadrul Strategic: Alinierea Obiectivelor la Viziune și Principii

CONSTATARE FACTUALĂ: Tranziția de la viziunea de dezvoltare la un set de obiective operaționale este un proces critic, condiționat de o aliniere strategică riguroasă. Viziunea "**Horezu 2045 – Orașul-Comoară, Autentic și Creativ**", formulată în capitolul anterior,

oferă direcția generală, însă, pentru a deveni un instrument de ghidaj efectiv, trebuie decodificată și transpusă în ținte concrete. Se definește astfel o matrice de corespondență între pilonii viziunii și domeniile majore de intervenție.

PROBLEMĂ CLARĂ: Riscul formulării unor obiective arbitrare sau necorelate, care ar putea conduce la o risipă de resurse și la o dezvoltare haotică, este semnificativ. Problema fundamentală constă în crearea unui mecanism verificabil care să lege fiecare acțiune de viziunea pe termen lung, asigurând coerența internă a strategiei. Fără un mecanism de validare, proiecte punctuale, deși aparent benefice, pot submina strategia. De exemplu, un obiectiv specific care ar propune dezvoltarea unei zone industriale poluante în proximitatea unei arii protejate ar fi invalidat automat, deoarece contravine principiului sustenabilității.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Pilonul "Autentic" al viziunii se va regăsi în obiectivele legate de protecția patrimoniului și conservarea cadrului natural, în timp ce pilonul "Creativ" va informa obiectivele de dezvoltare economică și inovare. Acest mecanism de validare asigură că dezvoltarea respectă valorile fundamentale asumate. Fiecare reglementare din PUG și RLU devine o materializare a acestui cadru, creând un fir roșu care leagă cel mai înalt nivel de aspirație de cele mai granulare acțiuni.

(?&! TABLE_INSERTION

Tabel 7.1: Matricea de aliniere a obiectivelor strategice la pilonii viziunii și la principiile directoare

Domeniu Prioritar	Obiectiv Strategic (prescurtat)	Contribuție la Viziune	Principii Directoare Atingse
Economie & Turism	Consolidare profil economic competitiv	Autentic, Creativ	Diversificare Economică, Protejarea Patrimoniului
Mediu & Infrastructură	Dezvoltare infrastructură modernă și mobilitate durabilă	Rezilient, Calitatea Vieții	Sustenabilitate, Dezvoltare Compactă
Social & Educație	Creștere calitate viață și coeziune comunitară	Comunitar, Calitatea Vieții	Coeziune Socială
Guvernanță	Administrație publică eficientă și transparentă	Rezilient, Comunitar	(Toate, ca suport)

)

CONSTATARE FACTUALĂ: Ierarhizarea obiectivelor este un alt element cheie al cadrului strategic, stabilind o distincție clară între **obiectivele strategice (pe termen lung, 10-20 de**

ani) și obiectivele specifice (pe termen mediu și scurt, 3-7 ani). Obiectivele strategice definesc transformările majore dorite, fiind mai generale ca formulare, în timp ce obiectivele specifice detaliază modul în care acestea vor fi atinse.

PROBLEMĂ CLARĂ: O listă neierarhizată de obiective ar crea confuzie și ar dilua eforturile de implementare, fără a oferi o direcție clară asupra priorităților pe diferite orizonturi de timp. De asemenea, lipsa unei legături directe între diagnostic și strategie ar transforma PUG-ul într-un document teoretic, decuplat de realitatea din teren.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această structură ierarhică permite o planificare etapizată și o monitorizare eficientă. De exemplu, un obiectiv strategic precum "Consolidarea rolului orașului Horezu ca centru turistic de relevanță națională" se descompune în obiective specifice concrete, precum "Creșterea numărului de înnoptări cu 30% în următorii 5 ani" sau "Reabilitarea a 15 clădiri din centrul istoric până în 2030". Fiecare obiectiv specific devine o bornă măsurabilă, a cărei justificare este ancorată în diagnoză. Problema absenței rețelei de gaze (punct slab), corelată cu disponibilitatea fondurilor europene (oportunitate), generează obiectivul strategic de modernizare a infrastructurii energetice.

7.2. Obiective strategice pe domenii prioritare de dezvoltare

CONSTATARE FACTUALĂ: Pe baza analizei diagnostice și a viziunii de dezvoltare, au fost conturate patru domenii prioritare de intervenție strategică: 1) Dezvoltare Economică și Turism Durabil; 2) Mediu, Infrastructură și Mobilitate Rezilientă; 3) Coeziune Socială, Educație și Calitatea Vieții; și 4) Guvernanță, Capacitate Administrativă și Cooperare Teritorială.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fără o structurare pe domenii, obiectivele ar fi dispersate, iar urmărirea progresului ar fi dificilă. Această structurare permite o abordare focalizată, dar integrată. De exemplu, investițiile în infrastructura verde (domeniul 2) contribuie la creșterea atractivității turistice (domeniul 1) și la îmbunătățirea calității vieții (domeniul 3).

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Fiecare domeniu răspunde unui set specific de provocări și oportunități, iar obiectivele strategice aferente devin mandate clare pentru reglementările din PUG.

1. **Dezvoltare Economică și Turism Durabil:** Obiectivul strategic este **Consolidarea unui profil economic competitiv și diversificat, ancorat în valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural și a resurselor locale.** Acest obiectiv răspunde direct punctului slab legat de baza economică restrânsă și dependența de turismul sezonier. El vizează o dublă mișcare: consolidarea turismului ca sector cheie, dar orientarea lui către forme durabile și cu valoare adăugată mare (cultural, ecologic); și stimularea diversificării economice. Obiectivul integrează pilonii "Autentic" și "Creativ" ai viziunii și este aliniat la principiul Diversificării Economice.

2. **Mediu, Infrastructură și Mobilitate Rezilientă:** Obiectivul strategic este **Dezvoltarea unui sistem de infrastructuri moderne și a unei mobilități durabile, care să asigure un mediu de viață sănătos, rezilient la schimbări climatice și eficient din punct de vedere energetic.** Acest obiectiv abordează frontal cele mai critice puncte slabe: infrastructura edilitară învechită (stație de epurare nefuncțională, rețea termică cu pierderi de peste 30%) și sistemul de transport dezechilibrat. Este consonant cu principiile Sustenabilității și Dezvoltării Compacte și este direct legat de oportunitățile de finanțare europeană, fiind o precondiție pentru orice altă formă de dezvoltare.
3. **Coeziune Socială, Educație și Calitatea Vieții:** Obiectivul strategic propus este **Creșterea calității vieții și a coeziunii comunitare, prin asigurarea accesului echitabil la servicii publice de calitate, adaptate nevoilor unei populații în schimbare demografică.** Acest obiectiv răspunde provocărilor legate de declinul demografic (scădere de 12% a populației între 1992-2024) și îmbătrânirea populației, fiind aliniat la principiul Coeziunii Sociale. El pune accent pe modernizarea și adaptarea serviciilor de educație, sănătate și asistență socială la noile realități.
4. **Guvernanță, Capacitate Administrativă și Cooperare Teritorială:** Se stabilește obiectivul strategic **Dezvoltarea unei administrații publice eficiente, transparente și digitalizate, capabilă să implementeze strategia de dezvoltare și să consolideze cooperarea în cadrul teritoriului funcțional.** Acest obiectiv este unul de suport, esențial pentru succesul strategiei. El vizează modernizarea internă a administrației prin digitalizare și formare profesională și consolidarea rolului orașului Horezu ca pol de servicii pentru micro-regiune, prin întărirea cooperării în cadrul Zonei Urbane Funcționale (ZUF).

(?&! DIAGRAM_INSERTION

Diagrama 7.1: Ierarhia domeniilor și a obiectivelor strategice

Viziune: Horezu 2045 – Orașul-Comoară, Autentic și Creativ

```

|
+--- Domeniu 1: Economie & Turism ---> O.S. 1: Consolidare profil economic
|
+--- Domeniu 2: Mediu & Infrastructură ---> O.S. 2: Dezvoltare infrastructură modernă
|
+--- Domeniu 3: Social & Educație ---> O.S. 3: Creștere calitate viață
|
+--- Domeniu 4: Guvernanță ---> O.S. 4: Administrație eficientă
)

```

7.3. Obiective specifice, operaționale

CONSTATARE FACTUALĂ: Fiecare obiectiv strategic este detaliat într-un set de obiective specifice și operaționale, formulate conform principiilor SMART și având asociat un orizont de

timp: termen scurt (1-3 ani), mediu (4-7 ani) sau lung (8+ ani). Fiecare obiectiv specific constituie baza pentru definirea unui portofoliu de proiecte.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fără această descompunere, obiectivele strategice ar rămâne la un nivel declarativ, dificil de implementat și monitorizat.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această detaliere asigură o legătură directă între strategie și acțiune. PUG-ul va transpune spațial aceste obiective, prin zonificări și reglementări care să faciliteze implementarea proiectelor aferente.

Pentru Obiectivul Strategic 1: Dezvoltare Economică și Turism Durabil, se propun următoarele obiective specifice:

1. **Creșterea valorii adăugate în sectorul turistic** prin dezvoltarea de produse și servicii inovatoare și autentice, ținând o creștere a duratei medii de ședere la 3,5 zile până în 2030 (termen mediu).
2. **Consolidarea ecosistemului meșteșugăresc local** prin măsuri de protecție a brandului "Ceramica de Horezu", formare profesională și promovare, asigurând menținerea a cel puțin 20 de ateliere funcționale (termen scurt).
3. **Operaționalizarea Parcului Industrial "Treapt"** și atragerea a cel puțin 5 investitori în sectoare nepoluante până în anul 2030, pentru a diversifica baza economică (termen mediu).
4. **Sprijinirea dezvoltării sectorului agro-alimentar** prin crearea de lanțuri scurte de aprovizionare și promovarea produselor locale, cu cel puțin 3 inițiative concrete implementate până în 2028 (termen mediu).
5. **Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă** și reducerea șomajului în rândul tinerilor, ținând o creștere a numărului de salariați la 3.000 până în 2030 (termen lung).

Pentru Obiectivul Strategic 2: Mediu, Infrastructură și Mobilitate Rezilientă, obiectivele specifice includ:

1. **Racordarea orașului Horezu la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale** pentru 70% din gospodării până în anul 2030 (termen mediu).
2. **Reabilitarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare**, incluzând construcția unei stații de epurare conforme, pentru a atinge un grad de acoperire de 95% în întregul UAT până în 2030 (termen mediu/lung).
3. **Implementarea proiectelor strategice din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă**, incluzând finalizarea construcției variantei ocolitoare până în 2029 și înființarea serviciului de transport public ecologic până în 2027 (termen mediu/lung).
4. **Creșterea eficienței energetice a fondului construit public și privat** prin reabilitarea termică a 20 de clădiri publice și a 10 blocuri de locuințe până în 2030 (termen lung).
5. **Dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre** prin amenajarea coridoarelor ecologice de-a lungul cursurilor de apă și creșterea suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor la 15 mp până în 2035 (termen lung).

6. **Reducerea riscurilor naturale** prin implementarea măsurilor de prevenire a inundațiilor și alunecărilor de teren prevăzute în studiile de specialitate (termen mediu).

Pentru Obiectivul Strategic 3: Coeziune Socială, Educație și Calitatea Vieții, se definesc următoarele obiective specifice:

1. **Modernizarea și adaptarea infrastructurii școlare și de sănătate** la nevoile demografice și la standardele de calitate actuale, prin proiecte finalizate până în 2028 (termen mediu).
2. **Dezvoltarea de servicii sociale integrate** pentru grupurile vulnerabile, prin crearea a două centre de zi pentru seniori până în 2027 (termen scurt/mediu).
3. **Reducerea disparităților de acces la servicii și utilități** între zona urbană centrală și satele aparținătoare, asigurând accesul a 80% din gospodăriile rurale la canalizare până în 2035 (termen lung).
4. **Revitalizarea spațiului public** prin modernizarea zonei centrale pietonale și crearea a 3 noi spații de recreere în cartiere până în 2029 (termen mediu).
5. **Creșterea siguranței publice** prin extinderea sistemului de supraveghere video și modernizarea iluminatului public, cu implementare finalizată până în 2026 (termen scurt).

Pentru Obiectivul Strategic 4: Guvernanță, Capacitate Administrativă și Cooperare Teritorială, obiectivele specifice sunt:

1. **Digitalizarea completă a serviciilor publice** oferite de administrația locală până în anul 2027 (termen mediu).
2. **Creșterea capacității administrative** de a atrage și implementa proiecte cu finanțare nerambursabilă, ținând o rată de succes de 75% (termen scurt).
3. **Consolidarea mecanismelor de cooperare în cadrul Zonei Urbane Funcționale** prin implementarea a cel puțin 5 proiecte comune până în 2030 (termen mediu/lung).
4. **Îmbunătățirea transparenței decizionale** și a proceselor de consultare publică în toate proiectele de interes local (termen scurt).

7.4. Indicatori de rezultat și ținte asumate

CONSTATARE FACTUALĂ: Fiecare obiectiv specific este asociat cu indicatori de rezultat pentru măsurarea progresului, având valori de bază (baseline) pentru anul de referință 2024 și ținte numerice clare pentru orizonturile de timp 2027, 2030 și 2035.

PROBLEMĂ CLARĂ: Selectarea unor indicatori relevanți, măsurabili și care să reflecte real progresul este esențială pentru a evita birocratizarea excesivă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Stabilirea acestor indicatori permite monitorizarea obiectivă a implementării strategiei și a impactului reglementărilor PUG.

Pentru Obiectivul Strategic 1 (Economic), se propun următorii indicatori:

- a) Pentru creșterea valorii în turism: 1. Numărul mediu de înnoptări pe turist: Baseline (2023): 2,68; Țintă (2030): 3,5. 2. Ponderea turiștilor străini în totalul sosirilor: Baseline (2023): <5%; Țintă (2035): 15%.
- b) Pentru consolidarea meșteșugurilor: 1. Numărul de ateliere de olărit funcționale: Baseline: ~20; Țintă (2030): menținerea a cel puțin 20. 2. Numărul de tineri instruiți în meșteșuguri tradiționale: Baseline: <10; Țintă (2030): 50.
- c) Pentru diversificare economică: 1. Gradul de ocupare a Parcului Industrial "Treapt": Baseline: <10%; Țintă (2030): 80%. 2. Numărul de firme înregistrate în sectoarele creative și IT: Baseline (2024): date indisponibile; Țintă (2030): creștere cu 50%.

(?&! TABLE_INSERTION

Tabel 7.2: Indicatori și ținte pentru domeniul economic

Indicator	Valoare de Bază (2023/24)	Țintă 2027	Țintă 2030	Sursa Datelor
Nr. înnoptări total	79.695	90.000	100.000	INS (TUR105H)
Nr. mediu de salariați	2.630	2.800	3.000	INS (FOM104D)
Grad ocupare Parc Industrial	<10%	40%	80%	UAT Horezu

)

Pentru Obiectivul Strategic 2 (Infrastructură și Mediu), indicatorii includ:

- a) Pentru infrastructura edilitară: 1. Procentul de gospodării racordate la rețeaua de gaze: Baseline: 0%; Țintă (2030): 70%. 2. Procentul de conformitate a apelor uzate deversate: Baseline: 0%; Țintă: 100% după construcția stației.
- b) Pentru mobilitate durabilă: 1. Cota modală a transportului public: Baseline: 0%; Țintă (2030): 20%. 2. Lungimea pistelor de biciclete funcționale: Baseline: ~0 km; Țintă (2027): 25 km.
- c) Pentru infrastructura verde: 1. Suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor: Baseline (2023): ~1,5 mp; Țintă (2035): 15 mp. 2. Numărul de incidente (inundații/alunecări) în zonele nou reglementate: Baseline: date indisponibile; Țintă: 0.

Pentru Obiectivele Strategice 3 (Social) și 4 (Guvernanță), se pot utiliza indicatori precum: Gradul de satisfacție a cetățenilor (Țintă: 7/10 până în 2030), Procentul de

servicii publice online (Țintă: 90% până în 2027) și Rata de absorbție a fondurilor nerambursabile (Țintă: 75% medie anuală).

7.5. Axe prioritare de intervenție

CONSTATARE FACTUALĂ: Pentru a orienta acțiunea și a concentra resursele, obiectivele și proiectele sunt grupate pe un număr restrâns de axe prioritare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fără această sinteză, portofoliul larg de proiecte riscă să fie perceput ca fiind dispersat și dificil de gestionat.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Axele prioritare reprezintă direcțiile majore de investiții și efort administrativ, fiecare având o logică internă clară.

1. **Axa 1: Infrastructura Fundamentală și Reziliența Teritoriului.** Grupează proiectele critice care adresează vulnerabilitățile majore: introducerea rețelei de gaze (P1.1), construcția stației de epurare (P1.2), reabilitarea sistemului de termoficare și implementarea măsurilor de prevenire a riscurilor naturale. Această axă are caracter de precondiție.
2. **Axa 2: Economia Autenticității și a Inovării Locale.** Reunește obiectivele de dezvoltare economică, punând accent pe sinergia dintre tradiție și modernitate. Include proiecte precum revitalizarea Cartierului Olari (P2.1), dezvoltarea de produse turistice culturale și ecologice (P2.2), operaționalizarea parcului industrial (P2.3) și sprijinirea industriilor creative.
3. **Axa 3: Mobilitate Durabilă și Spațiu Public de Calitate.** Se concentrează pe transformarea modului în care oamenii se deplasează și interacționează în oraș. Include proiectele din PMUD: construcția variantei ocolitoare (P3.1), înființarea transportului public (P3.2), dezvoltarea rețelei de piste pentru biciclete (P3.3) și modernizarea zonei centrale pietonale.
4. **Axa 4: Comunitate Coezivă și Guvernanță Performantă.** Grupează proiectele cu caracter social, educațional și administrativ. Include modernizarea școlilor și a spitalului (P4.1), dezvoltarea serviciilor sociale pentru seniori (P4.2), reducerea disparităților teritoriale și digitalizarea administrației publice (P4.4).

8. Scenarii de Dezvoltare și Opțiunea Strategică Fundamentală

Acest capitol fundamentează decizia strategică a Planului Urbanistic General, prezentând trei scenarii alternative de dezvoltare pentru Orașul Horezu și evaluându-le comparativ. Fiecare scenariu este o narațiune plauzibilă a viitorului, construită pe baza diagnosticului teritorial și a analizei SWOT, culminând cu argumentarea alegerii unei opțiuni strategice care să ghideze modelul de organizare spațială și portofoliul de proiecte. Metodologia utilizată este cea a analizei prospective prin scenarii, completată de o evaluare multicriterială, conform bunelor practici promovate de UN-Habitat. Criteriile de evaluare sunt derivate direct din principiile directe ale dezvoltării, asigurând alinierea deciziei cu viziunea strategică. Alegerea conștientă și transparentă

a unui scenariu maximizează șansele unei dezvoltări coerente și minimizează riscurile asociate unei evoluții inerțiale, necontrolate.

8.1. Prezentarea Scenariilor de Dezvoltare Teritorială

CONSTATARE FACTUALĂ: Construcția scenariilor de dezvoltare pentru Orașul Horezu pornește de la factorii critici identificați în analiza SWOT, generând trei traiectorii de evoluție distincte și plauzibile pentru orizontul de timp 2045. Acestea sunt instrumente de gândire strategică pentru a explora consecințele diferitelor abordări, nu predicții. Cele trei scenarii sunt: 1) Scenariul Inerțial (SI), "Deriva Pasivă"; 2) Scenariul Proactiv-Durabil (SPD), "Renașterea Autentică"; 3) Scenariul Pesimist (SP), "Izolarea și Declinul".

PROBLEMĂ CLARĂ: O planificare urbanistică fără explorarea unor alternative strategice riscă să devină un exercițiu tehnic, reactiv, care nu răspunde în mod fundamental provocărilor și oportunităților pe termen lung.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să se bazeze pe o alegere strategică deliberată. Prezentarea acestor scenarii asigură transparența decizională și fundamentează legitimitatea opțiunii alese, care va fi ulterior transpusă în reglementări specifice în Regulamentul Local de Urbanism.

CONSTATARE FACTUALĂ: Scenariul 1: Inerțial (SI) - "Deriva Pasivă" este construit pe ipoteza continuării tendințelor actuale, fără intervenții strategice majore. Acest scenariu este determinat de punctele slabe identificate (declin demografic de 12% între 1992-2024, dependența de transportul auto) și de amenințările necontracurate (tendințe demografice naționale, banalizarea brandului UNESCO). În acest viitor, orașul nu reușește să atragă finanțări majore pentru infrastructura critică; stația de epurare rămâne nefuncțională, iar rețeaua de gaze un proiect amânat.

PROBLEMĂ CLARĂ: Populația continuă să scadă și să îmbătrânească, ajungând sub pragul de 6.000 de locuitori. Turismul, deși rămâne activ, devine tot mai sezonier și dependent de un număr restrâns de evenimente, în timp ce presiunea comercială duce la degradarea treptată a autenticității în Cartierul Olari. Congestia din zona centrală, cauzată de tranzitul pe DN 67, persistă, varianta ocolitoare rămânând neimplementată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consecința pentru PUG este o dezvoltare imobiliară sporadică, de calitate redusă, în zonele periurbane, concomitent cu o degradare a fondului construit din zona centrală și o presiune redusă pe servicii publice precum școlile. PUG-ul ar deveni un document predominant reactiv, care gestionează declinul în loc să îl contracareze.

CONSTATARE FACTUALĂ: Scenariul 2: Proactiv-Durabil (SPD) - "Renașterea Autentică" este scenariul optimist, fundamentat pe valorificarea strategică a punctelor tari (patrimoniu UNESCO, cadru natural) și a oportunităților (fonduri europene, cerere pentru turism autentic). În această viziune, administrația locală reușește să implementeze proiectele strategice de infrastructură (centura ocolitoare, rețeaua de gaze, sistemul de apă-canal, cu bugete agregate de peste 250 de milioane de lei), folosind masiv finanțări nerambursabile din PNRR și programe operaționale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea acestui scenariu este legată de capacitatea administrativă de a gestiona proiecte complexe și de a asigura un consens politic pe termen lung.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această modernizare, corelată cu politici active de protejare a patrimoniului, crește calitatea vieții și atractivitatea orașului. Declinul demografic este încetinit prin atragerea de noi rezidenți ("nomazi digitali") și familii tinere. Economia se diversifică prin operaționalizarea Parcului Industrial Treapt și dezvoltarea serviciilor creative. Implicațiile pentru PUG sunt majore: necesitatea unor reglementări stricte pentru zonele protejate, crearea unui cadru pentru funcțiuni mixte, dezvoltarea unei rețele de infrastructură verde-albastră și dimensionarea realistă a noilor zone de locuit, orientate spre calitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Scenariul 3: Pesimist (SP) - "Izolarea și Declinul" explorează consecințele materializării simultane a amenințărilor (riscuri climatice, instabilitate legislativă) și a perpetuării punctelor slabe, într-un context de incapacitate administrativă. În acest scenariu, proiectele majore de infrastructură eșuează. Un eveniment climatic extrem (inundație pe râul Luncavăț sau alunecări de teren pe dealul Ulmului, conform studiului geotehnic) afectează o parte a infrastructurii critice.

PROBLEMĂ CLARĂ: Declinul demografic se accelerează, scăzând sub 5.500 de locuitori. Activitatea economică se contractă, turismul pierde din atractivitate din cauza degradării patrimoniului, iar orașul intră într-o spirală a declinului, pierzându-și rolul de centru micro-regional.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul ar deveni un instrument de gestionare a crizei, concentrat pe măsuri de restrângere a intravilanului, demolări și reglementări stricte pentru zonele de risc, fără a mai avea o componentă de dezvoltare. Ar fi un plan al supraviețuirii, nu al prosperității.

8.2. Criterii de Evaluare Multicriterială

CONSTATARE FACTUALĂ: Evaluarea și compararea celor trei scenarii se realizează pe baza unui set de cinci criterii principale, derivate direct din principiile directoare ale dezvoltării: 1)

Sustenabilitate Ecologică și Reziliență; 2) Competitivitate Economică și Diversificare; 3) Coeziune Socială și Calitatea Vieții; 4) Protejarea Identității Culturale; 5) Fezabilitate și Guvernanță.

PROBLEMĂ CLARĂ: O evaluare subiectivă ar invalida procesul decizional. Este necesar un set de sub-indicatori care să permită o analiză obiectivă, asigurând transparența și fundamentarea alegerii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această metodologie permite fundamentarea riguroasă a alegerii strategice. Sub-indicatorii detaliază fiecare criteriu după cum urmează:

- 1. **Sustenabilitate Ecologică și Reziliență:** Măsoară impactul asupra mediului și capacitatea de adaptare prin sub-indicatori precum: a) Impactul asupra coridoarelor ecologice; b) Nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră; c) Gradul de vulnerabilitate la riscuri naturale.
- 2. **Competitivitate Economică și Diversificare:** Evaluează performanța economică prin sub-indicatori precum: a) Numărul de locuri de muncă create; b) Gradul de diversificare a economiei; c) Atractivitatea pentru investiții.
- 3. **Coeziune Socială și Calitatea Vieții:** Se concentrează pe impactul asupra comunității prin sub-indicatori precum: a) Evoluția demografică; b) Accesibilitatea la servicii publice; c) Nivelul de congestie a traficului și calitatea aerului.
- 4. **Protejarea Identității Culturale:** Măsoară gradul de conservare a patrimoniului prin sub-indicatori precum: a) Starea de conservare a patrimoniului UNESCO; b) Vitalitatea meșteșugurilor tradiționale; c) Calitatea arhitecturală a cadrului construit.
- 5. **Fezabilitate și Guvernanță:** Evaluează realismul implementării prin sub-indicatori precum: a) Probabilitatea de a atrage finanțare; b) Complexitatea administrativă; c) Gradul de consens comunitar.

Criteriu Principal	Sub-indicatori de Evaluare (exemple)	Legătură cu Principiul Director
Sustenabilitate Ecologică	Impact asupra biodiversității; Vulnerabilitate la riscuri	Sustenabilitate și Reziliență Climatică
Competitivitate Economică	Număr locuri de muncă; Grad de diversificare	Diversificare Economică
Coeziune Socială	Evoluție demografică; Acces la servicii publice	Coeziune Socială și Calitatea Vieții
Identitate Culturală	Stare de conservare patrimoniu; Vitalitate meșteșuguri	Protejarea și Valorificarea Patrimoniului
Fezabilitate & Guvernanță	Probabilitate finanțare; Capacitate administrativă	(Toate, ca suport)

8.3. Analiza Comparativă a Scenariilor

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza comparativă a celor trei scenarii pe baza criteriilor definite relevă diferențe semnificative de impact, care fundamentează o decizie strategică clară. Scenariul Inerțial (SI) înregistrează performanțe slabe pe majoritatea criteriilor. Scenariul Pesimist (SP) are un impact negativ pe toate criteriile, reprezentând o traiectorie de evitat. Scenariul Proactiv-Durabil (SPD) obține scoruri pozitive pe toate criteriile.

PROBLEMĂ CLARĂ: Scenariul SI are un impact ecologic negativ, deoarece problemele de infrastructură persistă, duce la stagnare economică și accentuează declinul demografic. Fezabilitatea sa este ridicată, dar este o fezabilitate a stagnerii. Scenariul SPD, în schimb, are un impact ecologic foarte pozitiv, îmbunătățește competitivitatea economică, crește coeziunea socială și protejează activ identitatea culturală. Singura provocare este la criteriul de fezabilitate, datorită complexității proiectelor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Concluzia analizei este fără echivoc: singura opțiune care răspunde problemelor diagnosticate și valorifică potențialul este Scenariul Proactiv-Durabil. Orice altă opțiune ar însemna acceptarea declinului pe termen lung.

Criteriu de Evaluare	Scenariul Inerțial (SI)	Scenariul Proactiv-Durabil (SPD)	Scenariul Pesimist (SP)
1. Sustenabilitate Ecologică	Negativ	Foarte Pozitiv	Negativ sever
2. Competitivitate Economică	Neutru / Negativ	Pozitiv	Negativ sever
3. Coeziune Socială	Negativ	Pozitiv	Negativ sever
4. Identitate Culturală	Neutru / Negativ	Pozitiv	Negativ
5. Fezabilitate & Guvernanță	Ridicăta (stagnare)	Medie (complex)	Medie (probabil)
Verdict General	Ne-sustenabil	Recomandat	De evitat

8.4. Fundamentarea Opțiunii Strategice Recomandate

CONSTATARE FACTUALĂ: Verdictul analizei multicriteriale este clar: opțiunea strategică recomandată pentru Planul Urbanistic General al Orașului Horezu este **adoptarea și**

implementarea Scenariului Proactiv-Durabil (SPD) – "Renașterea Autentică".

Această decizie este fundamentată pe superioritatea demonstrată a acestui scenariu în raport cu toate criteriile relevante pentru o dezvoltare pe termen lung.

PROBLEMĂ CLARĂ: Alegerea unui scenariu, deși fundamentată, trebuie transpusă într-un angajament clar și într-un set de direcții concrete pentru planificare, care să poată fi implementate prin PUG.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Argumentația pentru alegerea scenariului SPD se bazează pe trei piloni:

1. **Necesitatea modernizării infrastructurii:** Problemele critice (gaze, epurare) sunt blocaje care nu pot fi rezolvate inerțial. Scenariul SPD este singurul care propune o soluție realistă, prin alinierea la oportunitățile de finanțare europeană.
2. **Imperativul protejării capitalului cultural:** Brandul Horezu este cel mai valoros activ, iar SPD este singurul scenariu care propune măsuri active de protecție, contracarând riscul banalizării.
3. **Viziunea dezvoltării echilibrate:** SPD nu urmărește o creștere cu orice preț, ci una care îmbunătățește calitatea vieții, protejează mediul și consolidează coeziunea socială.

Adoptarea acestei opțiuni strategice are implicații profunde. Planul Urbanistic General devine principalul instrument de implementare a viziunii, traducând opțiunea strategică într-un model spațial și în reglementări care vor include:

- a) O politică strictă de protecție a zonelor cu valoare culturală (ZCP) și naturală, cu regulamente clare și ghiduri de proiectare.
- b) Reglementări care să încurajeze dezvoltarea urbană compactă și regenerarea fondului construit existent, conform principiilor lui Jan Gehl.
- c) Rezervarea și protejarea coridoarelor necesare pentru proiectele majore de infrastructură (centură, rețele magistrale), cu regim non aedificandi.
- d) Crearea unui cadru urbanistic care să sprijine diversificarea economică (Parcul Industrial "Treapt", funcțiuni mixte, agroturism).
- e) Dezvoltarea unei rețele de infrastructură verde-albastră la nivelul întregului UAT, conform principiilor lui Ian McHarg.

Această alegere strategică este un angajament pe termen lung pentru un viitor durabil, pregătind tranziția către definirea modelului de organizare spațială.

9. Modelul de Organizare Spațială și Zonificare Funcțională Strategică

Acest capitol transpune spațial opțiunea strategică "Renașterea Autentică", având rolul de a traduce viziunea și obiectivele de dezvoltare într-un model coerent de organizare a teritoriului. Se

definește aici arhitectura spațială a viitorului oraș Horezu, stabilind principiile care guvernează dezvoltarea, structura zonificării funcționale, criteriile de extindere a intravilanului și zonele prioritare de regenerare urbană. Acest model nu este un plan rigid, ci un cadru strategic flexibil, menit să ghideze deciziile urbanistice pe termen lung, asigurând un echilibru între protecție, dezvoltare și calitatea vieții. Metodologia de elaborare se bazează pe o sinteză integrată a diagnosticului teritorial și a concluziilor analizei SWOT, corelate cu principiile directe asumate. Fiecare propunere de zonificare este fundamentată pe datele din studiile de specialitate, de la cel geotehnic la cel de mobilitate, utilizând analiza multicriterială și principiile de design urban durabil, conform autorilor de referință Jan Gehl și Ian McHarg.

Ipoteza de lucru este că un model spațial clar și bine fundamentat reprezintă condiția esențială pentru atragerea de investiții de calitate și pentru evitarea dezvoltării haotice. Acest capitol este structurat pentru a oferi o bază de reglementare directă pentru Regulamentul Local de Urbanism, fiecare principiu și zonificare având implicații normative clare. Limitele abordării sunt date de scara strategică (1:5.000), detaliile la nivel de parcelă fiind subiectul documentațiilor subsecvente (PUZ, PUD), care vor respecta însă cadrul director stabilit aici.

9.1. Model de organizare spațială

CONSTATARE FACTUALĂ: Modelul de organizare spațială pentru Orașul Horezu se fundamentează pe principiul dezvoltării urbane compacte, o abordare care răspunde direct provocărilor identificate în diagnostic: declinul demografic (scădere de 12% a populației între 1992 și 2024), necesitatea de a proteja terenurile agricole și naturale valoroase (7.008 ha de păduri) și costurile ridicate de extindere a infrastructurii edilitare, care este deja subdimensionată. Acest principiu prioritizează consolidarea, restructurarea și regenerarea țesutului urban existent, în detrimentul expansiunii necontrolate ("urban sprawl").

PROBLEMĂ CLARĂ: Dezvoltarea se va concentra în interiorul intravilanului actual sau în extensii strict justificate, încurajând o utilizare mai eficientă a terenului și a infrastructurii existente. O astfel de abordare, inspirată de teorii precum cele ale lui Aldo Rossi privind permanența și evoluția orașului ca artefact, contribuie la crearea unui oraș mai conectat și mai eficient din punct de vedere energetic, unde distanțele pot fi parcurse mai ușor pe jos sau cu bicicleta. Aceasta nu înseamnă o densificare excesivă, ci o creștere a coerenței și a calității spațiului construit existent.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consecința este o presiune redusă asupra terenurilor din extravilan și o focalizare a investițiilor publice spre interiorul orașului. PUG-ul va transpune acest principiu prin limitarea strictă a extinderii intravilanului și prin definirea unor

zone prioritare de regenerare. RLU va include prevederi care să stimuleze reconversia funcțională a zonelor subutilizate și să descurajeze dezvoltările speculative la periferie.

CONSTATARE FACTUALĂ: Un al doilea principiu fundamental al modelului este protejarea și integrarea activă a capitalului cultural și natural. Dezvoltarea orașului Horezu este condiționată și, în același timp, îmbogățită de prezența unor elemente de patrimoniu de valoare excepțională (dublu statut UNESCO). Modelul spațial propune crearea unui sistem ierarhizat de zone de protecție, care include nu doar perimetrul monumentului UNESCO Mănăstirea Hurezi, ci și centrul istoric "Lipscănia Horezului", Cartierul Olari și coridoarele vizuale către peisajul montan.

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste zone nu sunt tratate ca "muzee" înghețate, ci ca spații vii, unde intervențiile noi sunt permise doar dacă respectă un set de reguli stricte. În paralel, modelul propune crearea unei rețele de infrastructură verde-albastră, un sistem de coridoare ecologice de-a lungul cursurilor de apă (Luncavăț, Urșani) și conectarea acestora cu pădurile-parc, conform principiilor lui Ian McHarg ("Design with Nature").

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această rețea va juca un rol multiplu: protecția biodiversității, managementul apelor pluviale, reducerea riscului de inundații și oferirea de spații de recreere. PUG-ul va delimita aceste zone de protecție și coridoare. RLU va institui reglementări specifice pentru fiecare zonă, de la restricții de construire la obligativitatea utilizării anumitor materiale și tehnici constructive.

CONSTATARE FACTUALĂ: Al treilea pilon al modelului este promovarea unei structuri urbane policentrice și a mixității funcționale. În locul unui model strict monofuncțional, se propune un model mai flexibil. Se urmărește consolidarea centrului orașului ca principal pol de servicii, cultură și administrație, dar și dezvoltarea unor centre specializate: Cartierul Olari ca pol meșteșugăresc și turistic, și zona Parcului Industrial "Treapt" ca pol economic dedicat activităților nepoluante.

PROBLEMĂ CLARĂ: Promovarea mixității funcționale, inspirată de ideile lui Jan Gehl privind "viața între clădiri", va fi încurajată în special în zonele centrale și de-a lungul arterelor principale, permițând, de exemplu, combinarea locuințelor la etaj cu funcțiuni comerciale la parter. Această abordare contribuie la animarea spațiului public și la reducerea distanțelor de deplasare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va delimita acești poli funcționali și va stabili principiile de mixitate. RLU va detalia tipurile de funcțiuni compatibile, va stabili procente minime pentru funcțiunile de interes public la parterul clădirilor din zonele centrale și va oferi un cadru normativ flexibil pentru a încuraja o diversitate de activități.

CONSTATARE FACTUALĂ: Modelul de organizare spațială este direct legat de infrastructura de transport, având ca scop reechilibrarea modală. Traseul variantei ocolitoare (buget 100.000.000 LEI) este un element structurant major, care va elibera zona centrală de traficul de tranzit și va permite reconfigurarea străzii Tudor Vladimirescu ca un bulevard urban. Traseele viitorului sistem de transport public (buget 35.000.000 LEI) vor fi integrate în model, asigurând conectivitatea.

PROBLEMĂ CLARĂ: Acest principiu nu vizează eliminarea transportului auto, ci reducerea dependenței de acesta prin oferirea de alternative atractive, sigure și eficiente.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va rezerva și proteja coridoarele pentru aceste infrastructuri majore. RLU va include reglementări pentru profilurile stradale, prioritizând spațiul pentru pietoni, bicicliști și transport public. Schema conceptuală a modelului integrează centrul, polii secundari, rețeaua verde-albastră și coridoarele de transport într-un sistem coerent, care formează baza pentru zonificarea funcțională.

9.2. Zonificare funcțională strategică

CONSTATARE FACTUALĂ: Zonificarea funcțională a teritoriului transpune modelul spațial într-un set de reguli de utilizare a terenului. Această zonificare este realizată la o scară strategică, definind Unitățile Teritoriale de Referință (UTR) majore, fără a detalia reglementările la nivel de parcelă, care vor fi stabilite în RLU. Propunerea se bazează pe Legea 350/2001 și este corelată cu sistemul HILUCS (Hierarchical INSPIRE Land Use Classification System), asigurând interoperabilitatea datelor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fiecare UTR propus va avea o funcțiune dominantă și un set de funcțiuni complementare admise, reflectând principiul mixității funcționale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va delimita aceste UTR-uri pe planșele de reglementare, iar RLU va detalia pentru fiecare regimul de construire (funcțiuni, indicatori, condiții), asigurând un cadru normativ clar și predictibil pentru dezvoltare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Se propune definirea unei **Zone Centrale (UTR-CA)** care să cuprindă nucleul istoric și comercial. Funcțiunea dominantă este mixtă, combinând comerțul, serviciile, cultura, administrația și locuirea. Acest UTR va avea cel mai ridicat grad de complexitate funcțională și va fi supus unor reglementări stricte pentru a proteja caracterul arhitectural.

PROBLEMĂ CLARĂ: Sub-zone specifice, precum Zonele Construite Protejate (ZCP), vor necesita reguli și mai restrictive, definite în colaborare cu instituțiile de specialitate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: RLU va promova un regim de construire care să încurajeze parterele active și continuitatea fronturilor stradale. De asemenea, în interiorul acestei zone, se va urmări extinderea spațiilor pietonale și implementarea unor politici de management al parcărilor pentru a descuraja traficul auto.

CONSTATARE FACTUALĂ: Zonele de Locuire (UTR-L) vor fi diferențiate după tipologie și densitate. Se definesc sub-zone precum:

1. UTR-L1 - Locuințe individuale și colective mici, corespunzătoare țesutului existent, cu regim de înălțime redus (ex: P+1+M) și indicatori care să conserve caracterul zonei (POT max 35%).
2. UTR-L2 - Locuințe colective medii, corespunzătoare zonelor de blocuri, unde se vor permite intervenții de reabilitare și modernizare.
3. UTR-L3 - Zone noi de locuire, situate în extensii, unde se va impune un PUZ prealabil.

PROBLEMĂ CLARĂ: Limitarea extinderilor pentru locuințele colective (L2) care afectează spațiile verzi este critică, iar dezvoltarea zonelor noi (L3) necesită o planificare riguroasă a infrastructurii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: În toate zonele de locuire, RLU va încuraja păstrarea spațiilor verzi și va impune asigurarea parcărilor în interiorul parcelei. Pentru UTR-L3, aprobarea PUZ va fi condiționată de asigurarea unei dezvoltări coerente, cu dotări publice și echipare edilitară adecvată.

CONSTATARE FACTUALĂ: Zonele de Activități Economice (UTR-A) vor fi diversificate. Se propune delimitarea UTR-A1 - Zona Industrială și de Servicii (Parcul Industrial "Treapt"), UTR-A2 - Zona Meșteșugărească (Cartierul Olari), și UTR-A3 - Retail pentru activități comerciale de mari dimensiuni.

PROBLEMĂ CLARĂ: Conflictele potențiale între funcțiunile economice și cele rezidențiale trebuie gestionate, în special pentru UTR-A1 și UTR-A3.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: RLU va impune pentru UTR-A1 crearea de perdele vegetale de protecție. UTR-A2 va avea un regim special care să protejeze atelierele tradiționale și să permită funcțiuni de turism. UTR-A3 va fi localizată strategic în afara zonei centrale, dar accesibilă prin transport public, pentru a evita congestionarea.

CONSTATARE FACTUALĂ: Zonele de Spații Verzi (UTR-V) vor forma o rețea la nivelul întregului UAT, incluzând:

- a) UTR-V1 - Parcuri și grădini publice;
- b) UTR-V2 - Spații verzi pentru sport și agrement;

c) UTR-V3 - Coridoare ecologice de protecție de-a lungul cursurilor de apă;

d) UTR-V4 - Păduri-parc și de agrement la limita intravilanului.

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste zone sunt vitale pentru calitatea vieții și reziliența ecologică, dar sunt vulnerabile la presiunea imobiliară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Aceste zone vor avea un regim de protecție strict în RLU, fiind considerate infrastructură de interes public. Orice construcție va fi interzisă sau strict limitată. Se vor defini și UTR-uri pentru dotări specifice (UTR-T, UTR-G), terenuri agricole (UTR-AG) și fond forestier (UTR-F).

9.3. Stabilirea direcțiilor de extindere a intravilanului

CONSTATARE FACTUALĂ: Abordarea extinderii intravilanului este una prudentă și condiționată, în acord cu principiul dezvoltării compacte și cu tendințele demografice actuale (declin de 12% al populației în ultimii 30 de ani). Extinderea nu este un scop, ci trebuie să răspundă unei nevoi reale, sustenabil.

PROBLEMĂ CLARĂ: O expansiune nejustificată ar genera costuri mari de infrastructurare și ar consuma resurse de teren valoroase. PUG-ul nu propune o hartă a extinderilor, ci un set de criterii și condiționalități. Orice propunere trebuie să demonstreze că nu există alternative viabile în intravilanul existent, prin reconversia terenurilor dezafectate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Criteriile de eligibilitate vor fi multiple:

1. **Eligibilitate fizică și de mediu:** Excluderea terenurilor cu risc (alunecări, inundații), a terenurilor agricole fertile și a zonelor cu valoare peisagistică.
2. **Posibilitatea de echipare edilitară:** Condiționarea extinderii de posibilitatea reală de a extinde rețelele (apă, canalizare, energie), costurile fiind suportate de dezvoltatori.

RLU va detalia aceste criterii, iar orice propunere de introducere a unui teren în intravilan va necesita un studiu de oportunitate și un PUZ.

CONSTATARE FACTUALĂ: Se conturează câteva direcții potențiale de dezvoltare:

- a) O extindere moderată pentru locuințe în zona de vest a orașului.
- b) O zonă de interes pentru dezvoltare economică adiacentă Parcului Industrial "Treapt".
- c) O extindere controlată pentru funcțiuni turistice (agroturism) în satele aparținătoare (Romanii de Sus, Urșani).

PROBLEMĂ CLARĂ: Acestea sunt ipoteze de lucru ce necesită validare prin studii aprofundate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va indica aceste zone ca având potențial de dezvoltare, dar va condiționa ferm orice intervenție de elaborarea unui PUZ, pentru a descuraja specula imobiliară și a asigura o dezvoltare coerentă.

9.4. Identificarea zonelor prioritare pentru regenerare urbană și infrastructură verde-albastră

CONSTATARE FACTUALĂ: Regenerarea urbană, componentă centrală a modelului de dezvoltare compactă, vizează revitalizarea zonelor degradate. Trei zone sunt prioritare:

1. Zona industrială dezafectată "Treapt": necesită investiții în infrastructură pentru a deveni atractivă.
2. Centrul istoric "Lipscănia Horezului": se confruntă cu degradarea fondului construit.
3. Zonele de locuințe colective (construite înainte de 1990): necesită reabilitare termică și modernizarea spațiilor publice.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fiecare zonă necesită o strategie de intervenție adaptată specificului său.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: RLU va crea cadrul normativ pentru aceste intervenții:

- a) Pentru zona industrială, se va elabora un PUZ de restructurare cu reglementări flexibile.
- b) Pentru centrul istoric, intervențiile vor fi ghidate de un studiu istoric și un ghid de proiectare.
- c) Pentru zonele de locuințe colective, se vor promova proiecte integrate de reabilitare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Componenta de infrastructură verde-albastră este intrinsec legată de procesul de regenerare. Se propune crearea unei rețele coerente de spații verzi. Elementul structurant principal va fi coridorul verde-albatru al râului Luncavăț și al afluenților săi.

PROBLEMĂ CLARĂ: Amenajarea coridoarelor va urmări renaturarea malurilor, crearea de zone inundabile controlate și amenajarea de alei pietonale și piste de biciclete. Aceste coridoare vor conecta principalele zone verzi, de la parcul central la pădurile-parc de pe versanți.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va delimita aceste coridoare ca zone non aedificandi. RLU va include reglementări pentru creșterea calității spațiilor verzi de proximitate, impunând un procent minim de spațiu verde pe parcelă pentru noile construcții și promovând soluții bazate pe natură pentru managementul apelor pluviale (pavaje permeabile, acoperișuri verzi).

10. Politici, Programe și Proiecte Prioritare

Acest capitol fundamentează cadrul de implementare a strategiei, corelând proiectele prioritare cu politicile publice de rang superior și cu sursele de finanțare disponibile. Rolul său este de a asigura

că viziunea de dezvoltare a Orașului Horezu este ancorată într-un plan de acțiune fezabil, realist și finanțabil, transformând intențiile strategice în programe operaționale. Se urmărește o aliniere directă între nevoile locale identificate în diagnostic, obiectivele strategice asumate și oportunitățile de finanțare existente la nivel național și european, construind o foaie de parcurs logică pentru administrația locală.

Metodologia acestui capitol este una analitică și corelativă, având la bază o cartografiere a politicilor și programelor relevante. Se utilizează o matrice de corelare a proiectelor cu axele de finanțare și o analiză a compatibilității acestora. Sursele de date principale sunt documentele strategice de referință, precum Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2030, Agenda Teritorială 2030, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și ghidurile de finanțare pentru diverse programe operaționale. Ipoteza de lucru este că succesul implementării depinde de capacitatea de a construi un portofoliu de proiecte mature, alinate la prioritățile finanțatorilor.

10.1. Corelarea cu Politicile și Programele de Rang Superior

CONSTATARE FACTUALĂ: Alinierea Planului Urbanistic General la cadrul strategic european este o condiționalitate fundamentală pentru accesarea surselor de finanțare. *Agenda Teritorială 2030* stabilește două obiective generale: 1) O Europă JUSTĂ, care reduce inegalitățile teritoriale, și 2) O Europă VERDE, care susține tranziția către neutralitate climatică. Acestea sunt susținute de *Acordul Verde European*, noua strategie de creștere a UE.

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea constă în transpunerea acestor obiective macro în politici și reglementări urbanistice concrete la scara unui oraș mic precum Horezu. Fără o demonstrație clară a contribuției la atingerea ȋntelilor europene, proiectele locale riscă să nu fie considerate prioritare și să nu primească finanțare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să demonstreze explicit cum contribuie la aceste obiective. Proiectul de introducere a gazelor naturale (buget estimat 140.000.000 LEI) se aliniază la obiectivul "Europă Verde" prin reducerea emisiilor, în timp ce extinderea rețelelor de apă-canal în sate (buget estimat 6.500.000 LEI) contribuie la "Europă Justă". RLU va include reglementări pentru promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile, aliniindu-se la *Pactul de la Amsterdam* și la pilonii *Better Regulation* și *Better Knowledge*.

CONSTATARE FACTUALĂ: La nivel național, *Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)* este principalul instrument de finanțare. Componentele sale, precum C10 - Fondul Local, C5 - Valul Renovării sau C6 - Energie, se suprapun direct cu domeniile critice identificate în diagnosticul pentru Horezu: infrastructură (inclusiv actualizarea PUG în format

GIS, finanțată prin proiectul C10-I4-190), eficiență energetică, mobilitate durabilă și regenerare urbană.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea administrativă de a pregăti și depune proiecte mature în termenele strânse impuse de PNRR, alături de asigurarea cofinanțării, reprezintă o provocare majoră. Competiția pentru aceste fonduri este foarte mare, necesitând proiecte extrem de bine fundamentate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ofere suportul tehnic și de reglementare (zonificări, coridoare) pentru a accelera implementarea acestor proiecte. Coridorul pentru varianta ocolitoare trebuie clar definit și protejat în PUG pentru a permite demararea rapidă a procedurilor. RLU trebuie să faciliteze proiectele de reabilitare termică și dezvoltarea infrastructurii verzi. Astfel, PUG-ul devine un instrument esențial pentru maximizarea absorbției fondurilor din PNRR.

CONSTATARE FACTUALĂ: Politicile de coeziune europene, implementate prin **Programele Operaționale Regionale (POR)**, rămân o sursă majoră de finanțare. Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 are alocări pentru dezvoltare urbană, regenerare, digitalizare și sprijinirea IMM-urilor. Proiecte anterioare de succes, precum modernizarea Ambulatoriului, demonstrează capacitatea localității de a atrage astfel de fonduri.

PROBLEMĂ CLARĂ: Competiția crescută și necesitatea de a demonstra un impact teritorial integrat, care depășește granițele administrative, reprezintă o provocare. Finanțările sunt orientate către proiecte cu beneficii la nivelul **Zonei Urbane Funcționale (ZUF)**.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să funcționeze ca parte a unei strategii teritoriale integrate. Proiectele propuse trebuie justificate în contextul ZUF (Horezu, Costești, Măldărești, Vaideeni) și să demonstreze beneficii micro-regionale. Acest lucru impune colaborare strânsă pentru proiecte comune de transport, turism sau dezvoltare economică. RLU va trebui să asigure coerența reglementărilor la nivelul întregii zone funcționale.

CONSTATARE FACTUALĂ: **Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată 2022-2035** clasifică Orașul Horezu în categoria "Zone urbane statice", cu populație în scădere, amprentă construită statică, dar cu dinamică economică în creștere. Această încadrare realistă este confirmată de datele demografice și economice analizate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Politicile de dezvoltare nu se pot baza pe o creștere extensivă (noi cartiere rezidențiale), deoarece nu există o presiune demografică care să o justifice. O astfel de abordare ar duce la o utilizare inefficientă a terenului și la costuri nejustificate de infrastructurare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să prioritizeze regenerarea urbană în detrimentul extinderii. Acest lucru se traduce în reglementări care să stimuleze reconversia zonelor industriale dezafectate (zona "Treapt"), reabilitarea fondului construit existent (în special în zona centrală, conform principiilor lui William H. Whyte) și modernizarea spațiilor publice. RLU va descuraja extinderea nejustificată a intravilanului.

CONSTATARE FACTUALĂ: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Vâlcea stabilește rolul Orașului Horezu ca pol de echilibru și centru de servicii pentru micro-regiunea "Oltenia de sub Munte". Această constatare consolidează oportunitatea de a dezvolta dotări de interes supra-local, precum spitalul sau liceul.

PROBLEMĂ CLARĂ: PATJ poate impune și constrângeri, legate de protecția unor coridoare ecologice de interes județean sau a unor zone cu resurse naturale. Aceste constrângeri trebuie integrate obligatoriu în reglementările PUG.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are obligația legală de a asigura compatibilitatea cu prevederile PATJ, conform principiului subordonării ierarhice a documentațiilor de urbanism. {"Planul urbanistic general se elaborează în baza strategiei de dezvoltare a localității."} [paraphrase: Parlamentul României, Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, Art. 45]. Orice neconcordanță între reglementările propuse în PUG și cele din PATJ trebuie eliminată în procesul de avizare, aceasta fiind o etapă tehnică și juridică obligatorie.

10.2. Programe și Proiecte Prioritare Derivate din Strategie

CONSTATARE FACTUALĂ: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) 2021-2030 a identificat un portofoliu de 48 de fișe de proiect, cu un buget total estimat de peste 560 milioane LEI. Această listă reprezintă fundamentul pentru planul de acțiune.

PROBLEMĂ CLARĂ: Portofoliul este extensiv și depășește capacitatea de implementare a administrației locale pe termen scurt și mediu. Este necesară selectarea și ierarhizarea unui număr restrâns de proiecte "fanion" cu impact transformativ, pentru a evita risipa de resurse pe proiecte cu impact redus sau nealiniat strategic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să se concentreze pe asigurarea cadrului spațial și de reglementare pentru aceste proiecte prioritare, grupate în programe strategice aliniate la axele de dezvoltare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Un prim program prioritar este Programul de Modernizare a Rețelelor Edilitare, derivat din Axa 1: Infrastructura Fundamentală, având un caracter critic și de precondiție.

i.

PROBLEMĂ CLARĂ: Proiectele componente, precum racordarea la rețeaua de gaze naturale (cod P1.1, buget estimat 140.000.000 LEI) și reabilitarea sistemului de apă-canal cu construcția unei stații de epurare conforme (cod P1.2, buget estimat 6.500.000 LEI), au o anvergură financiară și o complexitate tehnică ridicate. Fără rezolvarea acestor deficiențe, calitatea vieții este direct afectată, iar atractivitatea pentru investiții este redusă.

ii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Implicația pentru PUG este dublă. Pe de o parte, trebuie să rezerve și să protejeze cu strictețe coridoarele tehnice necesare, interzicând orice construcție în aceste zone. Pe de altă parte, RLU trebuie să coreleze posibilitatea de autorizare a noilor dezvoltări urbanistice (aprobarea de PUZ-uri) de stadiul de implementare a acestor rețele, printr-o politică de "fazare a urbanizării", conform bunelor practici promovate de UN-Habitat.

CONSTATARE FACTUALĂ: Al doilea program prioritar este Programul de Mobilitate Durabilă, derivat din Axa 3 și fundamentat prin Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Proiectele cheie sunt construcția variantei ocolitoare (cod P3.1) și înființarea transportului public ecologic (cod P3.2).

PROBLEMĂ CLARĂ: Problema principală este dependența de finanțări externe și de parteneriate strategice (ex. cu CNAIR pentru centură), precum și necesitatea unei coordonări perfecte a implementării.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine un instrument de implementare a PMUD, transpunând în reglementări traseele, stațiile și coridoarele necesare. RLU va include reguli pentru descurajarea transportului individual în zona centrală, cum ar fi standarde de parcare sau restricții de trafic, și va proteja coridorul variantei ocolitoare ca zonă non aedificandi.

CONSTATARE FACTUALĂ: Programul "Capitala Horezu UNESCO", derivat din Axa 2, vizează direct valorificarea economică a brandului cultural unic al orașului. Proiectele includ revitalizarea Cartierului Olari (cod P2.1), crearea de trasee turistice integrate (cod P2.2) și construcția unui muzeu al ceramicii (parte din Fișa 23 SIDU).

PROBLEMĂ CLARĂ: Riscul este ca aceste proiecte să fie dezvoltate izolat, fără o viziune spațială unitară, diminuându-le impactul sinergic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să le integreze într-o viziune spațială coerentă, prin crearea unei Zone de Protecție a Patrimoniului Cultural cu un regulament clar, care să lege Mănăstirea Hurezi de centrul istoric și de Cartierul Olari. RLU trebuie

să reglementeze nu doar clădirile, ci și spațiul public dintre ele (materiale, mobilier, vegetație), pentru a asigura o experiență autentică.

(?&! TABLE_INSERTION

Tabel 10.1: Corelarea proiectelor prioritare cu politicile de rang superior

Proiect Prioritar	Axa SIDU	Politică UE / Națională de Referință	Sursă Finanțare Potențială
Racordare Gaze (P1.1)	Axa 1	Acordul Verde European; PNRR (C6)	PNRR; POIM
Variantă Ocolitoare (P3.1)	Axa 3	Politica de Coeziune; PNRR (C10)	PNRR; Program Transport
Revitalizare Cartier Olari (P2.1)	Axa 2	Agenda Teritorială 2030 (Europă Justă)	POR Sud-Vest Oltenia
Transport Public Ecologic (P3.2)	Axa 3	Acordul Verde European; PNRR (C10)	PNRR; AFM

)

CONSTATARE FACTUALĂ: Un al patrulea program, Programul de Regenerare Urbană și Calitatea Vieții, derivat din axele 2 și 4, se concentrează pe îmbunătățirea fondului construit și a serviciilor existente. Proiectele prioritare sunt reabilitarea centrului istoric, modernizarea spitalului și a școlilor, și programele de eficiență energetică pentru blocurile de locuințe.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fragmentarea proprietății în cazul clădirilor private (în special în centrul istoric) îngreunează implementarea unor proiecte integrate de reabilitare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate introduce mecanisme de stimulare urbanistică. RLU poate acorda drepturi de construire suplimentare (bonus de CUT) pentru proprietarii care participă la programe de reabilitare a fațadelor în zona centrală, sau poate condiționa anumite intervenții de o abordare unitară la nivel de front stradal, promovând astfel coerența arhitecturală.

10.3. Surse de Finanțare și Parteneriate

CONSTATARE FACTUALĂ: Bugetul de investiții al Orașului Horezu este insuficient pentru a acoperi necesarul de finanțare al proiectelor strategice. Conform SIDU, bugetul total depășește 560 milioane LEI, o sumă ce nu poate fi acoperită din surse proprii.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența critică de sursele de finanțare externe, în special de fondurile europene și naționale, face ca dezvoltarea viitoare să fie direct condiționată de capacitatea administrativă de a scrie și implementa proiecte.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să crească atractivitatea orașului pentru finanțatori. Un PUG clar, stabil și aliniat la prioritățile strategice (Acordul Verde, PNRR) este o precondiție pentru obținerea de finanțări. RLU, prin reglementările sale, oferă predictibilitate investitorilor și demonstrează o viziune matură de dezvoltare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Principalele surse de finanțare nerambursabilă identificate sunt multiple:

1. Fondurile Europene: A. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - pentru eficiență energetică, digitalizare, mobilitate verde; B. Programele Operaționale 2021-2027 - pentru dezvoltare urbană, IMM-uri, infrastructură socială.
2. Fonduri Naționale: A. Programul Național de Investiții "Anghel Saligny" - pentru infrastructura de bază; B. Programe ale Administrației Fondului pentru Mediu (AFM) - pentru spații verzi, managementul deșeurilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Competiția ridicată și criteriile de eligibilitate stricte impun ca proiectele să fie foarte bine pregătite tehnic și economic pentru a avea șanse de succes.

IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine documentația de fundamentare esențială. El oferă justificarea strategică, delimitarea spațială și cadrul de reglementare necesar pentru depunerea proiectelor. Fără un PUG actualizat și conform, multe dintre aceste linii de finanțare sunt inaccesibile.

CONSTATARE FACTUALĂ: Pe lângă fondurile nerambursabile, există și alte instrumente financiare: creditele bancare și parteneriatele public-private (PPP).

PROBLEMĂ CLARĂ: Creditele bancare implică un efort bugetar pe termen lung. Parteneriatele Public-Private (PPP) sunt o opțiune viabilă pentru proiecte generatoare de venituri, precum dezvoltarea Parcului Industrial "Treapt" sau amenajarea zonelor de agrement, dar implică o complexitate juridică ridicată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ofere flexibilitate în reglementări pentru a permite astfel de aranjamente. Pentru un proiect PPP, RLU ar putea stabili indicatorii urbanistici maximali (POT, CUT) și funcțiunile admise, lăsând detaliile de design și operare în sarcina parteneriatului.

CONSTATARE FACTUALĂ: Succesul în atragerea de finanțări depinde de capacitatea de a construi parteneriate instituționale solide. Acestea pot fi: a) Parteneriate Orizontale cu

comunele din Zona Urbană Funcțională; b) Parteneriate Verticale cu Consiliul Județean Vâlcea, agențiile de dezvoltare regională, ministerele și companiile naționale (CNAIR, Transgaz).

PROBLEMĂ CLARĂ: Birocrația, lipsa de sincronizare a planurilor de investiții și interesele divergente ale actorilor reprezintă provocări majore.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să fie un document de negociere și un suport tehnic solid în dialogul cu acești parteneri. El trebuie să demonstreze o viziune clară, o planificare riguroasă și beneficiile comune ale proiectelor propuse, crescând astfel șansele de a obține sprijinul politic și tehnic necesar pentru implementare.

11. Planul de Acțiune pentru Implementare

Acest capitol transpune operațional viziunea strategică și obiectivele definite, transformând cadrul conceptual într-un set de acțiuni concrete, etapizate și asumate instituțional. Planul de acțiune detaliază portofoliul de proiecte, mecanismele de priorizare, responsabilitățile instituționale și corelarea cu sursele de finanțare, constituind o foaie de parcurs clară pentru administrația locală și partenerii săi pe termen scurt, mediu și lung. Fiecare proiect major identificat aici va necesita o traducere spațială precisă în cadrul Planului Urbanistic General, fie sub forma unor coridoare protejate, a unor zonificări specifice sau a unor reglementări detaliate în Regulamentul Local de Urbanism.

Metodologia de elaborare este una pragmatică, fundamentată pe principiile managementului de proiect și pe corelarea directă cu documentele strategice de referință. Fiecare proiect preluat și sistematizat este ancorat în nevoile identificate în etapa de diagnostic, asigurând o legătură trasabilă între problemă, obiectiv și soluție, conform datelor din Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) 2021-2030 și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Planul este conceput ca un instrument viu, supus revizuirilor periodice, pentru a se adapta la contextul financiar și administrativ dinamic, iar valorile numerice, precum costurile estimate, reprezintă estimări preliminare ce necesită validare prin studii de fezabilitate.

11.1. Planul de acțiune și portofoliul de proiecte

CONSTATARE FACTUALĂ: Portofoliul de proiecte este structurat în directă corespondență cu cele patru axe prioritare de intervenție stabilite în cadrul strategiei: Infrastructură Fundamentală, Economia Autenticității, Mobilitate Durabilă și Comunitate Coezivă. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a identificat un portofoliu extins de 48 de fișe de proiect, cu un buget total estimat ce depășește 560 de milioane de lei.

PROBLEMĂ CLARĂ: Volumul de proiecte identificat în SIDU depășește capacitatea de implementare pe termen scurt a unei administrații locale de dimensiunea orașului Horezu, impunând o selecție riguroasă a intervențiilor cu cel mai mare impact transformator. Este necesară ierarhizarea proiectelor pentru a concentra resursele pe acele investiții care pot acționa ca niște catalizatori pentru dezvoltarea ulterioară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să se concentreze pe asigurarea cadrului spațial și de reglementare pentru proiectele "fanion", selectate strategic. Aceasta implică definirea de coridoare de utilitate publică, stabilirea de regimuri juridice și tehnice precise pentru zonele de intervenție și crearea unui cadru normativ predictibil, care să faciliteze atragerea de finanțări și implementarea rapidă a proiectelor.

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 1: Infrastructura Fundamentală și Reziliența Teritoriului grupează proiectele esențiale, care au un caracter de precondiție pentru orice altă dezvoltare. Portofoliul de proiecte pentru această axă include următoarele intervenții majore:

1. Proiectul de racordare a orașului la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale (cod P1.1), cu un buget estimat la 140.000.000 lei;
2. Proiectul integrat de reabilitare și extindere a sistemului de apă și canalizare, incluzând construcția unei stații de epurare conforme (cod P1.2), cu un buget de 6.500.000 lei;
3. Proiectul de modernizare a sistemului de termoficare centralizat, prin construcția unei noi centrale și reabilitarea rețelei (cod P1.3), cu un buget de 5.500.000 lei;
4. Proiectul de implementare a măsurilor de prevenire și atenuare a riscurilor naturale, cu accent pe regularizarea cursurilor de apă și stabilizarea versanților (cod P1.4), cu un buget de 500.000 lei.

PROBLEMĂ CLARĂ: Problema comună a acestor proiecte este necesarul investițional masiv și complexitatea tehnică și administrativă. Absența acestor utilități de bază sau funcționarea lor deficitară reprezintă un blocaj major pentru calitatea vieții și pentru atragerea de noi investiții.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine instrumentul esențial de implementare. Acesta trebuie să rezerve și să protejeze cu maximă strictețe coridoarele tehnice necesare pentru rețelele magistrale și lucrările hidrotehnice, orice construcție în aceste coridoare fiind interzisă sau strict condiționată. Regulamentul Local de Urbanism va corela posibilitatea de autorizare a noilor dezvoltări (în special prin PUZ) de stadiul de implementare a rețelelor, printr-o politică de "fazare a urbanizării".

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 2: Economia Autenticității și a Inovării Locale este concepută pentru a valorifica avantajele competitive unice ale orașului Horezu. Portofoliul de proiecte include:

- a) Proiectul de protejare și revitalizare a Cartierului Olari (cod P2.1);

b) Proiectul de dezvoltare a produselor turistice integrate, incluzând crearea de trasee tematice și a unui centru de vizitare modern (cod P2.2), cu buget de 1.500.000 lei pentru componenta "Discover Horezu";

c) Proiectul de operaționalizare a Parcului Industrial "Treapt" (cod P2.3), cu un buget de 3.000.000 lei;

d) Proiectul de sprijinire a antreprenoriatului local în industrii creative și servicii digitale (cod P2.4).

PROBLEMĂ CLARĂ: Problematika acestor proiecte este legată de necesitatea unui management performant și a unui marketing teritorial eficient pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung și pentru a evita devalorizarea brandului cultural prin comercializare excesivă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze un cadru de reglementare flexibil, care să permită dezvoltarea acestor noi funcțiuni economice, dar în același timp suficient de strict pentru a proteja autenticitatea. RLU va delimita zone protejate (ZCP) cu reguli clare, va încuraja funcțiunile mixte și va stabili un regim urbanistic predictibil pentru Parcul Industrial, stimulând investițiile în sectoare nepoluante.

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 3: Mobilitate Durabilă și Spațiu Public de Calitate transpune direct proiectele strategice din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Lista de proiecte prioritare include:

1. Construcția variantei ocolitoare (cod P3.1), cu buget de 100.000.000 lei;
2. Înființarea serviciului de transport public local cu vehicule ecologice (cod P3.2), cu buget de 35.000.000 lei;
3. Dezvoltarea unei rețele coerente de piste pentru biciclete (cod P3.3), cu buget de 4.000.000 lei;
4. Proiectul integrat de modernizare și extindere a zonei centrale pietonale (cod P3.4);
5. Implementarea unui sistem de management al parcărilor în zona centrală (cod P3.5).

PROBLEMĂ CLARĂ: Complexitatea implementării este ridicată, necesitând o coordonare perfectă între multiple proiecte și parteneri instituționali, precum Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) și Consiliul Județean.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are un rol esențial de natură spațială și normativă. Acesta trebuie să rezerve și să protejeze coridoarele pentru infrastructura de transport, să reglementeze zonele adiacente și să creeze cadrul legal local pentru noul serviciu de transport public, inclusiv traseele și stațiile necesare.

Tabel 11.1: Sinteza portofoliului de proiecte pe axe prioritare (selecție)

Axa Prioritară	Cod Proiect	Denumire Proiect	Buget Estimativ (LEI)	Obiectiv Strategic Corelat
1. Infrastructură	P1.1	Racordare la rețeaua de gaze naturale	140.000.000	O.S. 2: Dezvoltare infrastructură modernă
1. Infrastructură	P1.2	Reabilitare și extindere sistem apă-canal	6.500.000	O.S. 2: Dezvoltare infrastructură modernă
2. Economie	P2.3	Operaționalizare Parc Industrial "Treapt"	3.000.000	O.S. 1: Consolidare profil economic
3. Mobilitate	P3.1	Construcție variantă ocolitoare	100.000.000	O.S. 2: Mobilitate durabilă
3. Mobilitate	P3.2	Înființare transport public ecologic	35.000.000	O.S. 2: Mobilitate durabilă
4. Comunitate	P4.1	Modernizare infrastructură educațională și de sănătate	9.000.000	O.S. 3: Creștere calitate viață

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 4: Comunitate Coezivă și Guvernanță Performantă se concentrează pe capitalul uman și pe capacitatea administrativă, fiind esențială pentru a asigura o dezvoltare echitabilă. Lista proiectelor include:

- a) Modernizarea infrastructurii educaționale și de sănătate (cod P4.1), cu un buget de 9.000.000 lei pentru o nouă școală;
- b) Dezvoltarea serviciilor sociale pentru grupurile vulnerabile (cod P4.2), cu un buget de 1.500.000 lei pentru un centru de seniori;
- c) Extinderea rețelelor edilitare în satele aparținătoare (cod P4.3);
- d) Digitalizarea administrației publice locale (cod P4.4), cu un buget de 2.000.000 lei pentru o administrație "smart".

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste proiecte, deși cu bugete individuale mai mici, au un impact social major. Problema este adesea percepția unei priorități reduse față de marile investiții în infrastructură, ceea ce poate duce la amânarea lor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure rezervele de teren necesare pentru aceste dotări publice și să integreze obiectivele de dezvoltare socială în logica de planificare spațială, asigurând, de exemplu, accesibilitatea la servicii pentru toate categoriile de populație și reducerea disparităților teritoriale.

11.2. Etapizare și prioritizare

CONSTATARE FACTUALĂ: Etapizarea implementării planului este un proces esențial, având în vedere resursele financiare și administrative limitate. Proiectele vor fi grupate pe trei orizonturi de timp: termen scurt (1-3 ani), termen mediu (4-7 ani) și termen lung (8+ ani).

PROBLEMĂ CLARĂ: Stabilirea unei ierarhii a intervențiilor este complexă, deoarece criteriile pot fi contradictorii, un proiect urgent putând să nu aibă finanțare disponibilă. Este necesară o analiză multicriterială care să ia în considerare urgența, impactul strategic, disponibilitatea finanțării, maturitatea documentației și dependențele tehnice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Decizia finală de prioritizare va necesita o analiză de oportunitate și o asumare politică la nivelul administrației locale, însă PUG-ul trebuie să ofere suportul tehnic pentru această decizie. Planul de acțiune nu stabilește termene calendaristice fixe, ci o succesiune logică a investițiilor.

CONSTATARE FACTUALĂ: În etapa pe termen scurt (1-3 ani) se vor prioritiza acțiunile pregătitoare și proiectele cu impact imediat. Prioritatea absolută este maturizarea documentațiilor tehnice pentru marile proiecte de infrastructură, incluzând realizarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru gaz, apă-canal, centură și reabilitare termică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această etapă este una de "construire a fundației", mai puțin vizibilă pentru public, dar critică pentru accesarea finanțărilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: În paralel, se vor implementa proiecte cu un grad ridicat de maturitate, precum cele de digitalizare a administrației (cod P4.4) sau modernizarea sistemului de management al deșeurilor, pentru a construi încrederea comunității în strategie.

CONSTATARE FACTUALĂ: Etapa pe termen mediu (4-7 ani) reprezintă faza de implementare a marilor proiecte de infrastructură, care vor produce cele mai profunde transformări. Portofoliul pentru această etapă va include construcția efectivă a variantei ocolitoare (cod P3.1), implementarea rețelei de distribuție a gazelor naturale (cod P1.1) și a noului sistem de apă-canal (cod P1.2), alături de înființarea transportului public ecologic (cod P3.2) și operaționalizarea parcului industrial (cod P2.3).

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea principală a acestei etape este capacitatea administrativă de a gestiona multiple șantiere și contracte de anvergură în paralel, precum și de a asigura un flux financiar constant și predictibil.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Succesul acestei etape va schimba fundamental fața orașului și va crea premisele pentru o dezvoltare economică accelerată. PUG-ul trebuie să fie un document suficient de robust pentru a ghida acest proces complex, dar și suficient de flexibil pentru a permite ajustări.

Diagrama 11.1: Etapizarea proiectelor prioritare (diagrama Gantt simplificată)

AXA / PROIECT	Termen Scurt (1-3 ani)	Termen Mediu (4-7 ani)	Termen Lung (8+ ani)
Axa 1: Infrastructură			
Pregătire doc. Gaze, Apă, Centură	■■■■■■■■■■		
Execuție Gaze, Apă-Canal		■■■■■■■■■■	
Axa 2: Economie			
PUZ Cartier Olari	■■■■■		
Operaționalizare Parc Industrial		■■■■■■■■■■	
Axa 3: Mobilitate			
Execuție Variantă Ocolitoare		■■■■■■■■■■	
Înființare Transport Public		■■■■■■■■	
Rețea piste biciclete	■■■	■■■■■	■■■■■■■■■■
Axa 4: Comunitate			
Digitalizare Administrație	■■■■■■■■		
Modernizare școli/spital		■■■■■■■■	

CONSTATARE FACTUALĂ: În etapa pe termen lung (8+ ani) vor fi incluse proiectele care vizează consolidarea dezvoltării și atingerea viziunii pe termen lung, precum dezvoltarea completă a rețelei de infrastructură verde-albastră, crearea unui hub de industrii creative sau programele continue de reabilitare termică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Flexibilitatea este esențială în această etapă, portofoliul de proiecte putând fi ajustat în funcție de rezultatele obținute și de noile oportunități.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această etapizare asigură o abordare realistă și adaptabilă, transformând strategia într-un proces continuu de management al dezvoltării, ghidat de un PUG robust, dar nu rigid.

11.3. Matricea responsabilităților și corelarea bugetară

CONSTATARE FACTUALĂ: Eficiența planului de acțiune depinde de existența unei alocări clare a responsabilităților și a unui cadru de guvernare care să asigure că fiecare proiect are un "proprietar". Autoritatea publică locală (Primăria și Consiliul Local Horezu) va avea rolul de lider sau de coordonator principal.

PROBLEMĂ CLARĂ: Este necesară o structură formalizată pentru managementul proiectelor complexe. Modelul de management RACI (Responsible, Accountable, Consulted, Informed) este un instrument adecvat pentru a detalia rolurile specifice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se recomandă înființarea unei Unități de Implementare a Proiectelor (UIP) la nivelul primăriei. Pentru fiecare proiect, se va întocmi o matrice a responsabilităților, implicând partenerii instituționali cheie: Consiliul Județean Vâlcea, ADR Sud-Vest Oltenia, ministerele de resort, CNAIR, Transgaz și operatorii economici.

CONSTATARE FACTUALĂ: Corelarea bugetară este componenta care asigură fezabilitatea financiară. Bugetul local este insuficient, iar dependența de sursele externe este critică. Sursele de finanțare potențiale includ fonduri europene nerambursabile (POR, PNRR), fonduri guvernamentale ("Anghel Saligny", AFM), bugetul de stat, credite bancare și parteneriate public-private (PPP).

PROBLEMĂ CLARĂ: Atragerea acestor fonduri necesită o strategie proactivă și proiecte mature.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este esențială elaborarea unui plan multianual de investiții, care să eșaloneze necesarul de finanțare în funcție de etapizarea proiectelor și de ciclurile de programare bugetară la nivel european și național. PUG-ul trebuie să ofere flexibilitate în reglementări pentru a permite aranjamente de tip PPP, stabilind indicatorii urbanistici maximali

și funcțiunile admise. Sustenabilitatea financiară implică și o analiză a costurilor de operare și întreținere pentru noile infrastructuri.

Tabel 11.2: Matrice simplificată de responsabilități și finanțare

Proiect Prioritar	Lider de Proiect	Parteneri Cheie	Surse Potențiale de Finanțare
Racordare la gaze	UAT Horezu	Transgaz, Ministerul Energiei	PNRR (C6), POIM
Variantă ocolitoare	CNAIR / UAT Horezu	Ministerul Transporturilor, CJ Vâlcea	PNRR (C10), Programul Transport
Transport public	UAT Horezu (în cadrul ZUF)	Comunele din ZUF, ADR SV Oltenia	POR Sud-Vest Oltenia, PNRR (C10)
Revitalizare Cartier Olari	UAT Horezu	Ministerul Culturii, Asociații meșteșugari	POR, Fonduri Norvegiene, Buget Local

12. Cadrul Instituțional și de Monitorizare

Implementarea strategiei de dezvoltare urbană este condiționată de existența unui cadru instituțional robust și a unui sistem de evaluare a performanței bazat pe indicatori măsurabili. Acest capitol stabilește arhitectura de guvernanta a strategiei, definind rolurile actorilor, mecanismele de monitorizare și procedurile de revizuire, conform principiului "ceea ce nu se măsoară, nu poate fi gestionat". Metodologia se aliniază la Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională. Instrumentele utilizate includ matricea de responsabilități, indicatorii de performanță (KPI) corelați cu obiectivele strategice și un calendar de raportare, asigurând coerența acțiunilor pe termen lung.

12.1. Cadrul instituțional

CONSTATARE FACTUALĂ: Implementarea strategiei de dezvoltare implică un efort coordonat între multiple entități. Structura instituțională are ca pilon central Consiliul Local al Orașului Horezu, care deține responsabilitatea finală pentru aprobarea și revizuirea strategiei, conform competențelor stabilite prin Codul Administrativ. Rolul său este de a asigura alinierea pe termen lung a dezvoltării urbane cu viziunea asumată de comunitate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea continuității viziunii strategice dincolo de ciclurile electorale de 4 ani reprezintă o provocare majoră. Fără un consens politic solid și o monitorizare transparentă

a progresului, o strategie pe 10-15 ani riscă să fie abandonată sau modificată arbitrar, subminând predictibilitatea.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul, odată aprobat prin hotărâre de consiliu local, devine un act normativ cu putere de lege la nivel local, opozabil terților, al cărui garant este Consiliul Local. Implicația este că Regulamentul Local de Urbanism (RLU) trebuie formulat într-un limbaj juridic clar și neechivoc pentru a reduce posibilitatea interpretărilor subiective, consolidând rolul PUG ca instrument de stabilitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Primarul Orașului Horezu, ca autoritate executivă, conduce și coordonează implementarea operațională a strategiei prin inițierea proiectelor de hotărâre, gestionarea bugetului de investiții și coordonarea aparatului de specialitate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea administrativă a unei primării de oraș mic este adesea limitată în gestionarea unui portofoliu complex de proiecte, care necesită competențe specializate (achiziții publice, management financiar, raportare tehnică). Această limitare generează un risc ridicat de întârzieri și de eșec în implementarea proiectelor strategice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se impune constituirea unei Unități de Implementare a Proiectului (UIP) în cadrul primăriei, o structură dedicată managementului proiectelor strategice. PUG-ul devine astfel un document "prietenos cu implementarea", iar RLU trebuie să simplifice procedurile de autorizare pentru proiectele de interes public, pentru a accelera implementarea.

CONSTATARE FACTUALĂ: Arhitectul-șef joacă un rol tehnic fundamental, fiind responsabil, conform Legii 350/2001, de emiterea certificatelor de urbanism și de avizarea tehnică a documentațiilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Presiunea constantă exercitată de interesele imobiliare pe termen scurt poate intra în conflict cu viziunea pe termen lung a PUG. Arhitectul-șef trebuie să arbitreze între interese private legitime și interesul public general.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consolidarea autorității tehnice a acestei funcții este critică. PUG-ul și RLU-ul, prin claritatea lor, devin principalele instrumente ale arhitectului-șef, oferindu-i suportul normativ pentru a respinge derogările nejustificate și pentru a impune standarde de calitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Implementarea depinde de colaborarea cu parteneri externi precum: Consiliul Județean Vâlcea (avizare PATJ), APM Vâlcea, Administrația Bazinală de Apă Olt, Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea și operatorii de utilități.

PROBLEMĂ CLARĂ: Sincronizarea procedurilor și a calendarelor de investiții între aceste instituții este o provocare administrativă majoră care poate genera blocaje.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se impune crearea unui cadru de colaborare formalizat (ex: comitet de coordonare). RLU va integra condiționalitățile impuse prin avizele sectoriale, transformându-le în reguli urbanistice opozabile.

Proces Cheie	Responsabil (R)	Aprobă (A)	Consultat (C)	Informat (I)
Inițiere Proiecte Strategice	Primar, UIP	Consiliul Local	Arhitect-șef, Servicii tehnice	Cetățeni, Parteneri
Emitere Certificate Urbanism/Autorizații	Arhitect-șef	Primar	Comisia Tehnică (CTATU)	Consiliul Local
Monitorizare KPI	Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP)	Primar	Comitet de Monitorizare	Consiliul Local, Public
Raportare Anuală	Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP)	Consiliul Local	Comitet de Monitorizare	Public, Instituții partenere
Revizuire PUG	Primar, Serviciu Urbanism	Consiliul Local	Comitet Monitorizare, Public	Instituții avizatoare

12.2. Indicatori de performanță (KPI)

CONSTATARE FACTUALĂ: Măsurarea progresului se va realiza printr-un set de indicatori de performanță (KPI), corelați cu obiectivele specifice definite în Capitolul 7. Fiecare indicator are o valoare de bază pentru anul 2024 și ținte pentru orizonturile 2027 și 2030.

PROBLEMĂ CLARĂ: Selectarea unui set de indicatori relevanți și măsurabili este esențială pentru a evita birocratizarea. Este necesar un set echilibrat de indicatori de rezultat și de impact.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Indicatorii permit monitorizarea obiectivă. PUG-ul poate influența pozitiv acești indicatori prin crearea unui mediu urban și de afaceri atractiv.

CONSTATARE FACTUALĂ: Pentru domeniul Dezvoltare Economică și Turism, se propun indicatorii: Numărul de înnoptări în structurile turistice (țintă: 100.000 în 2030),

Gradul de ocupare a Parcului Industrial "Treapt" (țintă: 80% în 2030) și Numărul mediu de salariați (țintă: 3.000 în 2030).

PROBLEMĂ CLARĂ: Acești indicatori sunt influențați de factori externi, precum conjunctura economică regională, neputând fi controlați total la nivel local.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul influențează acești indicatori prin crearea unui cadru de reglementare predictibil și prin zonificări care sprijină dezvoltarea economică, crescând atractivitatea pentru investiții.

CONSTATARE FACTUALĂ: Pentru domeniul Mediu, Infrastructură și Mobilitate, indicatorii cheie sunt: Procentul de gospodării racordate la gaze (țintă: 70% în 2030), Procentul de conformitate a apelor uzate (țintă: 100%), Cota modală a transportului public (țintă: 20% în 2030) și Suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor (țintă: 15 mp/locuitor în 2035).

PROBLEMĂ CLARĂ: Atingerea acestor ținte depinde critic de implementarea proiectelor majore de investiții, condiționate de obținerea finanțărilor externe.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are un rol imperativ: trebuie să rezerve coridoarele pentru rețele, să definească perimetrul noii stații de epurare și să traseze rutele pentru transportul public. RLU va impune un procent minim de spațiu verde pentru orice dezvoltare nouă.

Indicator Cheie	Valoare de Bază (2023/24)	Țintă 2027	Țintă 2030	Sursa Datelor
Economie & Turism				
Nr. înnoptări total	79.695	90.000	100.000	INS (TUR105H)
Nr. mediu de salariați	2.630	2.800	3.000	INS (FOM104D)
Mediu & Infrastructură				
% racordare la gaze	0%	40%	70%	UAT Horezu
Cota modală transport public	0%	10%	20%	PMUD / UAT Horezu
Suprafață spațiu verde/loc.	~1,5 mp	5 mp	10 mp	UAT Horezu

Indicator Cheie	Valoare de Bază (2023/24)	Țintă 2027	Țintă 2030	Sursa Datelor
Social & Coeziune				
Spor natural populație	-23	-10	~0	INS (POP201/206D)
Grad satisfacție cetățeni	N/A	6/10	7,5/10	Sondaje locale
Guvernanță				
% servicii publice online	<20%	60%	90%	UAT Horezu
Rata absorbție fonduri UE	N/A	60%	85%	UAT Horezu

12.3. Monitorizare și evaluare

CONSTATARE FACTUALĂ: Monitorizarea este un proces continuu, responsabilitatea revenind Unității de Implementare a Proiectului (UIP), care va colecta date și va elabora rapoarte. Se propune un Raport Anual de Monitorizare, publicat până la 31 martie.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea acurateții datelor este o provocare, existând riscul ca monitorizarea să devină un exercițiu birocratic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se vor stabili protocoale clare de colectare a datelor. Raportul va analiza stadiul proiectelor, progresul KPI și va propune măsuri corective. PUG-ul însuși devine obiect al monitorizării prin indicatori de conformitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Se propun două evaluări intermediare de impact (2027, 2030) și constituirea unui Comitet de Monitorizare a Strategiei, un organism consultativ format din reprezentanți ai administrației, mediului de afaceri și societății civile.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea resurselor pentru evaluări și evitarea formalismului sunt provocări reale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Rezultatele evaluărilor vor fundamenta decizia de a revizui PUG-ul. Comitetul de Monitorizare, cu întâlniri semestriale, va asigura transparența și implicarea comunității.

12.4. Mecanism de revizuire

CONSTATARE FACTUALĂ: Strategia și PUG-ul sunt documente strategice, dar nu rigide. Mecanismul de revizuire, conform Legii 350/2001, asigură adaptabilitatea lor, definind două tipuri: revizuirea periodică și revizuirea ad-hoc.

PROBLEMĂ CLARĂ: Procedura de revizuire este complexă și costisitoare. Problema este cum să se asigure flexibilitatea fără a deschide calea către modificări arbitrare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Trebuie stabilite condiții clare pentru inițierea revizuirii. RLU poate include grade de flexibilitate (ex: funcțiuni complementare admise), reducând necesitatea modificărilor frecvente.

CONSTATARE FACTUALĂ: Revizuirea periodică se va realiza la finalul perioadei legale de valabilitate (10 ani). Revizuirea ad-hoc poate fi inițiată oricând, dacă apar condiții excepționale: modificări legislative majore, oportunități de finanțare neprevăzute sau calamități naturale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există riscul utilizării abuzive a mecanismului ad-hoc pentru a promova interese private.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Inițiativa revizuirii ad-hoc trebuie să fie fundamentată, să demonstreze un interes public major și să aparțină Primarului sau unei treimi din consilieri. Procedura va respecta aceleași principii de transparență și participare publică, cu decizia finală aparținând Consiliului Local.

10. Politici, Programe și Proiecte Prioritare

Acest capitol fundamentează cadrul de implementare a strategiei, corelând proiectele prioritare cu politicile publice de rang superior și cu sursele de finanțare disponibile. Rolul său este de a asigura că viziunea de dezvoltare a Orașului Horezu este ancorată într-un plan de acțiune fezabil, realist și finanțabil, transformând intențiile strategice în programe operaționale. Se urmărește o aliniere directă între nevoile locale identificate în diagnostic, obiectivele strategice asumate și oportunitățile de finanțare existente la nivel național și european, construind o foaie de parcurs logică pentru administrația locală.

Metodologia acestui capitol este una analitică și corelativă, având la bază o cartografiere a politicilor și programelor relevante. Se utilizează o matrice de corelare a proiectelor cu axele de finanțare și o analiză a compatibilității acestora. Sursele de date principale sunt documentele strategice de referință, precum Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2030, Agenda Teritorială 2030, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și ghidurile de finanțare pentru diverse programe operaționale. Ipoteza de lucru este că succesul implementării depinde de capacitatea de a construi un portofoliu de proiecte mature, aliniate la prioritățile finanțatorilor.

10.1. Corelarea cu Politicile și Programele de Rang Superior

CONSTATARE FACTUALĂ: Alinierea Planului Urbanistic General al Orașului Horezu la cadrul strategic european este o condiționalitate fundamentală pentru accesarea surselor de finanțare. Agenda Teritorială 2030 stabilește două obiective generale pentru Uniunea Europeană: 1) O Europă JUSTĂ, care reduce inegalitățile teritoriale, și 2) O Europă VERDE, care susține tranziția către neutralitate climatică. Aceste obiective sunt susținute de Acordul Verde European, noua strategie de creștere a UE.

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea constă în transpunerea acestor obiective macro în politici și reglementări urbanistice concrete la scara unui oraș mic precum Horezu. Fără o corelare explicită, proiectele locale riscă să nu fie considerate prioritare și să nu primească finanțare, fiind necesară o demonstrație clară a contribuției la atingerea ȋntelilor europene.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să demonstreze explicit cum contribuie la aceste obiective. Proiectul de introducere a gazelor naturale (cod P1.1, buget estimat 140.000.000 lei) se aliniază la obiectivul "Europă Verde" prin reducerea emisiilor, în timp ce extinderea rețelelor de apă-canal în sate (cod P1.2, buget estimat 6.500.000 lei) contribuie la "Europă Justă". Regulamentul Local de Urbanism va include reglementări pentru promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile, aliniindu-se la Carta de la Leipzig și la pilonii Better Regulation și Better Knowledge.

CONSTATARE FACTUALĂ: La nivel național, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este principalul instrument de finanțare pe termen scurt și mediu. Componentele sale, precum C10 - Fondul Local, C5 - Valul Renovării sau C6 - Energie, se suprapun direct cu domeniile critice identificate în diagnosticul pentru Horezu: infrastructură (inclusiv actualizarea PUG în format GIS, finanțată prin proiectul C10-I4-190), eficiență energetică, mobilitate durabilă și regenerare urbană.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea administrativă de a pregăti și depune proiecte mature în termenele strânse impuse de PNRR, alături de asigurarea cofinanțării, reprezintă o provocare majoră. Competiția pentru aceste fonduri este foarte mare, necesitând proiecte extrem de bine fundamentate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ofere suportul tehnic și de reglementare (zonificări, coridoare) pentru a accelera implementarea acestor proiecte. Coridorul pentru varianta ocolitoare trebuie clar definit și protejat în PUG pentru a permite demararea rapidă a procedurilor. RLU trebuie să faciliteze proiectele de reabilitare termică și dezvoltarea infrastructurii verzi. Astfel, PUG-ul devine un instrument esențial pentru maximizarea absorbției fondurilor din PNRR.

CONSTATARE FACTUALĂ: Politicile de coeziune europene, implementate prin **Programele Operaționale Regionale (POR)**, rămân o sursă majoră de finanțare. Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 are alocări pentru dezvoltare urbană, regenerare, digitalizare și sprijinirea IMM-urilor. Proiecte anterioare de succes, precum modernizarea Ambulatoriului, demonstrează capacitatea localității de a atrage astfel de fonduri.

PROBLEMĂ CLARĂ: Competiția crescută și necesitatea de a demonstra un impact teritorial integrat, care depășește granițele administrative, reprezintă o provocare. Finanțările sunt orientate către proiecte cu beneficii la nivelul **Zonei Urbane Funcționale (ZUF)**.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să funcționeze ca parte a unei strategii teritoriale integrate. Proiectele propuse trebuie justificate în contextul ZUF (Horezu, Costești, Măldărești, Vaideeni) și să demonstreze beneficii micro-regionale. Acest lucru impune colaborare strânsă pentru proiecte comune de transport, turism sau dezvoltare economică. RLU va trebui să asigure coerența reglementărilor la nivelul întregii zone funcționale.

CONSTATARE FACTUALĂ: **Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată 2022-2035** clasifică Orașul Horezu în categoria "Zone urbane statice", cu populație în scădere, amprentă construită statică, dar cu dinamică economică în creștere. {"Horezu este o zonă urbană statică, cu populație în scădere, amprentă construită statică și economie în creștere."} [paraphrase: Guvernul României, "Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată 2022-2035", p. 43]. Această încadrare este confirmată de datele demografice și economice analizate.

PROBLEMĂ CLARĂ: Politicile de dezvoltare nu se pot baza pe o creștere extensivă (noi cartiere rezidențiale), deoarece nu există o presiune demografică care să o justifice. O astfel de abordare ar duce la o utilizare inefficientă a terenului și la costuri nejustificate de infrastructurare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să prioritizeze **regenerarea urbană** în detrimentul extinderii. Acest lucru se traduce în reglementări care să stimuleze reconversia zonelor industriale dezafectate (zona "Treapt"), reabilitarea fondului construit existent (în special în zona centrală, conform principiilor formulate de autori precum William H. Whyte) și modernizarea spațiilor publice. RLU va descuraja extinderea nejustificată a intravilanului.

CONSTATARE FACTUALĂ: **Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Vâlcea** stabilește rolul Orașului Horezu ca pol de echilibru și centru de servicii pentru micro-regiunea "Oltenia de sub Munte". Această constatare consolidează oportunitatea de a dezvolta dotări de interes supra-local, precum spitalul sau liceul.

PROBLEMĂ CLARĂ: PATJ poate impune și constrângeri, legate de protecția unor coridoare ecologice de interes județean sau a unor zone cu resurse naturale. Aceste constrângeri trebuie integrate obligatoriu în reglementările PUG.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are obligația legală de a asigura compatibilitatea cu prevederile PATJ, conform principiului subordonării ierarhice a documentațiilor de urbanism. {"Planul urbanistic general se elaborează în baza strategiei de dezvoltare a localității."} [paraphrase: Parlamentul României, "Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul", Art. 45]. Orice neconcordanță între reglementările propuse în PUG și cele din PATJ trebuie eliminată în procesul de avizare, aceasta fiind o etapă tehnică și juridică obligatorie.

10.2. Programe și Proiecte Prioritare Derivate din Strategie

CONSTATARE FACTUALĂ: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) 2021-2030 a identificat un portofoliu de 48 de fișe de proiect, cu un buget total estimat de peste 560 milioane lei. Această listă reprezintă fundamentul pentru planul de acțiune.

PROBLEMĂ CLARĂ: Portofoliul este extensiv și depășește capacitatea de implementare a administrației locale pe termen scurt și mediu. Este necesară selectarea și ierarhizarea unui număr restrâns de proiecte "fanion" cu impact transformativ, pentru a evita risipa de resurse pe proiecte cu impact redus sau nealiniat strategic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să se concentreze pe asigurarea cadrului spațial și de reglementare pentru aceste proiecte prioritare, grupate în programe strategice aliniate la axele de dezvoltare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Un prim program prioritar este Programul de Modernizare a Rețelelor Edilitare, derivat din Axa 1: Infrastructura Fundamentală, având un caracter critic și de precondiție.

i.

PROBLEMĂ CLARĂ: Proiectele componente, precum racordarea la rețeaua de gaze naturale (cod P1.1, buget estimat 140.000.000 lei) și reabilitarea sistemului de apă-canal cu construcția unei stații de epurare conforme (cod P1.2, buget estimat 6.500.000 lei), au o anvergură financiară și o complexitate tehnică ridicate. Fără rezolvarea acestor deficiențe, calitatea vieții este direct afectată, iar atractivitatea pentru investiții este redusă.

ii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Implicația pentru PUG este dublă. Pe de o parte, trebuie să rezerve și să protejeze cu strictețe coridoarele tehnice necesare, interzicând orice construcție în

aceste zone. Pe de altă parte, RLU trebuie să coreleze posibilitatea de autorizare a noilor dezvoltări urbanistice (aprobarea de PUZ-uri) de stadiul de implementare a acestor rețele, printr-o politică de "fazare a urbanizării", conform bunelor practici promovate de UN-Habitat.

CONSTATARE FACTUALĂ: Al doilea program prioritar este Programul de Mobilitate Durabilă, derivat din Axa 3 și fundamentat prin Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Proiectele cheie sunt construcția variantei ocolitoare (cod P3.1, buget 100.000.000 lei) și înființarea transportului public ecologic (cod P3.2, buget 35.000.000 lei).

PROBLEMĂ CLARĂ: Problema principală este dependența de finanțări externe și de parteneriate strategice (ex. cu CNAIR pentru centură), precum și necesitatea unei coordonări perfecte a implementării.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine un instrument de implementare a PMUD, transpunând în reglementări traseele, stațiile și coridoarele necesare. RLU va include reguli pentru descurajarea transportului individual în zona centrală, cum ar fi standarde de parcare sau restricții de trafic, și va proteja coridorul variantei ocolitoare ca zonă non aedificandi.

CONSTATARE FACTUALĂ: Programul "Capitala Horezu UNESCO", derivat din Axa 2, vizează direct valorificarea economică a brandului cultural unic al orașului. Proiectele includ revitalizarea Cartierului Olari (cod P2.1), crearea de trasee turistice integrate (cod P2.2) și construcția unui muzeu al ceramicii (parte din Fișa 23 a SIDU, buget 1.250.000 lei).

PROBLEMĂ CLARĂ: Riscul este ca aceste proiecte să fie dezvoltate izolat, fără o viziune spațială unitară, diminuându-le impactul sinergic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să le integreze într-o viziune spațială coerentă, prin crearea unei Zone de Protecție a Patrimoniului Cultural cu un regulament clar, care să lege Mănăstirea Hurezi de centrul istoric și de Cartierul Olari. RLU trebuie să reglementeze nu doar clădirile, ci și spațiul public dintre ele (materiale, mobilier, vegetație), pentru a asigura o experiență autentică.

Tabel 10.1: Corelarea proiectelor prioritare cu politicile de rang superior

Proiect Prioritar	Cod Proiect	Politică UE / Națională de Referință	Sursă Finanțare Potențială
Racordare Gaze	P1.1	Acordul Verde European; PNRR (C6)	PNRR; POIM

Proiect Prioritar	Cod Proiect	Politică UE / Națională de Referință	Sursă Finanțare Potențială
Variantă Ocolitoare	P3.1	Politica de Coeziune; PNRR (C10)	PNRR; Program Transport
Revitalizare Cartier Olari	P2.1	Agenda Teritorială 2030 (Europă Justă)	POR Sud-Vest Oltenia
Transport Public Ecologic	P3.2	Acordul Verde European; PNRR (C10)	PNRR; AFM

CONSTATARE FACTUALĂ: Un al patrulea program, Programul de Regenerare Urbană și Calitatea Vieții, derivat din axele 2 și 4, se concentrează pe îmbunătățirea fondului construit și a serviciilor existente. Proiectele prioritare sunt reabilitarea centrului istoric, modernizarea spitalului și a școlilor (cod P4.1, buget 9.000.000 lei) și programele de eficiență energetică pentru blocurile de locuințe.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fragmentarea proprietății în cazul clădirilor private (în special în centrul istoric) îngreunează implementarea unor proiecte integrate de reabilitare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate introduce mecanisme de stimulare urbanistică. RLU poate acorda drepturi de construire suplimentare (bonus de CUT) pentru proprietarii care participă la programe de reabilitare a fațadelor în zona centrală, sau poate condiționa anumite intervenții de o abordare unitară la nivel de front stradal, promovând astfel coerența arhitecturală.

10.3. Surse de Finanțare și Parteneriate

CONSTATARE FACTUALĂ: Bugetul de investiții al Orașului Horezu este insuficient pentru a acoperi necesarul de finanțare al proiectelor strategice. Conform SIDU, bugetul total depășește 560 milioane lei, o sumă ce nu poate fi acoperită din surse proprii.

PROBLEMĂ CLARĂ: Dependența critică de sursele de finanțare externe, în special de fondurile europene și naționale, face ca dezvoltarea viitoare să fie direct condiționată de capacitatea administrativă de a scrie și implementa proiecte.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să crească atractivitatea orașului pentru finanțatori. Un PUG clar, stabil și aliniat la prioritățile strategice (Acordul Verde, PNRR) este o precondiție pentru obținerea de finanțări. RLU, prin reglementările sale, oferă predictibilitate investitorilor și demonstrează o viziune matură de dezvoltare.

CONSTATARE FACTUALĂ: Principalele surse de finanțare nerambursabilă identificate sunt multiple:

1. Fondurile Europene: A. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - pentru eficiență energetică, digitalizare, mobilitate verde; B. Programele Operaționale 2021-2027 - pentru dezvoltare urbană, IMM-uri, infrastructură socială.
2. Fonduri Naționale: A. Programul Național de Investiții "Anghel Saligny" - pentru infrastructura de bază; B. Programe ale Administrației Fondului pentru Mediu (AFM) - pentru spații verzi, managementul deșeurilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Competiția ridicată și criteriile de eligibilitate stricte impun ca proiectele să fie foarte bine pregătite tehnic și economic pentru a avea șanse de succes.

IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine documentația de fundamentare esențială. El oferă justificarea strategică, delimitarea spațială și cadrul de reglementare necesar pentru depunerea proiectelor. Fără un PUG actualizat și conform, multe dintre aceste linii de finanțare sunt inaccesibile.

CONSTATARE FACTUALĂ: Pe lângă fondurile nerambursabile, există și alte instrumente financiare: creditele bancare și parteneriatele public-private (PPP).

PROBLEMĂ CLARĂ: Creditele bancare implică un efort bugetar pe termen lung. Parteneriatele Public-Private (PPP) sunt o opțiune viabilă pentru proiecte generatoare de venituri, precum dezvoltarea Parcului Industrial "Treapt" sau amenajarea zonelor de agrement, dar implică o complexitate juridică ridicată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ofere flexibilitate în reglementări pentru a permite astfel de aranjamente. Pentru un proiect PPP, RLU ar putea stabili indicatorii urbanistici maximali (POT, CUT) și funcțiunile admise, lăsând detaliile de design și operare în sarcina parteneriatului.

CONSTATARE FACTUALĂ: Succesul în atragerea de finanțări depinde de capacitatea de a construi parteneriate instituționale solide. Acestea pot fi: a) Parteneriate Orizontale cu comunele din Zona Urbană Funcțională; b) Parteneriate Verticale cu Consiliul Județean Vâlcea, agențiile de dezvoltare regională, ministerele și companiile naționale (CNAIR, Transgaz).

PROBLEMĂ CLARĂ: Birocrația, lipsa de sincronizare a planurilor de investiții și interesele divergente ale actorilor reprezintă provocări majore.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să fie un document de negociere și un suport tehnic solid în dialogul cu acești parteneri. El trebuie să demonstreze o viziune clară, o

planificare riguroasă și beneficiile comune ale proiectelor propuse, crescând astfel șansele de a obține sprijinul politic și tehnic necesar pentru implementare.

11. Planul de Acțiune pentru Implementare

Acest capitol transpune operațional viziunea strategică și obiectivele definite, având un rol critic în a transforma cadrul conceptual într-un set de acțiuni concrete, etapizate și asumate instituțional. Planul de acțiune detaliază portofoliul de proiecte, mecanismele de prioritzare, responsabilitățile instituționale și corelarea cu sursele de finanțare, constituind o foaie de parcurs clară pentru administrația locală și partenerii săi pe termen scurt, mediu și lung. Fiecare proiect major identificat aici va necesita o traducere spațială precisă în cadrul Planului Urbanistic General, fie sub forma unor coridoare protejate, a unor zonificări specifice sau a unor reglementări detaliate în Regulamentul Local de Urbanism.

Metodologia de elaborare este una pragmatică, fundamentată pe principiile managementului de proiect și pe corelarea directă cu documentele strategice de referință. Fiecare proiect preluat și sistematizat este ancorat în nevoile identificate în etapa de diagnostic, asigurând o legătură trasabilă între problemă, obiectiv și soluție, conform datelor din Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) 2021-2030 și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Planul este conceput ca un instrument viu, supus revizuirilor periodice, pentru a se adapta la contextul financiar și administrativ dinamic, iar valorile numerice, precum costurile estimate, reprezintă estimări preliminare ce necesită validare prin studii de fezabilitate.

11.1. Planul de acțiune și portofoliul de proiecte

CONSTATARE FACTUALĂ: Portofoliul de proiecte, nucleul planului de acțiune, este structurat în directă corespondență cu cele patru axe prioritare de intervenție stabilite în cadrul strategiei: Infrastructură Fundamentală, Economia Autenticității, Mobilitate Durabilă și Comunitate Coezivă. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a identificat un portofoliu extins de 48 de fișe de proiect, cu un buget total estimat ce depășește 560 de milioane de lei.

PROBLEMĂ CLARĂ: Volumul de proiecte identificat în SIDU depășește capacitatea de implementare pe termen scurt a unei administrații locale de dimensiunea orașului Horezu, impunând o selecție riguroasă a intervențiilor cu cel mai mare impact transformator. Problema nu este lipsa de idei, ci ierarhizarea lor pentru a concentra resursele pe acele investiții care pot acționa ca niște catalizatori pentru dezvoltarea ulterioară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să se concentreze pe asigurarea cadrului spațial și de reglementare pentru proiectele "fanion", selectate strategic. Consecința este că planul nu doar inventariază, ci prioritizează. Implicația pentru RLU este definirea de coridoare

de utilitate publică, stabilirea de regimuri juridice și tehnice precise pentru zonele de intervenție și crearea unui cadru normativ predictibil, care să faciliteze atragerea de finanțări și implementarea rapidă a proiectelor.

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 1: Infrastructura Fundamentală și Reziliența Teritoriului grupează proiectele esențiale, care au un caracter de precondiție pentru orice altă dezvoltare. Portofoliul de proiecte pentru această axă include intervenții majore: 1) Proiectul de racordare a orașului la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale (cod P1.1), cu un buget estimat la 140.000.000 lei; 2) Proiectul integrat de reabilitare și extindere a sistemului de apă și canalizare, incluzând construcția unei stații de epurare conforme (cod P1.2), cu un buget de 6.500.000 lei; 3) Proiectul de modernizare a sistemului de termoficare centralizat, prin construcția unei noi centrale și reabilitarea rețelei (cod P1.3), cu un buget de 5.500.000 lei; și 4) Proiectul de implementare a măsurilor de prevenire și atenuare a riscurilor naturale, cu accent pe regularizarea cursurilor de apă și stabilizarea versanților (cod P1.4), cu un buget de 500.000 lei.

PROBLEMĂ CLARĂ: Problema comună a acestor proiecte este necesarul investițional masiv și complexitatea tehnică și administrativă. Absența acestor utilități de bază sau funcționarea lor deficitară, în special stația de epurare nefuncțională, reprezintă un blocaj major pentru calitatea vieții și pentru atragerea de noi investiții, plasând orașul sub standardele legale pentru rangul III.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul devine instrumentul esențial de implementare. Acesta trebuie să rezerve și să protejeze cu maximă strictețe coridoarele tehnice necesare pentru aceste rețele magistrale și lucrări hidrotehnice, orice construcție în aceste coridoare fiind interzisă sau strict condiționată. Regulamentul Local de Urbanism va corela posibilitatea de autorizare a noilor dezvoltări (în special prin PUZ) de stadiul de implementare a rețelelor, printr-o politică de "fazăre a urbanizării", pentru a nu extinde problemele existente.

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 2: Economia Autenticității și a Inovării Locale este concepută pentru a valorifica avantajele competitive unice ale orașului Horezu. Portofoliul de proiecte include: a) Proiectul de protejare și revitalizare a Cartierului Olari (cod P2.1); b) Proiectul de dezvoltare a produselor turistice integrate, incluzând crearea de trasee tematice și a unui centru de vizitare modern (cod P2.2), cu buget de 1.500.000 lei pentru componenta "Discover Horezu"; c) Proiectul de operaționalizare a Parcului Industrial "Treapt" (cod P2.3), cu un buget de 3.000.000 lei; d) Proiectul de sprijinire a antreprenoriatului local în industrii creative și servicii digitale (cod P2.4).

PROBLEMĂ CLARĂ: Problematika acestor proiecte este legată de necesitatea unui management performant și a unui marketing teritorial eficient pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung

și pentru a evita devalorizarea brandului cultural prin comercializare excesivă, o problemă deja semnalată în zona centrală.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze un cadru de reglementare flexibil, care să permită dezvoltarea acestor noi funcțiuni economice, dar în același timp suficient de strict pentru a proteja autenticitatea. RLU va delimita zone protejate (ZCP) cu reguli clare, va încuraja funcțiunile mixte și va stabili un regim urbanistic predictibil pentru Parcul Industrial, stimulând investițiile în sectoare nepoluante.

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 3: Mobilitate Durabilă și Spațiu Public de Calitate transpune direct proiectele strategice din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD). Lista de proiecte prioritare include: 1) Construcția variantei ocolitoare (cod P3.1), cu buget de 100.000.000 lei; 2) Înființarea serviciului de transport public local cu vehicule ecologice (cod P3.2), cu buget de 35.000.000 lei; 3) Dezvoltarea unei rețele coerente de piste pentru biciclete (cod P3.3), cu buget de 4.000.000 lei; 4) Proiectul integrat de modernizare și extindere a zonei centrale pietonale (cod P3.4); și 5) Implementarea unui sistem de management al parcărilor în zona centrală (cod P3.5).

PROBLEMĂ CLARĂ: Complexitatea implementării este ridicată, necesitând o coordonare perfectă între multiple proiecte și parteneri instituționali, precum Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) și Consiliul Județean. Eșecul în a securiza parteneriatele și finanțarea poate bloca întreaga axă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are un rol esențial de natură spațială și normativă. Acesta trebuie să rezerve și să protejeze coridoarele pentru infrastructura de transport, să reglementeze zonele adiacente și să creeze cadrul legal local pentru noul serviciu de transport public, inclusiv traseele și stațiile necesare. RLU va institui un regim *non aedificandi* strict pentru coridorul variantei ocolitoare.

Tabel 11.1: Sinteza portofoliului de proiecte pe axe prioritare (selecție)

Axa Prioritară	Cod Proiect	Denumire Proiect	Buget Estimativ (LEI)	Obiectiv Strategic Corelat
1. Infrastructură	P1.1	Racordare la rețeaua de gaze naturale	140.000.000	O.S. 2: Dezvoltare infrastructură modernă

Axa Prioritară	Cod Proiect	Denumire Proiect	Buget Estimativ (LEI)	Obiectiv Strategic Corelat
1. Infrastructură	P1.2	Reabilitare și extindere sistem apă-canal	6.500.000	O.S. 2: Dezvoltare infrastructură modernă
2. Economie	P2.3	Operaționalizare Parc Industrial "Treapt"	3.000.000	O.S. 1: Consolidare profil economic
3. Mobilitate	P3.1	Construcție variantă ocolitoare	100.000.000	O.S. 2: Mobilitate durabilă
3. Mobilitate	P3.2	Înființare transport public ecologic	35.000.000	O.S. 2: Mobilitate durabilă
4. Comunitate	P4.1	Modernizare infrastructură educațională și de sănătate	9.000.000	O.S. 3: Creștere calitate viață

CONSTATARE FACTUALĂ: Axa 4: Comunitate Coezivă și Guvernanță Performantă se concentrează pe capitalul uman și pe capacitatea administrativă, fiind esențială pentru a asigura o dezvoltare echitabilă. Lista proiectelor include: a) Modernizarea infrastructurii educaționale și de sănătate (cod P4.1), cu un buget de 9.000.000 lei pentru o nouă școală; b) Dezvoltarea serviciilor sociale pentru grupurile vulnerabile (cod P4.2), cu un buget de 1.500.000 lei pentru un centru de seniori; c) Extinderea rețelelor edilitare în satele aparținătoare (cod P4.3); d) Digitalizarea administrației publice locale (cod P4.4), cu un buget de 2.000.000 lei pentru o administrație "smart".

PROBLEMĂ CLARĂ: Aceste proiecte, deși cu bugete individuale mai mici, au un impact social major. Problema este adesea percepția unei priorități reduse față de marile investiții în infrastructură, ceea ce poate duce la amânarea lor și la accentuarea disparităților teritoriale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure rezervele de teren necesare pentru aceste dotări publice și să integreze obiectivele de dezvoltare socială în logica de planificare spațială, asigurând, de exemplu, accesibilitatea la servicii pentru toate categoriile de populație și reducerea disparităților teritoriale.

11.2. Etapizare și prioritizare

CONSTATARE FACTUALĂ: Etapizarea implementării planului este un proces esențial, având în vedere resursele financiare și administrative limitate. Proiectele vor fi grupate pe trei orizonturi de timp: termen scurt (1-3 ani), termen mediu (4-7 ani) și termen lung (8+ ani). Criteriile de prioritizare utilizate sunt: 1) Urgența și caracterul de precondiție; 2) Impactul strategic și efectul de multiplicare; 3) Disponibilitatea surselor de finanțare; 4) Maturitatea documentației tehnice; 5) Dependentele tehnice; 6) Impactul vizibil asupra comunității.

PROBLEMĂ CLARĂ: Stabilirea unei ierarhii a intervențiilor este complexă, deoarece criteriile pot fi contradictorii (un proiect urgent poate să nu aibă finanțare disponibilă). Este necesară o analiză multicriterială care să ia în considerare toți acești factori pentru a stabili o succesiune logică și fezabilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Decizia finală de prioritizare necesită o analiză de oportunitate și o asumare politică la nivelul administrației locale. PUG-ul oferă suportul tehnic pentru această decizie, stabilind o succesiune logică a investițiilor, nu termene calendaristice fixe, permițând adaptarea la contextul dinamic al finanțărilor.

CONSTATARE FACTUALĂ: În etapa pe termen scurt (1-3 ani) se vor prioritiza acțiunile pregătitoare și proiectele cu impact imediat. Prioritatea absolută este maturizarea documentațiilor tehnice (studii de fezabilitate, proiecte tehnice) pentru marile proiecte de infrastructură, pentru a putea fi depuse spre finanțare imediat ce se deschid axele relevante din PNRR sau Programele Operaționale. Această etapă este una de "construire a fundației", mai puțin vizibilă pentru public, dar critică.

PROBLEMĂ CLARĂ: În paralel, se vor implementa proiecte cu un grad ridicat de maturitate și cu finanțare deja asigurată sau probabilă, precum proiectele de digitalizare a administrației (cod P4.4), modernizarea sistemului de management al deșeurilor sau proiecte de reabilitare a unor spații publice, pentru a construi încrederea comunității în strategie.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să fie finalizat și aprobat cu celeritate pentru a debloca această etapă pregătitoare. Regulamentul Local de Urbanism va trebui să ofere un cadru clar pentru proiectele cu implementare rapidă, asigurând coerența acestora cu viziunea pe termen lung.

CONSTATARE FACTUALĂ: Etapa pe termen mediu (4-7 ani) reprezintă faza de implementare a marilor proiecte de infrastructură. Portofoliul pentru această etapă include construcția efectivă a variantei ocolitoare (cod P3.1), implementarea rețelei de distribuție a gazelor naturale (cod P1.1) și a noului sistem de apă-canal (cod P1.2), alături de înființarea transportului public ecologic (cod P3.2) și operaționalizarea parcului industrial (cod P2.3).

PROBLEMĂ CLARĂ: Provocarea principală a acestei etape este capacitatea administrativă de a gestiona multiple șantiere și contracte de anvergură în paralel, precum și de a asigura un flux financiar constant și predictibil, incluzând cofinanțările necesare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Succesul acestei etape va schimba fundamental fața orașului și va crea premisele pentru o dezvoltare economică accelerată. PUG-ul trebuie să fie un document suficient de robust pentru a ghida acest proces complex, dar și suficient de flexibil pentru a permite ajustări tehnice pe parcursul implementării.

Diagrama 11.1: Etapizarea proiectelor prioritare (diagrama Gantt simplificată)

AXA / PROIECT	Termen Scurt (1-3 ani)	Termen Mediu (4-7 ani)	Termen Lung (8+ ani)
Axa 1: Infrastructură			
Pregătire doc. Gaze, Apă, Centură	■■■■■■■■■■		
Execuție Gaze, Apă-Canal		■■■■■■■■■■	
Axa 2: Economie			
PUZ Cartier Olari	■■■■■		
Operaționalizare Parc Industrial		■■■■■■■■■■	
Axa 3: Mobilitate			
Execuție Variantă Ocolitoare		■■■■■■■■■■	
Înființare Transport Public		■■■■■■■■	
Rețea piste biciclete	■■■	■■■■■	■■■■■■■■■■
Axa 4: Comunitate			
Digitalizare Administrație	■■■■■■■■		
Modernizare școli/spital		■■■■■■■■	

CONSTATARE FACTUALĂ: În etapa pe termen lung (8+ ani) vor fi incluse proiectele care vizează consolidarea dezvoltării și atingerea viziunii pe termen lung. Acestea includ dezvoltarea completă a rețelei de infrastructură verde-albastră, crearea unui hub de industrii creative, programele continue de reabilitare termică a fondului construit și extinderea rețelei de piste pentru biciclete la nivelul întregului UAT.

PROBLEMĂ CLARĂ: Flexibilitatea este esențială în această etapă, portofoliul de proiecte putând fi ajustat în funcție de rezultatele obținute și de noile oportunități apărute pe parcurs.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această etapizare asigură o abordare realistă și adaptabilă, transformând strategia într-un proces continuu de management al dezvoltării, ghidat de un PUG robust, dar nu rigid, care va necesita revizuri periodice.

11.3. Matricea responsabilităților și corelarea bugetară

CONSTATARE FACTUALĂ: Implementarea planului de acțiune impune o definire clară a responsabilităților, pentru a evita ambiguitatea și a asigura că fiecare proiect are un "proprietar". Autoritatea publică locală (Primăria și Consiliul Local Horezu) va avea rolul de lider sau de coordonator principal pentru majoritatea proiectelor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Este necesară o structură formalizată pentru managementul proiectelor complexe. Se recomandă înființarea unei Unități de Implementare a Proiectelor (UIP) la nivelul primăriei și utilizarea modelului de management RACI (Responsible, Accountable, Consulted, Informed) pentru a detalia rolurile specifice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Pentru fiecare proiect, se va întocmi o matrice a responsabilităților, implicând partenerii instituționali cheie: Consiliul Județean Vâlcea, Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia, ministerele de resort, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, Transgaz și operatorii economici.

CONSTATARE FACTUALĂ: Corelarea bugetară este componenta care asigură fezabilitatea financiară. Bugetul local este insuficient, iar dependența de sursele externe este critică. Sursele de finanțare potențiale includ fonduri europene nerambursabile (POR, PNRR), fonduri guvernamentale ("Anghel Saligny", AFM), bugetul de stat, credite bancare și parteneriate public-private (PPP).

PROBLEMĂ CLARĂ: Atragerea acestor fonduri necesită o strategie proactivă și proiecte mature, bine documentate, ceea ce pune presiune pe capacitatea administrativă a primăriei.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este esențială elaborarea unui plan multianual de investiții, care să eșaloneze necesarul de finanțare. PUG-ul trebuie să ofere flexibilitate în

reglementări pentru a permite aranjamente de tip parteneriat public-privat, stabilind indicatorii urbanistici maximali și funcțiunile admise. Sustenabilitatea financiară implică și o analiză a costurilor de operare și întreținere pentru noile infrastructuri.

Tabel 11.2: Matrice simplificată de responsabilități și finanțare

Proiect Prioritar	Lider de Proiect	Parteneri Cheie	Surse Potențiale de Finanțare
Racordare la gaze	UAT Horezu	Transgaz, Ministerul Energiei	PNRR (C6), Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)
Variantă ocolitoare	CNAIR / UAT Horezu	Ministerul Transporturilor, Consiliul Județean Vâlcea	PNRR (C10), Programul Transport
Transport public	UAT Horezu (în cadrul ZUF)	Comunele din ZUF, ADR SV Oltenia	POR Sud-Vest Oltenia, PNRR (C10)
Revitalizare Cartier Olari	UAT Horezu	Ministerul Culturii, Asociații meșteșugari	POR, Fonduri Norvegiene, Buget Local

12. Cadrul Instituțional și de Monitorizare

Implementarea strategiei de dezvoltare urbană este condiționată de existența unui cadru instituțional robust și a unui sistem de evaluare a performanței bazat pe indicatori măsurabili. Acest capitol stabilește arhitectura de guvernanta a strategiei, definind rolurile actorilor, mecanismele de monitorizare și procedurile de revizuire, conform principiului "ceea ce nu se măsoară, nu poate fi gestionat". Metodologia se aliniază la Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională. Instrumentele utilizate includ matricea de responsabilități, indicatorii de performanță (KPI) corelați cu obiectivele strategice și un calendar de raportare, asigurând coerența acțiunilor pe termen lung.

12.1. Cadrul instituțional

CONSTATARE FACTUALĂ: Implementarea strategiei de dezvoltare implică un efort coordonat între multiple entități, având ca pilon central Consiliul Local al Orașului Horezu. Acesta deține responsabilitatea finală pentru aprobarea și revizuirea strategiei, conform competențelor stabilite prin Codul Administrativ, și are rolul de a asigura alinierea pe termen lung a dezvoltării urbane cu viziunea asumată.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea continuității viziunii strategice dincolo de ciclurile electorale de 4 ani reprezintă o provocare majoră. Fără un consens politic solid și o monitorizare transparentă a progresului, o strategie pe 10-15 ani riscă să fie abandonată sau modificată arbitrar, subminând predictibilitatea dezvoltării.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul, odată aprobat prin hotărâre de consiliu local, devine un act normativ cu putere de lege la nivel local, opozabil terților, al cărui garant este Consiliul Local. Implicația este că Regulamentul Local de Urbanism (RLU) trebuie formulat într-un limbaj juridic clar și neechivoc pentru a reduce posibilitatea interpretărilor subiective, consolidând rolul PUG ca instrument de stabilitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Primarul Orașului Horezu, ca autoritate executivă, conduce și coordonează implementarea operațională a strategiei prin inițierea proiectelor de hotărâre, gestionarea bugetului de investiții și coordonarea aparatului de specialitate. Proiectele complexe necesită o structură dedicată de management.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea administrativă a unei primării de oraș mic este limitată în gestionarea unui portofoliu complex de proiecte, care necesită competențe specializate (achiziții publice, management financiar). Această limitare generează un risc ridicat de întârzieri și de eșec în implementare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se impune constituirea unei Unități de Implementare a Proiectului (UIP) în cadrul primăriei, o structură dedicată managementului proiectelor strategice. PUG-ul devine astfel un document "prietenos cu implementarea", iar RLU trebuie să simplifice procedurile de autorizare pentru proiectele de interes public, pentru a accelera implementarea.

CONSTATARE FACTUALĂ: Arhitectul-șef joacă un rol tehnic fundamental, fiind responsabil, conform Legii 350/2001, de emiterea certificatelor de urbanism și de avizarea tehnică a documentațiilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Presiunea constantă exercitată de interesele imobiliare pe termen scurt poate intra în conflict cu viziunea pe termen lung a PUG. Arhitectul-șef trebuie să arbitreze între interese private legitime și interesul public general.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consolidarea autorității tehnice a acestei funcții este critică. PUG-ul și RLU-ul, prin claritatea lor, devin principalele instrumente ale arhitectului-șef, oferindu-i suportul normativ pentru a respinge derogările nejustificate și pentru a impune standarde de calitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Implementarea depinde de colaborarea cu parteneri externi precum: Consiliul Județean Vâlcea, APM Vâlcea, Administrația Bazinală de Apă Olt, Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea și operatorii de utilități.

PROBLEMĂ CLARĂ: Sincronizarea procedurilor și a calendarelor de investiții între aceste instituții este o provocare administrativă majoră care poate genera blocaje.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se impune crearea unui cadru de colaborare formalizat (ex: comitet de coordonare). RLU va integra condiționalitățile impuse prin avizele sectoriale, transformându-le în reguli urbanistice opozabile.

Tabel 12.1: Matricea orientativă a responsabilităților (RACI) pentru implementarea și monitorizarea PUG

Proces Cheie	Responsabil (R)	Aprobă (A)	Consultat (C)	Informat (I)
Inițiere Proiecte Strategice	Primar, UIP	Consiliul Local	Arhitect-șef, Servicii tehnice	Cetățeni, Parteneri
Emitere Certificate Urbanism/Autorizații	Arhitect-șef	Primar	Comisia Tehnică (CTATU)	Consiliul Local
Monitorizare KPI	Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP)	Primar	Comitet de Monitorizare	Consiliul Local, Public
Raportare Anuală	Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP)	Consiliul Local	Comitet de Monitorizare	Public, Instituții partenere
Revizuire PUG	Primar, Serviciu Urbanism	Consiliul Local	Comitet Monitorizare, Public	Instituții avizatoare

12.2. Indicatori de performanță (KPI)

CONSTATARE FACTUALĂ: Măsurarea progresului se va realiza printr-un set de indicatori de performanță (KPI), corelați cu obiectivele specifice definite în Capitolul 7. Fiecare indicator are o valoare de bază pentru anul 2024 și ținte pentru orizonturile 2027 și 2030.

PROBLEMĂ CLARĂ: Selectarea unui set de indicatori relevanți, măsurabili și care să reflecte real progresul este esențială pentru a evita birocratizarea. Este necesar un set echilibrat de indicatori de rezultat și de impact.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate influența pozitiv acești indicatori prin crearea unui mediu urban și de afaceri atractiv. Pentru domeniul Dezvoltare Economică și Turism, se propun indicatorii: Numărul de înnoptări în structurile turistice (țintă: 100.000 în 2030), Gradul de ocupare a Parcului Industrial "Treapt" (țintă: 80% în 2030) și Numărul mediu de salariați (țintă: 3.000 în 2030). PUG-ul influențează acești indicatori prin crearea unui cadru de reglementare predictibil și prin zonificări care sprijină dezvoltarea economică, crescând atractivitatea pentru investiții.

CONSTATARE FACTUALĂ: Pentru domeniul Mediu, Infrastructură și Mobilitate Rezilientă, indicatorii cheie sunt: Procentul de gospodării racordate la gaze (țintă: 70% în 2030), Procentul de conformitate a apelor uzate (țintă: 100%), Cota modală a transportului public (țintă: 20% în 2030) și Suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor (țintă: 15 mp/locuitor în 2035).

PROBLEMĂ CLARĂ: Atingerea acestor ținte depinde critic de implementarea proiectelor majore de investiții, condiționate de obținerea finanțărilor externe.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul are un rol imperativ: trebuie să rezerve coridoarele pentru rețele, să definească perimetrul noii stații de epurare și să traseze rutele pentru transportul public. RLU va impune un procent minim de spațiu verde pentru orice dezvoltare nouă.

Tabel 12.2: Sinteza indicatorilor de performanță (KPI) și a Țintelor

Indicator Cheie	Valoare de Bază (2023/24)	Țintă 2027	Țintă 2030	Sursa Datelor
Economie & Turism				
Nr. înnoptări total	79.695	90.000	100.000	INS (TUR105H)
Nr. mediu de salariați	2.630	2.800	3.000	INS (FOM104D)
Grad ocupare Parc Industrial	<10%	40%	80%	UAT Horezu
Mediu & Infrastructură				

Indicator Cheie	Valoare de Bază (2023/24)	Țintă 2027	Țintă 2030	Sursa Datelor
% racordare la gaze	0%	40%	70%	UAT Horezu
Cota modală transport public	0%	10%	20%	PMUD / UAT Horezu
Suprafață spațiu verde/loc.	~1,5 mp	5 mp	10 mp	UAT Horezu
Social & Coeziune				
Spor natural populație	-23	-10	~0	INS (POP201/206D)
Grad satisfacție cetățeni	N/A	6/10	7,5/10	Sondaje locale
Guvernanță				
% servicii publice online	<20%	60%	90%	UAT Horezu
Rata absorbție fonduri UE	N/A	60%	85%	UAT Horezu

12.3. Monitorizare și evaluare

CONSTATARE FACTUALĂ: Monitorizarea este un proces continuu, responsabilitatea revenind Unității de Implementare a Proiectului (UIP), care va colecta date și va elabora un Raport Anual de Monitorizare, publicat până la 31 martie.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea acurateței datelor este o provocare, existând riscul ca monitorizarea să devină un exercițiu birocratic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se vor stabili protocoale clare de colectare a datelor. Raportul va analiza stadiul proiectelor, progresul KPI și va propune măsuri corective. PUG-ul însuși devine obiect al monitorizării prin indicatori de conformitate.

CONSTATARE FACTUALĂ: Se propun două evaluări intermediare de impact (2027, 2030) și constituirea unui Comitet de Monitorizare a Strategiei, un organism consultativ format din reprezentanți ai administrației, mediului de afaceri și societății civile.

PROBLEMĂ CLARĂ: Asigurarea resurselor pentru evaluări și evitarea formalismului sunt provocări reale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Rezultatele evaluărilor vor fundamenta decizia de a revizui PUG-ul. Comitetul de Monitorizare, cu întâlniri semestriale, va asigura transparența și implicarea comunității.

12.4. Mecanism de revizuire

CONSTATARE FACTUALĂ: Strategia și PUG-ul sunt documente strategice, dar nu rigide. Mecanismul de revizuire, conform Legii 350/2001, asigură adaptabilitatea lor, definind două tipuri: revizuirea periodică și revizuirea ad-hoc.

PROBLEMĂ CLARĂ: Procedura de revizuire este complexă și costisitoare. Problema este cum să se asigure flexibilitatea fără a deschide calea către modificări arbitrare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Trebuie stabilite condiții clare pentru inițierea revizuirii. RLU poate include grade de flexibilitate (ex: funcțiuni complementare admise), reducând necesitatea modificărilor frecvente.

CONSTATARE FACTUALĂ: Revizuirea periodică se va realiza la finalul perioadei legale de valabilitate (10 ani). Revizuirea ad-hoc poate fi inițiată oricând, dacă apar condiții excepționale: modificări legislative majore, oportunități de finanțare neprevăzute sau calamități naturale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există riscul utilizării abuzive a mecanismului ad-hoc pentru a promova interese private.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Inițiativa revizuirii ad-hoc trebuie să fie fundamentată, să demonstreze un interes public major și să aparțină Primarului sau unei treimi din consilieri. Procedura va respecta aceleași principii de transparență și participare publică, cu decizia finală aparținând Consiliului Local.

2.6. Regimul Special pentru Situl Monument Istoric și Arheologic Mănăstirea Hurezi

Acest subcapitol definește cadrul normativ imperativ pentru protejarea Ansamblului Mănăstirii Hurezi, cel mai valoros element de patrimoniu al localității, și stabilește măsurile urbanistice obligatorii pentru rezolvarea ambiguităților juridice care îi afectează în prezent statutul de protecție. Orice reglementare propusă prin Planul Urbanistic General trebuie să fie subordonată principiului conservării integrate a acestui monument de importanță universală.

Metodologia de analiză s-a bazat pe corelarea critică a datelor din multiple surse oficiale, incluzând Lista Monumentelor Istorice (LMI), Repertoriul Arheologic Național (RAN) și documentația de înscriere în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Acest demers a urmărit identificarea disonanțelor factuale și juridice pentru a fundamenta soluțiile normative propuse. Concluziile acestui subcapitol devin condiționalități non-negociabile pentru avizarea și aprobarea PUG, având rolul de a asigura conformitatea deplină a documentației cu legislația în vigoare și cu angajamentele internaționale ale României.

2.6.1. Statutul de Protecție Multiplă și Identificarea Spațială

CONSTATARE FACTUALĂ: Ansamblul Mănăstirii Hurezi (sinonim Horezu), operă fundamentală a stilului Brâncovenesc, ctitorită de domnitorul Constantin Brâncoveanu între anii 1692 și 1697, deține un statut de protecție multiplu și de maximă importanță, fiind clasificat ca:

1. **Monument istoric de Clasa A** în Lista Monumentelor Istorice (LMI), cu codul de ansamblu VL-II-a-A-09894 și coduri individuale pentru componente precum Zidul de incintă (VL-II-m-A-09894.07) și Fântâna (VL-II-m-A-09894.08).
2. **Sit înscris în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO** din anul 1993, cu ID-ul 597, recunoscut ca o capodoperă a stilului Brâncovenesc, remarcabil pentru puritatea și echilibrul compoziției arhitecturale.
3. **Sit arheologic** înscris în Repertoriul Arheologic Național (RAN) cu codul 168050.02, corespunzător mănăstirii medievale, și codul de sit arheologic general VL-I-s-B-09544.

Localizarea spațială a nucleului sitului a fost confirmată pe baza analizei hărților din documentația RAN ca fiind în KIL0_CAROU TKHC [X28, Y26].

PROBLEMĂ CLARĂ: Analiza coroborată a documentațiilor oficiale (fișe LMI, fișe RAN, fișe analitice de inventariere) relevă un **decalaj informațional și juridic major**: absența unei delimitări spațiale precise, cu coordonate geografice clare și legal opozabile, atât pentru situl arheologic în sine (VL-I-s-B-09544), cât și pentru zona de protecție a monumentului UNESCO. Fișele RAN și LMI, precum și fișele analitice de inventariere pentru componente individuale precum "Zidul de incintă" și "Fântână", menționează explicit această lacună, câmpurile pentru coordonate fiind marcate sistematic cu mențiunea NECUNOSCUT. Această ambiguitate creează o vulnerabilitate administrativă și legală critică, permițând, teoretic, emiterea de autorizații de construire în perimetrul real, dar neoficializat, al sitului. Această situație anulează în practică eficiența statutului de protecție și expune patrimoniul unui risc direct și ireversibil de degradare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Consecința directă este că, în absența unor limite clare, orice autorizație de construire emisă în proximitatea ansamblului este susceptibilă de a fi neconformă și de a produce daune patrimoniului. Noul Plan Urbanistic General are obligația

imperativă de a trata această problemă ca pe o prioritate zero, conform Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice. Implicațiile normative pentru PUG și RLU sunt următoarele:

1. Se va institui prin PUG o Zonă de Protecție Arheologică Extinsă (ZPA_extinsă) care să acopere ipoteza extinderii sitului spre nord, conform analizei RAN. În interiorul acesteia, orice lucrare care presupune intervenții asupra solului va fi condiționată de obținerea avizului de la Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea și de efectuarea obligatorie a cercetării arheologice preventive, conform legii.
2. PUG-ul va institui obligația elaborării, în regim de urgență, a unui Plan Urbanistic Zonal (PUZ) dedicat pentru întreaga Zonă Construită Protejată (ZCP) a ansamblului. Acest PUZ va stabili, pe baza unor studii de specialitate aprofundate, limitele exacte ale zonei de protecție a monumentului UNESCO și un regulament detaliat de intervenție, conform Ordinului nr. 21/N/2000 al MLPAT.
3. Până la aprobarea PUZ-ului menționat, PUG-ul va institui o interdicție temporară de construire pentru orice construcție nouă în perimetrul ZPA_extinsă, pentru a preveni orice alterare a sitului și a contextului său peisagistic.

2.6.2. Regimul Juridic și Obligațiile de Protecție

CONSTATARE FACTUALĂ: Statutul de monument istoric de Clasa A și de sit UNESCO impune un regim juridic extrem de restrictiv, guvernat de Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice. Acest regim se extinde de la monumentul propriu-zis la zona sa de protecție și implică obligații clare atât pentru proprietari/administratori (în acest caz, Arhiepiscopia Râmnicului), cât și pentru autoritățile publice. Orice intervenție – de la reparații și conservare, până la lucrări de construcție în vecinătate – necesită avizul obligatoriu al Ministerului Culturii sau al serviciilor sale deconcentrate. Aceste avize devin condiții prealabile pentru emiterea certificatului de urbanism și a autorizației de construire.

PROBLEMĂ CLARĂ: Pe lângă vidul de reglementare cauzat de lipsa delimitării geografice precise, o altă problemă este lipsa unui regulament de intervenție clar și accesibil pentru proprietarii din zona de influență a monumentului. Această lipsă de predictibilitate descurajează investițiile de calitate și încurajează soluțiile improvizate, neconforme, care degradează caracterul arhitectural și peisagistic al zonei. Fără reguli clare, presiunea imobiliară poate duce la apariția unor construcții incompatibile cu valoarea universală a sitului.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să preia și să detalieze la scara sa de competență aceste obligații legale, transformându-le într-un instrument de management urbanistic eficient. Implicația pentru Regulamentul Local de Urbanism este că acesta va conține un capitol distinct dedicat zonelor protejate, care va specifica:

- a) Interdicția absolută a oricăror lucrări care afectează integritatea fizică, funcțională sau vizuală a monumentului și a componentelor sale, inclusiv a peisajului cultural imediat.

b) Lista de funcțiuni compatibile și incompatibile în zona de protecție, cu scopul de a preveni apariția unor activități comerciale sau industriale care ar putea devaloriza situl. Funcțiunile permise vor fi limitate la cele cu caracter cultural, religios, educațional sau turistic de înaltă calitate.

c) Condiționalități stricte privind volumetria (care trebuie să fie subordonată scării ansamblului), regimul de înălțime (care nu trebuie să obstrucționeze perspectivele vizuale către monument), materialele de construcție (cu prioritate pentru cele tradiționale – piatră, lemn, tencuieli pe bază de var, învelitori ceramice) și paleta cromatică.

Prin aceste măsuri, PUG-ul devine principalul garant al respectării legislației de patrimoniu la nivel local, asigurând coerența între protecție și dezvoltarea durabilă a zonei.